

ЗМІСТ

ВСТУП	3
I. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ.....	6
ПОТЕНЦІАЛ УНІВЕРСИТЕТУ	6
1.1. Кадровий склад кафедр	6
1.2. Підготовка науково-педагогічних кадрів у МДУ	9
II. РЕЗУЛЬТАТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ І ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ	13
2.1. Формування номенклатури напрямів підготовки та спеціальностей.....	13
2.2. Комплектування контингенту студентів	22
2.3. Організація і науково-методичне забезпечення навчального процесу ..	28
та якості підготовки фахівців.....	28
2.4. Працевлаштування випускників університету	35
III. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ.	39
3.1. Аналіз основних результатів наукових досліджень і проведення науково-практичних конференцій.....	39
3.2. Науково-дослідна робота студентів	56
3.3. Розвиток наукової бібліотеки	61
3.4. Інформаційна діяльність МДУ	66
IV. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО.....	70
4.1. Співробітництво з міжнародними організаціями, установами, університетами	70
4.2. Міжнародні наукові проекти	81
4.3. Міжнародні центри МДУ	82
4.4. Міжнародні стажування викладачів і студентів	88
4.5. Підготовка іноземних громадян у Маріупольському державному університеті.....	91
V. ВИХОВНА РОБОТА ЗІ СТУДЕНТАМИ. РОЗВИТОК СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ	94

VI. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ, ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК.....	106
VII. РОБОТА НАПРАВЛЕНА НА ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ.....	118
VIII. БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА	121
IX. ВИСНОВКИ ТА ЗАВДАННЯ КОЛЕКТИВУ УНІВЕРСИТЕТУ	123
НА 2016 РІК.....	123

ВСТУП

2015 рік був надзвичайно складним для колективу Маріупольського державного університету.

Значне ускладнення військово-політичної ситуації на Донбасі призвело до перенесення термінів вступної кампанії 2014-2015 років, вплинуло на формування контингенту студентів, збереження професорсько-викладацького складу тощо. Постійні обстріли населених пунктів, що межують із Маріуполем, трагічні події 24 січня 2015 року, пов'язані із обстрілом мікрорайону «Східний», визначали морально-психологічний клімат мешканців міста, вимушених переміщених осіб з тимчасово окупованих територій області, які переїхали до Маріуполя. За таких обставин у надскладні часи ключовою місією університету стало забезпечення стабільної роботи усього колективу викладачів, студентів та співробітників, збереження належних умов праці та якісного навчання для здобувачів вищої освіти, активне залучення до волонтерського руху.

Особливою подією у житті університету у червні 2015 року став візит Президента України П.О. Порошенка, який надав високу оцінку роботі колективу, зазначив, що університет «давно і цілеспрямовано працює над підвищенням іміджу Маріуполя та України за кордоном, активно підтримуючи євроінтеграційні прагнення української держави».

Незважаючи на складну військово-політичну ситуацію в регіоні, колектив МДУ забезпечив у звітному періоді стабільну та ефективну роботу завдяки всебічній підтримці Міністерства освіти і науки України, а також численних українських та зарубіжних друзів і партнерів, свідченням чого стали візити до університету Міністра освіти і науки України С.М. Квіта, голови Комітету ВР з питань освіти і науки Л.М. Гриневич, голови Донецької обласної державної адміністрації П.І. Жебрівського.

22 жовтня 2015 року на базі університету урочисто відкрито Інформаційний центр Європейського Союзу за участю Посла, Глави Представництва ЄС в Україні

Яна Томбінського, Посла Франції Ізабель Дюмон, Посла Греції Вассіліса Пападопулоса, Посла Кіпру Вассоса Чамберлена, Посла Чехії Івана Почуха.

Протягом року зі студентами та викладачами зустрічалися відомі вчені, письменники, журналісти та громадські діячі: С. Жадан, О. Ірванець, Т. Чухліб, В. Мостовий, М. Найєм, А. Куліков та інші.

20 травня 2015 року відбулися вибори ректора Маріупольського державного університету. Офіційним представником Міністерства освіти і науки України на виборах був начальник управління роботи з персоналом та керівними кадрами. До списків виборців увійшли 373 особи з числа науково-педагогічних, педагогічних працівників, співробітників та студентів університету. У голосуванні взяли участь 327 осіб (87,66 % від загального числа виборців). За кандидата на посаду ректора К.В. Балабанова проголосували 320 осіб, проти - 4, кількість виборчих бюлетенів для голосування, визнаних недійсними, склала 3.

За результатами виборів ректором було укладено контракт з Міністерством освіти і науки України № III-23 від 27.05.2015р, згідно з яким було забезпечено діяльність університету у межах наданих повноважень.

У звітному періоді в МДУ було продовжено роботу щодо подальшої імплементації основних положень Закону «Про вищу освіту», оновлення внутрішньоуніверситетської нормативно-методичної бази, спрямованої на забезпечення повної прозорості діяльності університету та реалізації його адміністративної, академічної та фінансової автономії. Прийнято у новій редакції Статут Маріупольського державного університету, Колективний договір тощо.

Університет посів у звітному році у рейтингу «ТОП-200 Україна» 95 місце.

МДУ здійснює освітню діяльність з підготовки фахівців за ступенями бакалавра, магістра та освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста; підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації; підготовки до вступу до вищих навчальних закладів громадян України; підготовки іноземних громадян до вступу до вищих навчальних закладів, підготовки іноземних громадян за акредитованими напрямами підготовки (спеціальностями); підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямами, спеціальностями.

На сьогодні за всіма спеціальностями та напрямми підготовки в МДУ вищу освіту здобувають 3209 студентів (2374 – денної форми навчання, 835 – заочної форми навчання), в тому числі близько 100 іноземних громадян, 55 аспірантів і здобувачів.

Університет забезпечує програми підготовки:

- за 19 спеціальностями ступеня бакалавра;
- за 17 спеціальностями ступеня спеціаліста;
- за 20 спеціальностями ступеня магістра,

а також забезпечує підвищення кваліфікації за базовими акредитованими напрямми підготовки (спеціальностями) у ліцензованому обсязі 750 осіб.

Провадження університетом освітньої діяльності регламентується ліцензією Міністерства освіти і науки України (серія АЕ № 636466 від 10.06.2015 р.), сертифікатом про акредитацію за статусом вищого навчального закладу IV рівня (серія РД-IV № 0524521, виданий 05.06.2013 р.) та сертифікатами про акредитацію відповідних напрямів підготовки та спеціальностей.

У грудні 2015 р. МДУ пройшов процедуру затвердження Акту узгодження переліку спеціальностей в Міністерстві освіти і науки України, Акредитаційній комісії України, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенями (освітньо-кваліфікаційними рівнями) бакалавра, спеціаліста, магістра.

В МДУ забезпечено дотримання норм законодавства України щодо провадження освітньої та наукової діяльності, використання коштів державного бюджету, охорони праці, укладення господарських і цивільних договорів тощо.

І. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УНІВЕРСИТЕТУ

1.1. Кадровий склад кафедр

Розвиток кадрового забезпечення навчального процесу в університеті, підготовка науково-педагогічних кадрів, спроможних надавати якісні освітні послуги, – один із головних напрямків діяльності університету. Складна військово-політична ситуація в регіоні, близькість Маріуполя до неконтрольованих територій негативно вплинули на динамічні зміни кадрового складу університету, в першу чергу кадрів вищих кваліфікацій. Протягом звітного періоду кадровий склад університету скоротився на 25 осіб (рис.1.1.). Кількість штатних працівників університету станом на 31.12.2015 становить **523** особи, з яких **251** – науково-педагогічні працівники. Кількість штатних докторів наук скоротилась з 26 до **20**, кількість кандидатів наук зросла з 128 до **132**.

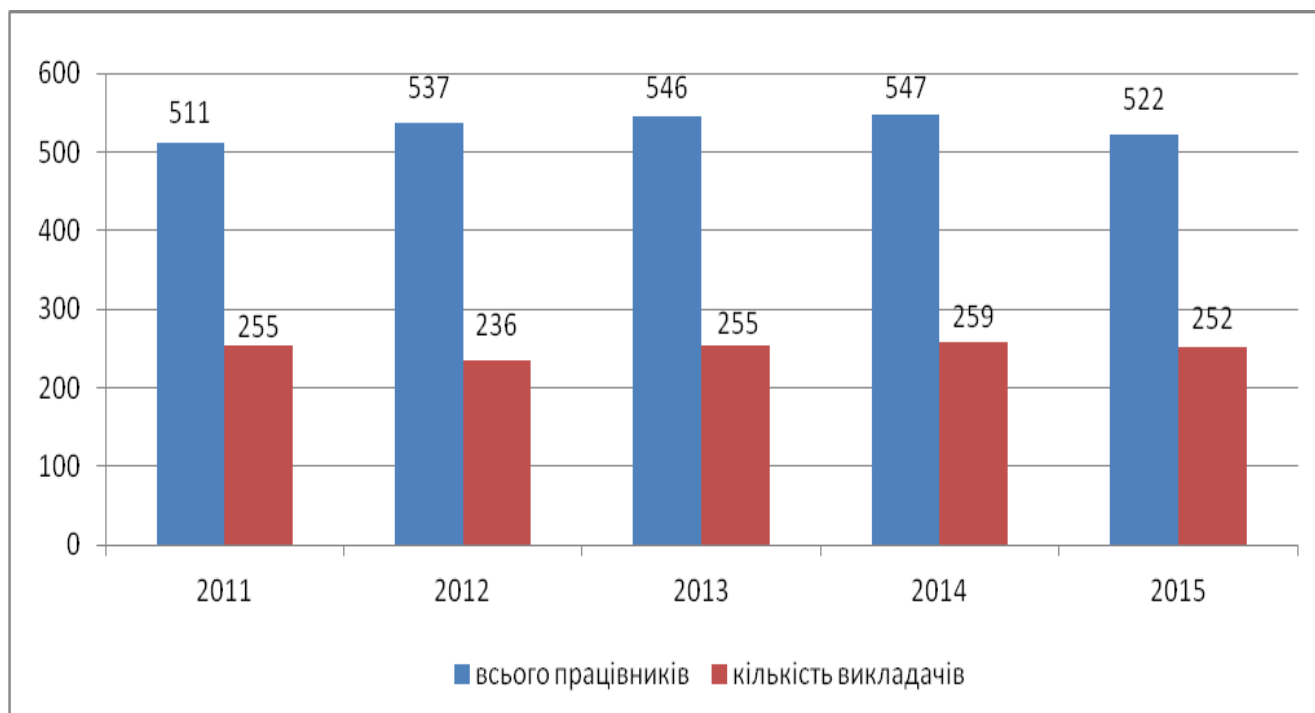

Рис. 1.1 Штатні працівники університету

Оптимізація навчального навантаження та штатного розпису дозволили скоротити кількість науково-педагогічних працівників, які працюють за сумісництвом з 78 до **46** викладачів.

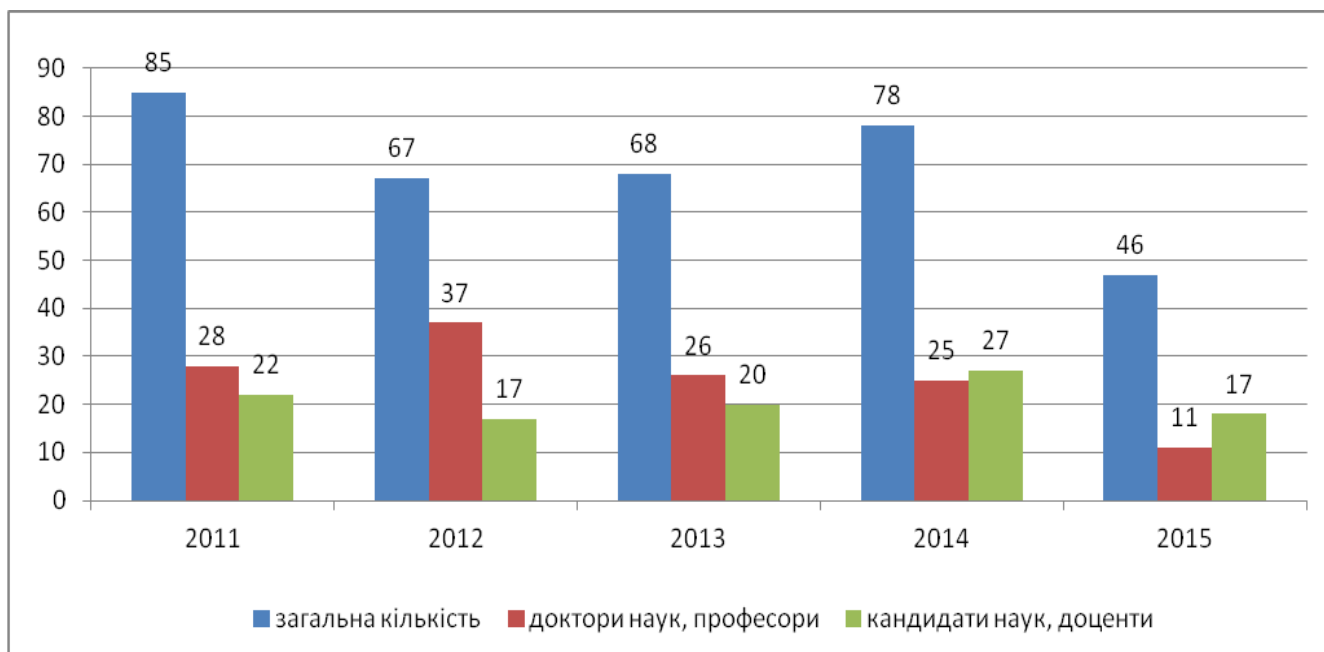

Рис. 1.2 Науково-педагогічні працівники, які працюють на умовах сумісництва

Станом на 01.01.2016 науково-педагогічний потенціал МДУ становить:

297 науково-педагогічних працівників, з них:

31 докторів наук, професорів (10%);

149 кандидатів наук, доцентів (50%);

Питома вага докторів і кандидатів наук у загальній чисельності науково-педагогічних кадрів у 2015 році становить 60,4%.

Протягом 2015 року вченими університету були захищені **1** докторська та **7** кандидатських дисертацій. Всього за останні п'ять років викладачами університету захищені **5** докторських і **81** кандидатська дисертації.

Рис. 1.3 Динаміка захисту кандидатських і докторських дисертацій

Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників університету здійснювалося відповідно до п'ятирічних планів. Протягом 2015 року 35 викладачів підвищили кваліфікацію та отримали дипломи, свідоцтва та сертифікати встановленого зразка.

В 2015 році низку науковців Маріупольського державного університету було відзначено високими державними та відомчими нагородами:

- Почепцов Г.Г. – Орден «За заслуги» II ступеня;
- Романцов В.М. – Почесне звання «Заслужений працівник освіти України»;
- Задорожна-Княгницька Л.В. – Відмінник освіти України;
- Шакула А.П., Шепітько С.В. – Подяка Міністерства освіти і науки України.

На сьогоднішній день в університеті 30 науково-педагогічних працівників мають державні нагороди, почесні звання та заохочувальні відзнаки. Почесне звання «Заслужений працівник освіти» мають 2 особи, «Заслужений працівник промисловості» – 1 особа, «Заслужений юрист України» – 2 особи, «Заслужений діяч науки і техніки» – 1 особа, «Заслужений працівник культури України» – 1 особа, «Заслужений журналіст України» – 2 особи, «Заслужений тренер України» – 1 особа, «Заслужений майстер спорту України» – 1 особа, Повний кавалер ордена «За заслуги» – 1 особа, Орден князя Ярослава Мудрого – 1 особа, Орден «За заслуги» II ступеня – 1 особа, Нагрудний знак «За наукові та освітні досягнення» – 1 особа, Нагрудний знак «Софія Русова» – 2 особи, Відмінник освіти України – 13 осіб.

За результатами роботи науково-педагогічних працівників в університеті щорічно складається рейтинг науково-педагогічних працівників, який обговорюється на засіданнях кафедр, вчених радах факультету, університету та оприлюднюється на офіційному сайті Маріупольського державного університету.

Відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» в університеті постійно здійснюється контроль за дотриманням порядку надання інформації, яка містить персональні дані, й повідомлення про мету, склад, зміст оброблюваних персональних даних працівників та осіб, які навчаються в

університеті. Обробка персональних даних здійснюється із захистом основних прав і свобод людини і громадянина, зокрема права на невтручання в особисте життя. Базу персональних даних працівників МДУ зареєстровано у Державній службі України з питань захисту персональних даних (свідоцтво про реєстрацію АА №009372 від 30.03.2012).

1.2. Підготовка науково-педагогічних кадрів у МДУ

У МДУ підготовку науково-педагогічних кадрів організовано на базі власної аспірантури, яка успішно розвивається з 2005 року та має достатній рівень результативності. Показник ефективності аспірантури МДУ у 2015 році становить **33,3%.**

Навчання в аспірантурі університету забезпечується за **11** науковими спеціальностями:

- 07.00.01 – Історія України;
- 08.00.02 – Світове господарство і міжнародні економічні відносини;
- 09.00.11 – Релігієзнавство (філософські науки);
- 10.02.15 – Загальне мовознавство;
- 12.00.01 – Теорія та історія держави та права; історія політичних і правових учень;
- 12.00.02 – Конституційне право; муніципальне право;
- 23.00.02 – Політичні інститути та процеси;
- 23.00.04 – Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку;
- 23.00.05 – Етнополітологія та етнодержавознавство;
- 26.00.01 – Теорія та історія культури;
- 27.00.04 – Теорія та історія журналістики.

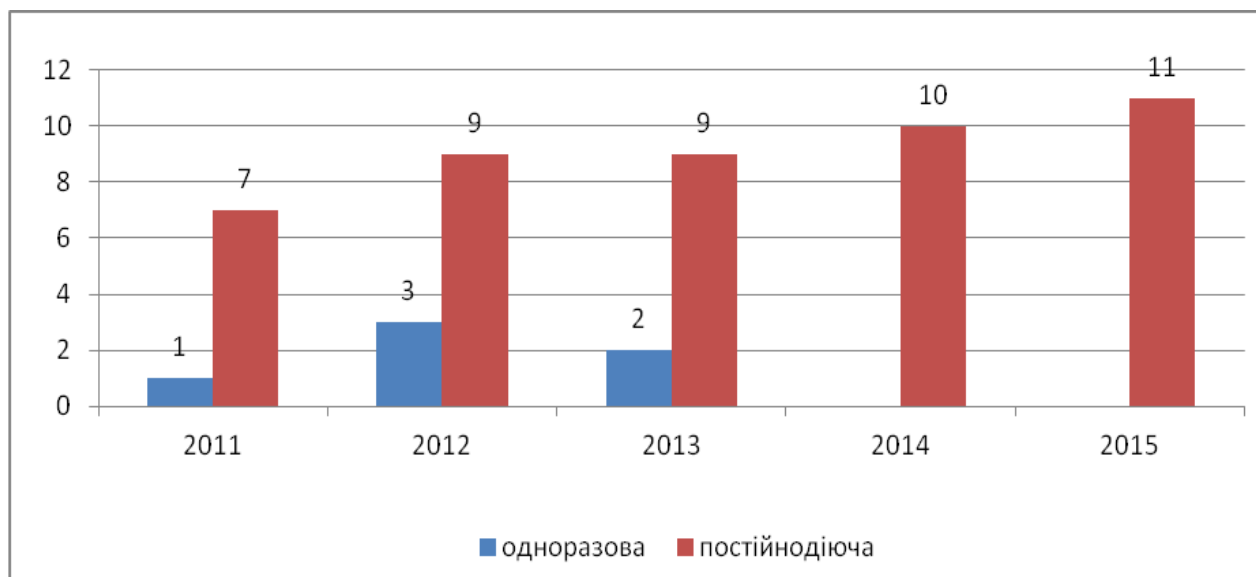

Рис. 1.4 Динаміка розвитку спеціальностей аспірантури МДУ

У 2015 р. аспірантуру МДУ закінчили **18** аспірантів, серед яких **5** аспірантів достроково або під час навчання захистили кандидатські дисертації (Безрук Т.В., Євєнко Д.В., Трофименко А.В., Мурза К.Г., Панасюк С.А.), **1** дисертацію подано до спеціалізованої вченої ради (Кушнарєнко О.П.).

Станом на 01.01.2016 р. в МДУ загальна кількість аспірантів складає **69** осіб, у тому числі аспіранти та здобувачі МДУ — **55** осіб (49 та 6, відповідно), аспіранти та здобувачі інших ВНЗ – **14** осіб. В докторантурі навчаються **5** викладачів університету.

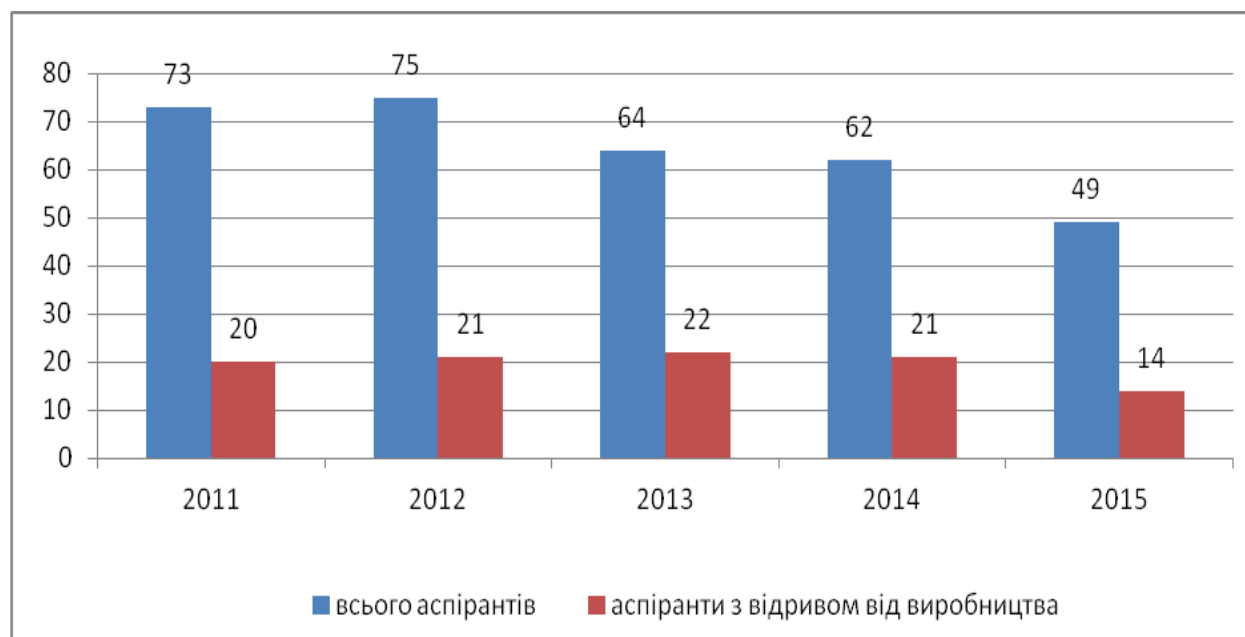

Рис. 1.5 Динаміка кількості аспірантів МДУ

Протягом 2015 року в університеті продовжували роботу *3 спеціалізовані вчені ради*:

К 12.093.01 з захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальностями: 12.00.01 – Теорія та історія держави та права; історія політичних і правових учень; 12.00.02 – Конституційне право; муніципальне право;

К 12.093.02 з захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00.02 – Політичні інститути та процеси;

К 12.093.03 з захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.02 - Світове господарство і міжнародні економічні відносини.

Протягом звітнього року у спеціалізованих вчених радах із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук захищено **15** дисертацій, з них **6** – викладачами та аспірантами МДУ.

За 2015 рік **17** викладачам Маріупольського державного університету присвоєно вчене звання доцента, **1** викладачу присвоєно вчене звання професора. Відповідно за роками:

Таблиця 1.1

**Інформація
щодо присвоєння вченого звання доцента та професора у МДУ
(2010-2015 роки)**

Рік	Кількість викладачів МДУ, яким присвоєно вчене звання <i>доцента</i>	Кількість викладачів МДУ, яким присвоєно вчене звання <i>професора</i>
2011	17	4
2012	10	4
2013	10	2
2014	8	1
2015	17	1
Всього	62	12
Разом	74	

У цілому, незважаючи на складні умови роботи у 2015 році, які пов'язані з військово-політичною ситуацією в Донецькій області, в університеті збережено науково-педагогічний склад, проводиться робота щодо подальшого розвитку наукового потенціалу університету. Керівництво вузу постійно проводить політику

сприяння підвищенню кваліфікації викладачів, рівня їхньої науково-методичної підготовки та перепідготовки.

Таким чином, у МДУ системно розвивається подальша підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, належним чином організовано їх атестацію щодо присвоєння вчених звань доцентів і професорів, що дозволяє звітувати про виконання п.п. 1,2. ч.6 Контракту.

Завдання на 2016 рік:

- розвиток та оптимізація кадрового потенціалу університету через підвищення якісних показників науково-педагогічного складу, забезпечення ефективної роботи аспірантури та відкриття докторантури, спеціалізованих вчених рад тощо;

- подальший розвиток системи планування руху науково-педагогічних кадрів, у тому числі шляхом залучення обдарованої англomовної молоді, вдосконалення системи рейтингового оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, розвиток системи підвищення кваліфікації викладачів та працівників університету;

- вдосконалення процедури прийому на роботу працівників на конкурсній основі задля уникнення кризових ситуацій, пов'язаних з нестачею персоналу;

- оптимізація використання кадрів за рахунок уточнення та доповнення посадових обов'язків;

- реалізація необхідних організаційних заходів щодо проведення конкурсів на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників, завідувачів кафедр тощо на засадах прозорості у відповідності з нормами діючого законодавства;

- забезпечення в колективі університету корпоративної культури для стимулювання професійного зростання науково-педагогічних кадрів, їх творчого самовдосконалення шляхом запровадження системи мотивацій і конкурентного механізму між структурними підрозділами, науковими школами, викладачами і студентами.

II. РЕЗУЛЬТАТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ І ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

2.1. Формування номенклатури напрямів підготовки та спеціальностей

У звітний період здійснювалась системна робота щодо подальшого розвитку освітнього процесу за всіма напрямами для забезпечення якості підготовки фахівців відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про акредитацію ВНЗ і спеціальностей у ВНЗ» № 978 від 09.08.2001, Постанови Кабінету Міністрів України «Про ліцензування діяльності з надання освітніх послуг» № 1019 від 08.08.2007, Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» № 222-VIII від 02.03.2015 та інших нормативних актів.

Адміністрацією університету основна увага приділялась формуванню належного кадрового, матеріально-технічного, інформаційного забезпечення для здійснення якісного навчального процесу, створення умов для формування у студентської молоді загальнокультурної, професійно-практичної фахової підготовки, формування інтелектуального потенціалу та всебічного розвитку особистості як найвищої цінності суспільства.

Протягом 2015 року університет здійснював освітній процес відповідно до ступеневої системи підготовки фахівців, враховуючи попит на освітньо-професійні програми і вимоги ринку праці щодо конкурентоспроможності фахівців.

За звітний період університет здійснював професійну підготовку фахівців за **15 галузями знань**, за **19** напрямами підготовки на освітньо-кваліфікаційному рівні «**Бакалавр**» (із них 19 – за денною формою навчання; 11 – за заочною), за **17** спеціальностями на освітньо-кваліфікаційному рівні «**Спеціаліст**» (із них 17 – за денною формою навчання; 15 – за заочною), за **20** спеціальностями на освітньо-кваліфікаційному рівні «**Магістр**» (із них 20 – за денною формою навчання; 12 – за заочною).

Таблиця 2.1.

**Перелік напрямів підготовки та спеціальностей, за якими здійснюється
підготовка фахівців освітнього ступеня бакалавр, магістр, освітньо-
кваліфікаційного рівня спеціаліст**

№ п/п	Шифр та найменування галузі знать	Код та назва напрямку підготовки, спеціальності	Термін дії ліцензії
Підготовка бакалаврів			
1	2	3	4
1.	0101 Педагогічна освіта	6.010101 Дошкільна освіта	01.07.2025
2.	0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини	6.010203 Здоров'я людини	01.07.2017
3.	0201 Культура	6.020105 Документознавство та інформаційна діяльність	01.07.2025
		6.020101 Культурологія	01.07.2019
4.	0203 Гуманітарні науки	6.020302 Історія	01.07.2025
		6.020303 Філологія	01.07.2025
5.	0301 Соціально- політичні науки	6.030101 Соціологія	01.07.2019
		6.030103 Практична психологія	01.07.2020
		6.030104 Політологія	01.07.2019
6.	0302 Міжнародні відносини	6.030206 Міжнародний бізнес	01.07.2017
		6.030201 Міжнародні відносини	01.07.2016
7.	0303 Журналістика та інформація	6.030301 Журналістика	01.07.2025
		6.030302 Реклама та зв'язки з громадськістю (за видами діяльності)	01.07.2019
8.	0304 Право	6.030401 Правознавство	01.07.2017
9.	0305 Економіка та підприємство	6.030503 Міжнародна економіка	01.07.2025
10.	0306 Менеджмент і адміністрування	6.030601 Менеджмент	01.07.2019
11.	0401 Природничі науки	6.040106 Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування	01.07.2020
12.	0403 Системний аналіз	6.040303 Системний аналіз	01.07.2017
13.	1401 Сфера обслуговування	6.140103 Туризм	01.07.2018
Підготовка спеціалістів, магістрів			
1.	0101 Педагогічна освіта	7.01010101 8.01010101 Дошкільна освіта	01.07.2025

1	2	3	4
2.	0201 Культура	7.02010501 8.02010501 Документознавство та інформаційна діяльність	01.07.2018 01.07.2025
3.	0203 Гуманітарні науки	7.02030201 8.02030201 Історія	01.07.2017 01.07.2025
		7.02030301 8.02030301 Українська мова та література	01.07.2017 01.07.2025
		7.02030302 8.02030302 Мова і література (російська)	01.07.2017 01.07.2019
		7.02030302 8.02030302 Мова і література (німецька)	01.07.2017 01.07.2019
		7.02030302 8.02030302 Мова і література (англійська)	01.07.2017 01.07.2019
		7.02030302 8.02030302 Мова і література (новогрецька)	01.07.2017 01.07.2019
		7.02030302 Мова і література (італійська)	01.07.2019
		7.02030304 8.02030304 Переклад	01.07.2018 01.07.2018
4.	0301 Соціально-політичні науки	7.03010301 8.03010301 Практична психологія (за видами)	01.07.2020 01.07.2020
5.	0302 Міжнародні відносини	7.03020101 8.03020101 Міжнародні відносини	01.07.2016 01.07.2016
6.	0303 Журналістика та інформація	7.03030101 8.03030101 Журналістика (за видами)	01.07.2018 01.07.2025
		7.03030201 Реклама	01.07.2018
		8.03030202 Зв'язки з громадськістю	01.07.2019

1	2	3	4
7.	0304 Право	7.03040101 8.03040101 Правознавство	01.07.2017 01.07.2017
8.	0305 Економіка та підприємництво	7.03050301 8.03050301 Міжнародна економіка	01.07.2020 01.07.2025
9.	0306 Менеджмент і адміністрування	7.03060101 8.03060101 Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)	01.07.2019
10.	0401 Природничі науки	8.04010601 Екологія та охорона навколишнього середовища	01.07.2017
11	1501 Державне управління	8.15010009 Місцеве самоврядування	01.07.2019
12.	1801 Специфічні категорії	8.18010014 Управління фінансово-економічною безпекою	01.07.2020
		8.18010020 Управління навчальним закладом (загальноосвітній навчальний заклад)	01.07.2019

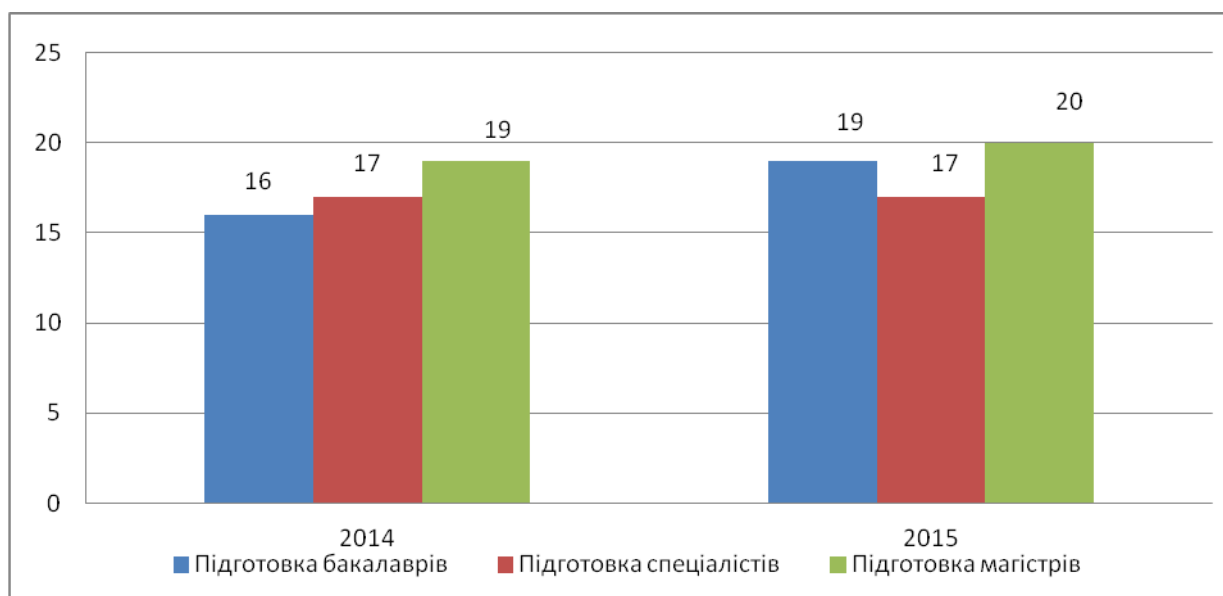

Рис. 2.1 Динаміка розвитку напрямів підготовки (підготовка бакалаврів) та спеціальностей (підготовка спеціалістів, магістрів)

В частині ліцензування та акредитації минулий рік був дуже насиченим, напруженим, проте результативним за всіма показниками.

У 2015 році отримано нову ліцензію на підготовку бакалаврів з напрямку підготовки «Культурологія», «Соціологія», «Політологія», магістрів зі спеціальності «Екологія та охорона навколишнього середовища», здійснено перший набір на підготовку магістрів спеціальності «Правознавство» за заочною формою навчання.

За звітний період пройдено первинну акредитацію з 3 спеціальностей: «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» (бакалавр), «Практична психологія» (магістр), «Управління фінансово-економічною безпекою» (магістр); отримано ліцензію з підвищення кваліфікації фахівців за 12 спеціальностями:

- галузь знань 0101 Педагогічна освіта напрям підготовки 6.010101, спеціальність 8.01010101 Дошкільна освіта,
- галузь знань 0201 Культура напрям підготовки 6.020105, спеціальність 8.0201050101 Документознавство та інформаційна діяльність,
- галузь знань 0203 Гуманітарні науки напрям підготовки 6.020303 Філологія, спеціальність 8.02030301 Українська мова та література, спеціальність 8.02030302 Мова та література (російська), спеціальність 8.02030302 Мова та література (німецька), спеціальність 8.02030302 Мова та література (англійська), спеціальність 8.02030302 Мова та література (новогрецька), спеціальність 8.02030304 Переклад, напрям підготовки 6.020302, спеціальність 8.02030201 Історія,
- галузь знань 0303 Журналістика та інформація напрям підготовки 6.030301 Журналістика, спеціальність 8.03030101 Журналістика (за видами), напрям підготовки 6.030302 Реклама та зв'язки з громадськістю (за видами діяльності), спеціальність 8.03030202 Зв'язки з громадськістю,
- галузь знань 0304 Право напрям підготовки 6.030401, спеціальність 8.03040101 Правознавство.

У 2015 р. підтверджено можливості університету здійснювати підготовку до вступу до вищих навчальних закладів громадян України; підготовку іноземних

громадян до вступу у вищі навчальні заклади; підготовку іноземних громадян за акредитованими напрямками підготовки (спеціальностями).

У 2015 р університет не тільки успішно пройшов планові процедури з акредитації напрямів підготовки та спеціальностей, але й максимально зберіг існуючі ліцензійні обсяги таких спеціальностей, як:

- 6.010101, 7.01010101, 8.01010101 Дошкільна освіта;
- 8.02010501 Документознавство та інформаційна діяльність;
- 8.02030201 Історія;
- 8.02030302 Українська мова та література;
- 8.03050301 Міжнародна економіка;
- 8.03030101 Журналістика (магістр).

Усього у 2015 році університетом було успішно пройдено 22 процедури з ліцензування та акредитації.

Слід зауважити, що зміни, які були внесені до «Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах» (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 978 від 9 серпня 2001 р.) дали можливість університету:

- *запровадити заочну форму навчання* на підставі проходження акредитації (первинної або чергової) за такими спеціальностями (Таблиця 2.2.):

Таблиця 2.2

Код та найменування спеціальностей	Ліцензований обсяг	
	денна	Заочна
6.040106 Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування	30	20
8.03010301 Практична психологія (за видами)	20	10
8.03050301 Міжнародна економіка	10	10
8.15010009 Місцеве самоврядування	30	20
8.18010014 Управління фінансово-економічною безпекою	30	20
8.18010020 Управління навчальним закладом	30	20

Завдяки цьому було збільшено ліцензований обсяг за заочною формою навчання на 100 місць (з 1345 до 1445);

- *продовжити строк дії сертифікатів про акредитацію підготовки бакалаврів (спеціалістів) на строки дії сертифікатів про акредитацію підготовки магістрів, з 12 напрямів підготовки та спеціальностей (відповідно до п.17 «Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах»)* (Таблиця 2.3.).

Таблиця 2.3

Шифр та найменування галузей знань	Код та найменування спеціальностей підготовки	Строк дії сертифіката
0201 Культура	6.020105 Документознавство та інформаційна діяльність	01.07.2025
0203 Гуманітарні науки	6.020302 Історія	01.07.2025
	6.020303 Філологія	01.07.2025
	7.02030304 Переклад	01.07.2018
0301 Соціально-політичні науки	6.030103 Практична психологія	01.07.2020
	7.03010301 Практична психологія (за видами)	01.07.2020
0303 Журналістика та інформація	6.030301 Журналістика	01.07.2025
	6.030302 Реклама та зв'язки з громадськістю	01.07.2019
0304 Право	7.03040101 Правознавство	01.07.2017
0305 Економіка та підприємництво	6.030503 Міжнародна економіка	01.07.2025
	7.03050301 Міжнародна економіка	01.07.2020
0306 Менеджмент	6.030601 Менеджмент	01.07.2019

Це дало можливість зменшити кількість матеріалів з акредитації, що повинні подаватися до МОНУ у 2016 р., з 5 до 1 (у 2016 р. закінчується термін дії сертифікатів про акредитацію напряму підготовки та спеціальності «Міжнародні відносини» (бакалавр, спеціаліст, магістр).

У результаті перерозподілу ліцензованого обсягу на спеціальності «Правознавство» було збільшено кількість місць ліцензованого обсягу на підготовку магістрів за рахунок зменшення кількості місць ліцензованого обсягу на підготовку спеціалістів за денною формою навчання, а також започатковано підготовку магістрів зі спеціальності «Правознавство» за заочною формою навчання.

Таким чином, у 2015 р. університет збільшив ліцензований обсяг на **220** місць (**120** – за денною формою навчання, **100** – за заочною формою навчання, у т.ч. підготовка бакалаврів – на **110** місць, магістрів – на **110** місць).

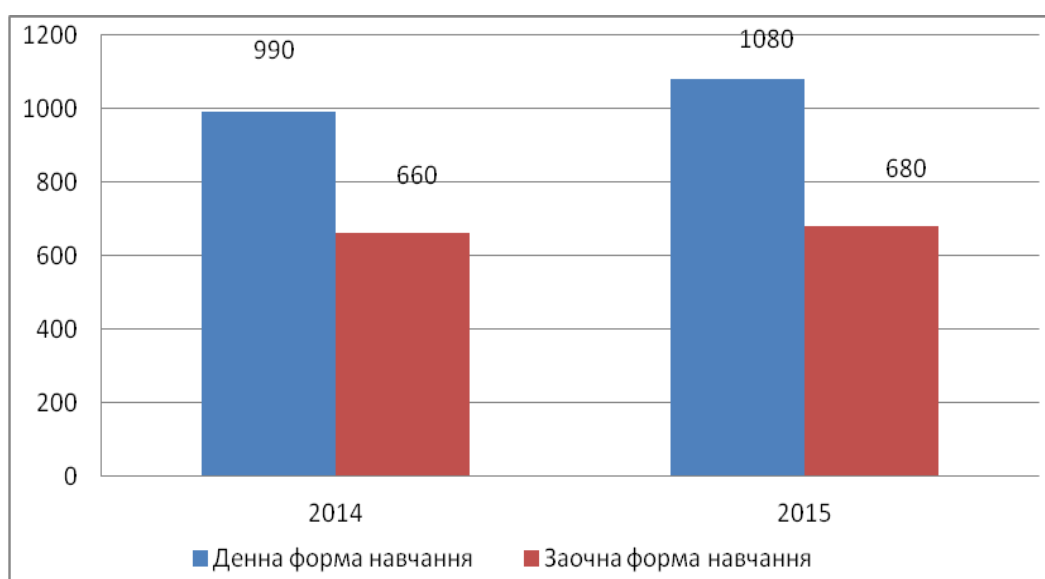

Рис. 2.2 Ліцензований обсяг підготовки бакалаврів

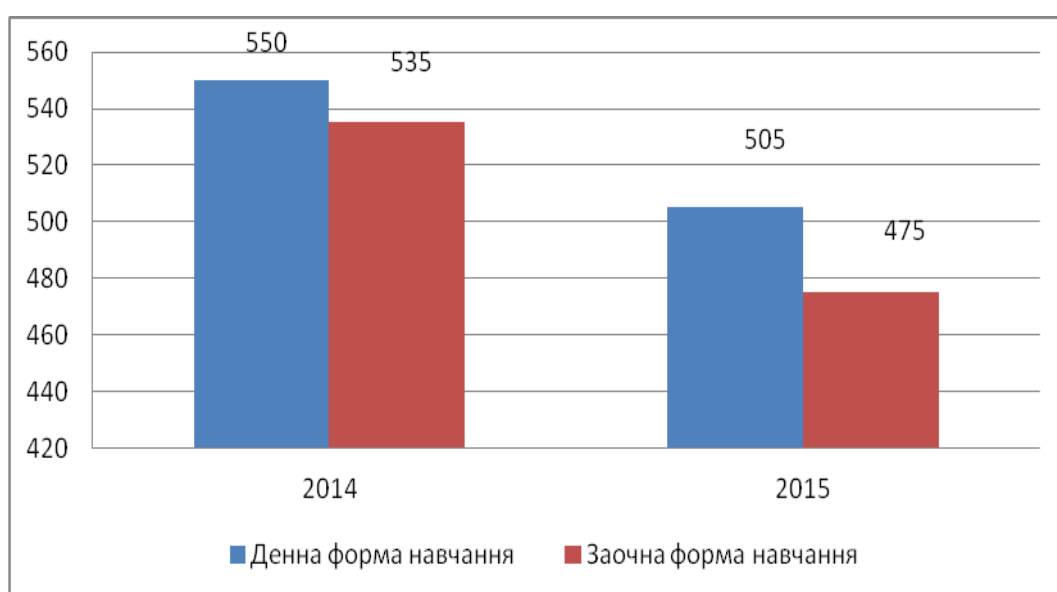

Рис. 2.3 Ліцензований обсяг підготовки спеціалістів

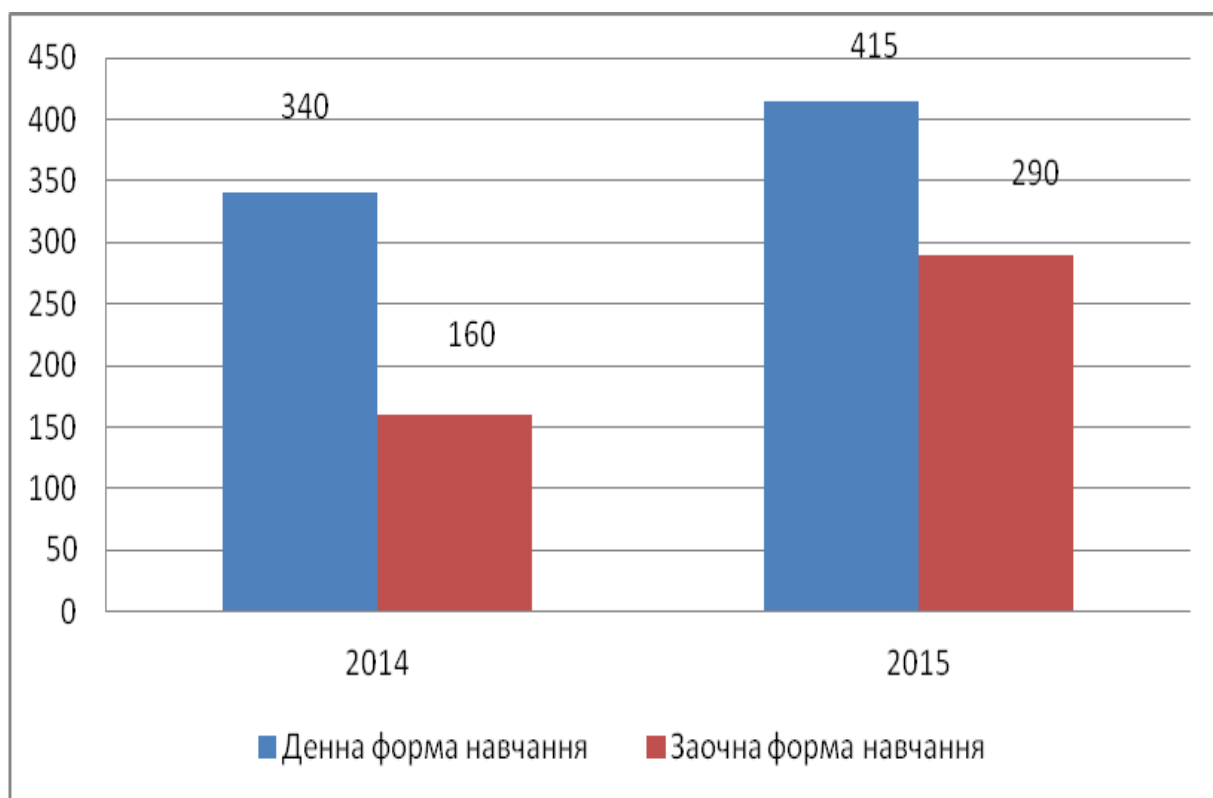

Рис. 2.4 Ліцензований обсяг підготовки магістрів

На виконання наказу Міністерства освіти і науки України №1151 від 06 листопада 2015 р. «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266», Маріупольський державний університет, подавши необхідні матеріали до МОНУ, здійснив перехід до **нового переліку спеціальностей** і пройшов процедуру затвердження в Міністерстві освіти і науки України, Акредитаційній комісії України Акту узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенями (освітньо-кваліфікаційними рівнями) бакалавра, спеціаліста, магістра.

У Таблиці 2.4. подано узагальнюючі показники кількості галузей знань, напрямів підготовки та спеціальностей відповідно до переліків 2006, 2010 та переліку 2015.

Таблиця 2.4

Кількісні показники перерозподілу ліцензованого обсягу за Переліком галузей знань та спеціальностей.

Освітній/ Освітньо-кваліфікаційний рівень	Наявний ліцензований обсяг відповідно до діючої ліцензії					Перерозподіл ліцензованого обсягу за Переліком галузей знань та спеціальностей 2015 року				
	Кількість галузей знань		Кількість напрямів підготовки / спеціальностей	Ліцензований обсяг		Кількість галузей знань		Кількість спеціальностей	Ліцензований обсяг	
				денна	заочна				денна	заочна
Бакалавр	15	13	19	1080	680	11	11	19	1080	680
Спеціаліст		9	17	505	475		7	12	505	475
Магістр		12	20	415	290		8	13	415	290
Всього				2000	1445	Всього			2000	1445

Отже, у звітний період університетом реалізовано комплекс заходів щодо розширення та вдосконалення номенклатури напрямів підготовки та спеціальностей, збільшення ліцензованого обсягу, підтвердження відповідності рівня підготовки фахівців державним вимогам; здійснено перехід до нового Переліку спеціальностей, прийом за якими буде проведено у 2016 р.

2.2. Комплектування контингенту студентів

Формування та збереження контингенту студентів – важливі питання, яким в Маріупольському державному університеті приділяється значна увага. Вони постійно обговорюються на засіданнях ректорату і Вченої ради МДУ, приймальної комісії і факультетів. Ця діяльність має системний характер і адаптована до вимог сьогодення.

З метою раціональної організації та ефективного проведення профорієнтаційної роботи в МДУ були створені профорієнтаційні групи із викладачів кафедр, які проводили роз'яснювальну роботу з актуальних питань вступної кампанії серед випускників загальноосвітніх навчальних закладів. Ця робота була забезпечена інформаційними матеріалами, розробленими приймальною комісією та факультетами університету.

Представники приймальної комісії та адміністрації університету на постійній основі брали участь у щорічних «Ярмарках професій» та інших заходах, що проводилися центрами зайнятості, міським та районними відділами освіти.

Традиційно перед початком реєстрації на зовнішнє тестування був проведений День відкритих дверей МДУ, який відвідали близько 500 абітурієнтів та їх батьків. Присутні мали змогу ознайомитися зі спеціальностями університету, його професорсько-викладацьким складом та матеріально-технічною базою, особливостями вступної кампанії, отримати інформаційні рекламні листівки тощо.

Із метою залучення випускників загальноосвітніх навчальних закладів та абітурієнтів до науково-дослідної роботи та відбору потенційних студентів в МДУ проводилися традиційні регіональні та університетські олімпіади, практичні конференції старшокласників-членів Малої академії наук України, конкурси наукових робіт з різної тематики. Школярі активно залучалися до участі у Декаді студентської науки, засіданнях студентських наукових товариств, загальноуніверситетських святкових заходів.

Для забезпечення якісного щорічного набору студентів до університету проводиться цілеспрямована робота щодо організації довузівської підготовки молоді. Цю роботу забезпечує Центр довузівської підготовки та роботи з іноземними студентами МДУ. Метою Центру є пропаганда освітніх послуг МДУ, організація навчання іноземних студентів, профорієнтаційна робота серед учнів старших класів загальноосвітніх навчальних закладів та молоді, яка має повну середню освіту, залучення і підготовка їх до вступу до університету. Слухачі Центру забезпечуються дидактичними та методичними матеріалами.

Центр довузівської підготовки та роботи з іноземними студентами МДУ у 2014-2015 навчальному році працював з 15 вересня 2014 р. по 30 червня 2015 року. Набір слухачів проводився з 15 вересня 2014 р. на довгострокові курси, з 01 лютого 2015 р. – на короткострокові курси (курси вихідного дня). На перший набір було прийнято 124 слухачі, на другий – 19 слухачів. Загалом 143 абітурієнти, з яких 43 стали студентами МДУ (бюджет - 23, контракт - 20).

Як і в попередні роки, вступна кампанія 2015 року була повністю прозорою для громадськості. З метою запобігання проявів посадових зловживань та хабарництва під час прийому заяв і документів, вступних екзаменів, конкурсного відбору та зарахування на навчання до МДУ, дотримання норм діяльності, визначених законодавчими та нормативними актами у галузі освіти, забезпечення відкритості і прозорості освітніх процесів приймальною комісією МДУ було створено «гарячий» телефон «Вступна кампанія» та скринька скарг та пропозицій, а до проведення вступної кампанії залучалися члени студентського самоврядування. Вступ в МДУ проводився на конкурсній основі за сертифікатами зовнішнього незалежного оцінювання. Вступні іспити в МДУ проводилися у випадках, передбачених Умовами прийому до ВНЗ, у формі письмових тестових випробувань, що дозволяло виключити суб'єктивний фактор при виборі екзаменаційних завдань та оцінюванні їх результатів. Вся інформація про хід вступної кампанії, результати вступних випробувань, рейтингові списки та накази на зарахування офіційно оприлюднювалися на сайті університету.

Результати вступу за освітнім ступенем бакалавр. У 2015 році МДУ здійснював набір фахівців з вищою освітою за освітнім ступенем бакалавр за **19** напрямками підготовки денної форми навчання (28 спеціалізацій) і 11 – за заочною (17 спеціалізацій). Цього року університет вперше здійснював набір вступників на I курс бакалаврату за напрямками підготовки «Культурологія», «Політологія» та «Соціологія» (ліцензовані обсяги – по 30 місць денної форми навчання).

Загальний ліцензований обсяг прийому у 2015 році склав:

- ✓ денна форма - **1080** місць;
- ✓ заочна форма - **660** місць.

Щодо особливостей вступної кампанії 2015, то слід наголосити на наступному:

1. Для вступу до університету приймалися сертифікати ЗНО лише поточного року, випускники минулих років (2007 р. і раніше) мали також скласти ЗНО.

2. Формування конкурсного балу проходило з використанням вагових коефіцієнтів, встановлених кожним ВНЗ самостійно.

3. Вперше була введена система пріоритетів заяв. Кожній поданій заяві вступник повинен був привласнити число, починаючи з «1», відповідно до переваги отримати ту чи іншу професію.

4. Списки рекомендованих до зарахування на бюджет формувалися за допомогою Єдиної бази, що значно полегшило роботу приймальної комісії. Відповідно до виставленого пріоритету абітурієнт міг бути рекомендований на бюджет тільки один раз на одну спеціальність і в одному ВНЗ.

У 2015 році план бюджетного замовлення склав **201 (193 – денна форма навчання; 8 – заочна форма)**, в порівнянні з 2014 р. цей показник знизився на **28 %**.

Кількість поданих заяв у 2015 році на освітній ступінь бакалавр склала:

- ✓ денна форма навчання – **1613** заяв (1562 – бюджет, 51 – контракт);
- ✓ заочна форма навчання – **86** заяв (51 – бюджет, 35 – контракт).

Для порівняння, в минулому році на денну форму навчання було подано **2497** заяв, на заочну – **145** (у 2014 році вступна кампанія тривала до 01 жовтня).

Кількість заяв, поданих через систему «Електронний вступ», в 2015 році склала **807**, що дорівнює 50% від загальної кількості заяв, поданих на денну форму навчання.

Ліцензований обсяг всіх напрямів підготовки в МДУ дозволив прийняти абітурієнтів як на бюджетну, так і на контрактну форми навчання. За результатами вступної кампанії, студентами МДУ денної форми навчання в 2015 році стали **383** особи (193 – бюджет, 190 – контракт); заочної форми навчання – **47** осіб (8 – бюджет, 39 – контракт).

Незважаючи на складну військово-політичну ситуацію в регіоні, загальноуніверситетський конкурс в 2015 році склав **10,9** осіб на одне бюджетне місце (у 2014 році – 9,3). Найвищий конкурс був на наступних напрямках підготовки:

Таблиця 2.5

**Конкурс на місця державного замовлення на освітній ступінь бакалавр
(денна форма навчання)**

Напрямок підготовки	Кількість місць держзамовлення	Конкурс на місця держзамовлення
Міжнародні відносини	3	32,6
Практична психологія	6	30,6
Здоров'я людини	3	28,3
Міжнародна економіка	3	22
Реклама та зв'язки з громадськістю	3	18,3
Документознавство та інформаційна діяльність	3	18

У 2015 році збереглася квота на вступ для абітурієнтів пільгових категорій в розмірі до 20% від кількості місць держзамовлення, що дозволило врахувати інтереси як вступників пільгових категорій, так і вступників з високими балами. Так, на I курс денної та заочної форм навчання було зараховано **15** вступників пільгових категорій, з яких:

- ✓ діти-інваліди, інваліди I, II груп – 3 особи;
- ✓ особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи – 12 осіб.

У 2015 році до МДУ були подані заяви з **13 областей** України. Проте, основними вступниками були абітурієнти з м. Маріуполя, від них надійшло близько **1000** заяв (62%). В цілому, до МДУ вступили абітурієнти з **6 областей** України, а саме: Донецької (366 осіб), Запорізької (7 осіб), Луганської, Черкаської, Одеської, Полтавської – по 1 особі.

У результаті військово-політичної ситуації в регіоні університет втратив не тільки випускників інших областей України, але й традиційних абітурієнтів з районів Донецької області. Так, порівняно з 2014 роком, кількість абітурієнтів з Новоазовського району скоротилася на 86%, Тельманівського – на 40%, а порівняно з 2013 роком – і того більше.

У 2015 році студентами I курсу МДУ також стали **10** іноземних громадян (денна форма – 6, заочна форма – 4) таких країн: Нігерія, Камерун, Азербайджан, Туркменістан.

Результати вступу за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст, освітнім ступенем магістр. У 2015 році прийом студентів здійснювався за 17 спеціальностями освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст (19 спеціалізацій) та 20 спеціальностями освітнього ступеня магістр (22 спеціалізації). Перші випускники-бакалаври напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» отримали можливість продовжити своє навчання у відповідній магістратурі.

У період прийому документів випускниками освітнього ступеня бакалавр було подано заяв:

Таблиця 2.6

Кількість поданих заяв за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст, освітнім ступенем магістр

	освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст	освітній ступінь магістр	ВСЬОГО
Денна форма	136 1196/17к	209 1326/77к	345
Заочна форма	148 596/89к	103 316/72к	251
ВСЬОГО	284	312	596

В 2015 році загальна кількість виділених бюджетних місць для вступу за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст, освітнім ступенем магістр склала **103**. Для порівняння, в 2014 році цей показник становив 224 місця, тобто скорочення становить практично 50%. За результатами конкурсного відбору студентами МДУ освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст, освітнього ступеня магістр денної і заочної форм навчання загалом стали **359** осіб (**бюджет - 103, контракт - 256**).

За освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліст вступили **158** студентів:

– денна форма – **65** (396/26к), заочна форма – **94** (56/89к).

За освітнім ступенем магістр вступили **205** студентів:

– денна форма – **146** (476/99к), заочна форма – **59** (126/47к).

Студентами освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст, освітнього ступеня магістр стали 5 громадян іноземних держав.

У період літньої вступної кампанії 2015 року традиційно здійснювалися переведення і поновлення студентів. За результатами роботи приймальної комісії перевелось **23** студенти, було поновлено **39**. Для отримання другої вищої освіти було прийнято **60** осіб.

2.3. Організація і науково-методичне забезпечення навчального процесу та якість підготовки фахівців

Підготовка фахівців у Маріупольському державному університеті відповідає вимогам Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», Постановам Кабінету Міністрів України, наказам Міністерства освіти і науки України та іншим нормативним актам у галузі освіти. Університет повною мірою дотримується статутних і нормативних положень щодо діяльності вищого навчального закладу, затверджених згідно з чинним законодавством.

У 2015 р. університетом проводились подальші дії з імплементації Закону України «Про вищу освіту». Ректорат, структурні підрозділи університету продовжили приводити у відповідність до Закону положення, що унормовують діяльність ВНЗ. Надання академічної автономії вимагає від університету вироблення власних підходів до організації освітнього процесу, що повинні сприяти посиленню індивідуалізації навчання, створенню умов для академічної мобільності студентів та викладачів. Скасування наказу МОН України «Про затвердження форм документів з підготовки кадрів у вищих навчальних закладах I–IV рівнів акредитації» дало університету право використовувати власні форми робочої документації, які відповідають вимогам забезпечення якості вищої освіти.

Протягом 2015 р. Вченою радою університету було затверджено низку положень, що регламентують освітній процес в університеті:

– Концепція дистанційного навчання у Маріупольському державному університеті, затверджена наказом ректора № 332 від 26 листопада 2015 року;

– Концепція мовної підготовки здобувачів вищої освіти у Маріупольському державному університеті, затверджена наказом ректора № 156 від 27.04.2015 року;

– Положення про вибіркові дисципліни у Маріупольському державному університеті, затверджене наказом ректора №361 від 24 грудня 2015 року;

– Положення про диплом з відзнакою, затверджене наказом ректора № 110 від 06.04.2015 року;

– Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у МДУ, затверджене наказом ректора № 332 від 6 листопада 2015 року;

– Положення про організацію освітнього процесу у Маріупольському державному університеті, затверджене наказом ректора № 196 від 26.06.2015 року;

– Положення про підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників Маріупольського державного університету, затверджене наказом ректора № 332 від 26 листопада 2015 року;

– Положення про планування та облік роботи науково-педагогічних працівників у Маріупольському державному університеті, затверджене наказом ректора № 155 від 27.04.2015 року;

– Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної Комісії у Маріупольському державному університеті, затверджене наказом ректора № 110 від 06.04.2015 року;

– Положення про ректорський контроль знань студентів Маріупольського державного університету, затверджене наказом ректора № 361 від 24 грудня 2015 року.

Усі нормативні документи, які ухвалені Вченою радою, пройшли попередній розгляд в робочих групах Науково-методичної ради та громадське обговорення, розміщені на веб-сайті університету.

У 2015 р. Науково-методичною радою університету підготовлено методичні рекомендації до формування навчальних планів на 2015-2016 навчальний рік для

підготовки здобувачів вищої освіти за ступенем «бакалавр» та «магістр». При розробці навчальних і робочих навчальних планів враховано особливості перехідного періоду в умовах імплементації Закону України «Про вищу освіту», що передбачає поступове формування нормативно-методичної бази вищої освіти, упровадження нових стандартів вищої освіти і нових процедур ліцензування та акредитації освітніх (освітньо-професійних та освітньо-наукових) програм.

Особлива увага під час розробки освітніх програм та навчальних планів приділяється варіативній складовій, оскільки Законом передбачена можливість вибору студентом 25% навчальних дисциплін від загальної кількості кредитів у межах, встановлених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом. Для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних запитів суспільства, ефективнішого використання можливостей закладу освіти, врахування регіональних потреб в МДУ розроблено і запроваджено з 2015 року нову процедуру вибору студентом навчальних дисциплін на підставі «Положення про вибіркові дисципліни у Маріупольському державному університеті» та «Каталогу елективних дисциплін».

У відповідності до ст. 16 Закону України «Про вищу освіту» система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності в Маріупольському державному університеті спрямована на підтримку корпоративних цінностей і традицій колективу викладачів, співробітників, студентів і аспірантів щодо забезпечення замовників і споживачів освітніх послуг продукцією високої якості. Науково-методичною радою університету розроблено концептуальні положення цієї системи в МДУ, які поступово впроваджуються в освітній процес. Система внутрішнього забезпечення якості передбачає здійснення в МДУ певних процедур і заходів. Одним з ключових заходів в цьому аспекті є щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників університету. Робочими органами університету розроблено методичні рекомендації для проведення рейтингового оцінювання навчальних досягнень студентів. У 2015 р. в університеті вдосконалено процедури контролю за якістю знань, які регламентуються «Положенням про організацію контролю та оцінювання

успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ», «Положенням про ректорський контроль знань студентів Маріупольського державного університету».

В університеті вироблені єдині підходи до методичного забезпечення організації навчального процесу в умовах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, під час розробки навчально-методичного забезпечення дисциплін, у системі оцінювання та веденні документації.

Велику увагу в МДУ приділено організації самостійної роботи студентів та її методичному забезпеченню. У зв'язку з реструктуризацією навчальних робочих планів і плануванням загального навчального часу на індивідуально-консультативну й самостійну роботу студентів в університеті проводиться систематизація навчально-методичної літератури з кожної дисципліни, ретельний аналіз і планування видання посібників з недостатньо забезпечених методичними ресурсами навчальних дисциплін.

На сьогодні в університеті напрацьовано комплекс заходів, що сприятимуть сертифікації системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності.

У звітний період значного розвитку в університеті набули технології дистанційного навчання здобувачів вищої освіти, що забезпечує студентам віддалений доступ до значної кількості навчальних, навчально-методичних матеріалів і інструкцій. Удосконалення процедури впровадження технологій дистанційного навчання забезпечує відділ дистанційного навчання МДУ. Він сприяє формуванню єдиного інформаційного простору в університеті. Задля реалізації цієї мети обрано систему комплексної автоматизації процесів – WebTutor, що дозволяє здійснювати підбір, оцінювання, тестування та навчання персоналу, систематизацію та зберігання інформації, а також організацію корпоративних комунікацій та взаємозв'язок між співробітниками.

У 2015 році за допомогою системи WebTutor створено Навчальний портал МДУ, що надає доступ до ресурсів системи (базам даних персоналу, електронних навчально-методичних комплексів, тестових завдань тощо). Навчальний портал забезпечує:

- впровадження технологій дистанційного навчання;

- проведення тренінгів, вебінарів для здобувачів вищої освіти, викладачів;
- інформування користувачів (новини порталу, інформаційні ресурси Наукової бібліотеки МДУ, статті у блогах);
- зворотній зв'язок (форуми, опитування, чати, відгуки про навчання);
- тестування тощо.

На початок 2016 р. навчальний портал містить **962** електронних навчально-методичних комплекси, які використовуються в освітньому процесі МДУ. На Навчальному порталі зареєстровано 1782 користувачі, серед яких 152 викладачі і 1621 студент.

Якість підготовки фахівців за спеціальностями характеризується показниками успішності студентів за результатами екзаменаційних сесій.

Згідно з даними про результати зимової та літньої екзаменаційних сесій 2014-2015 н. р., навчальні здобутки студентів університету утримуються на рівні вище середнього (Рис. 2.6. – 2.9.) .

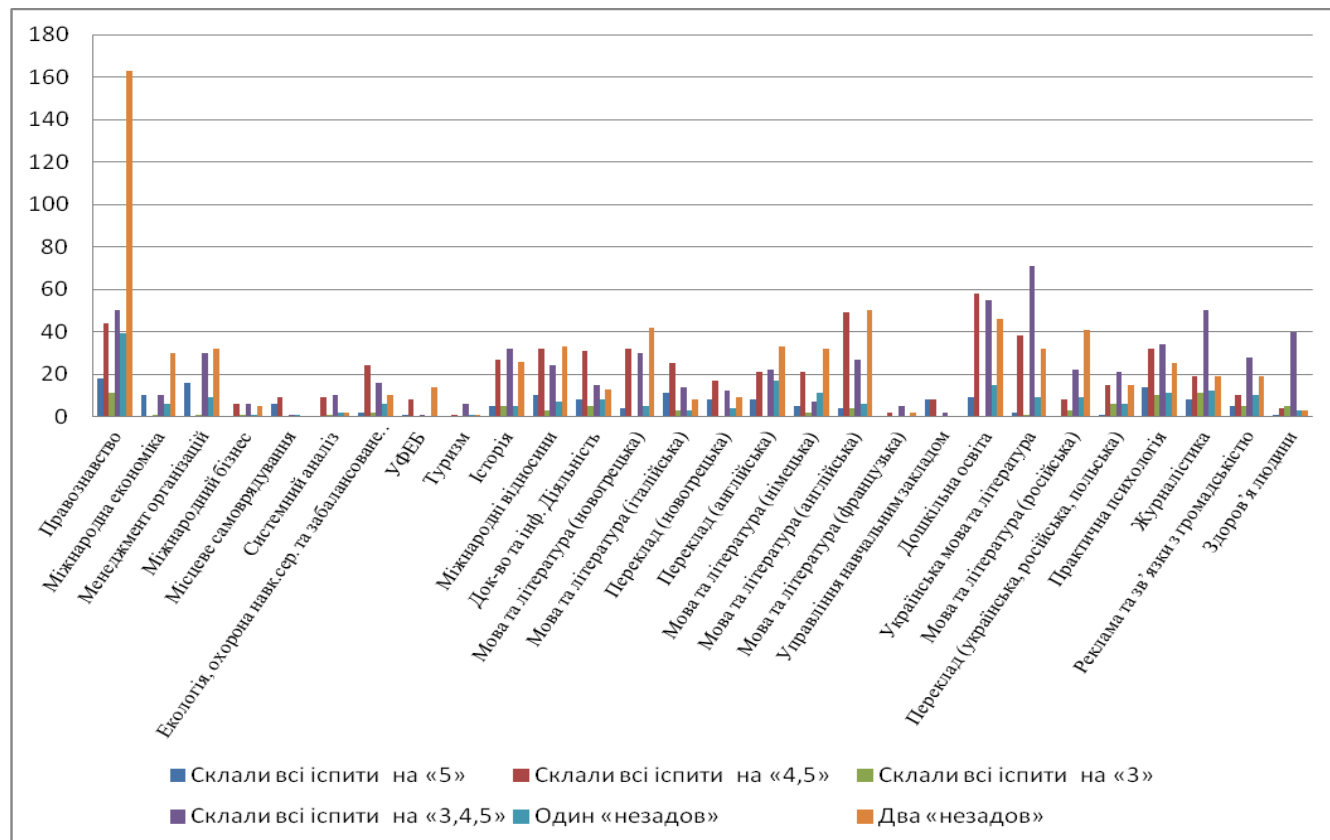

Рис. 2.5 Відомості про підсумки зимової екзаменаційної сесії 2014-2015 н.р.
(денна форма навчання)

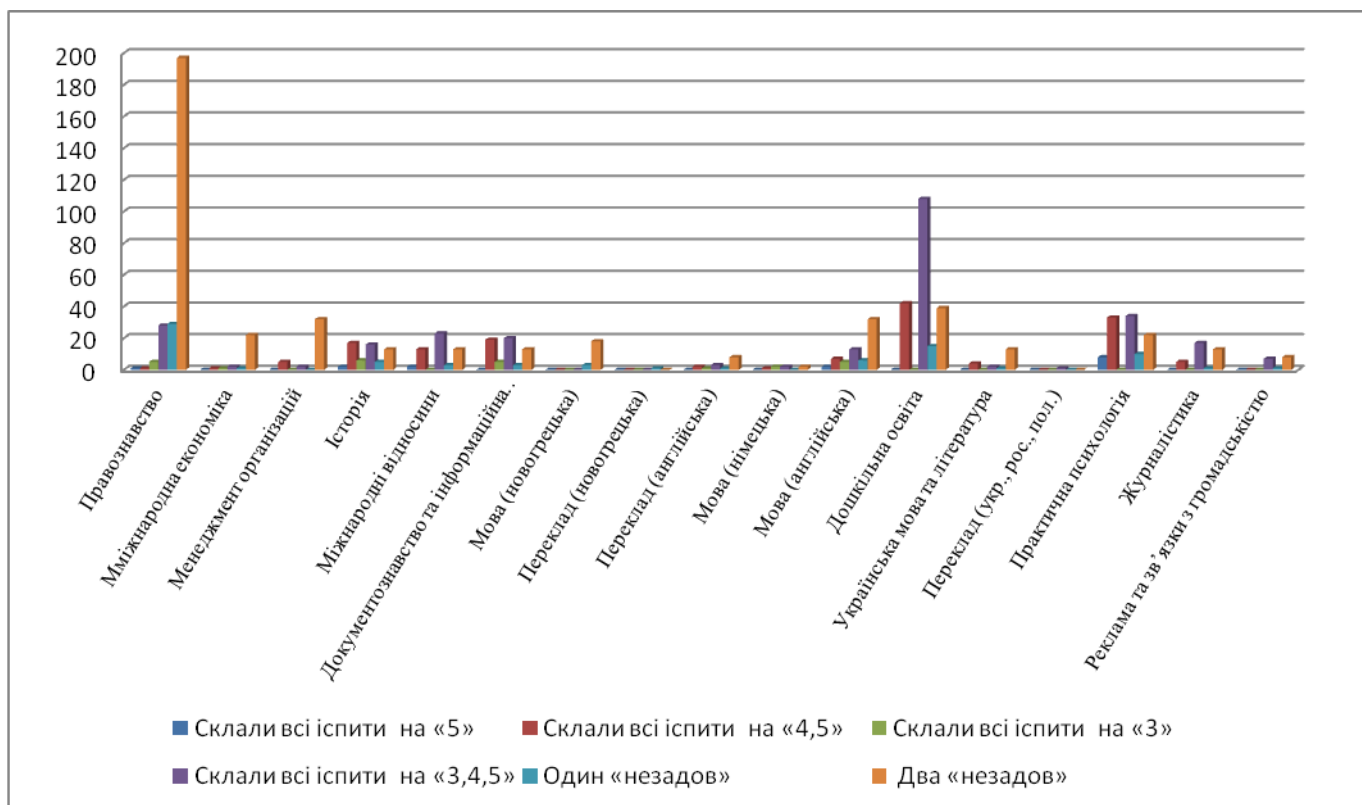

Рис. 2.6 Відомості про підсумки зимової екзаменаційної сесії 2014-2015 н.р.
(заочна форма навчання)

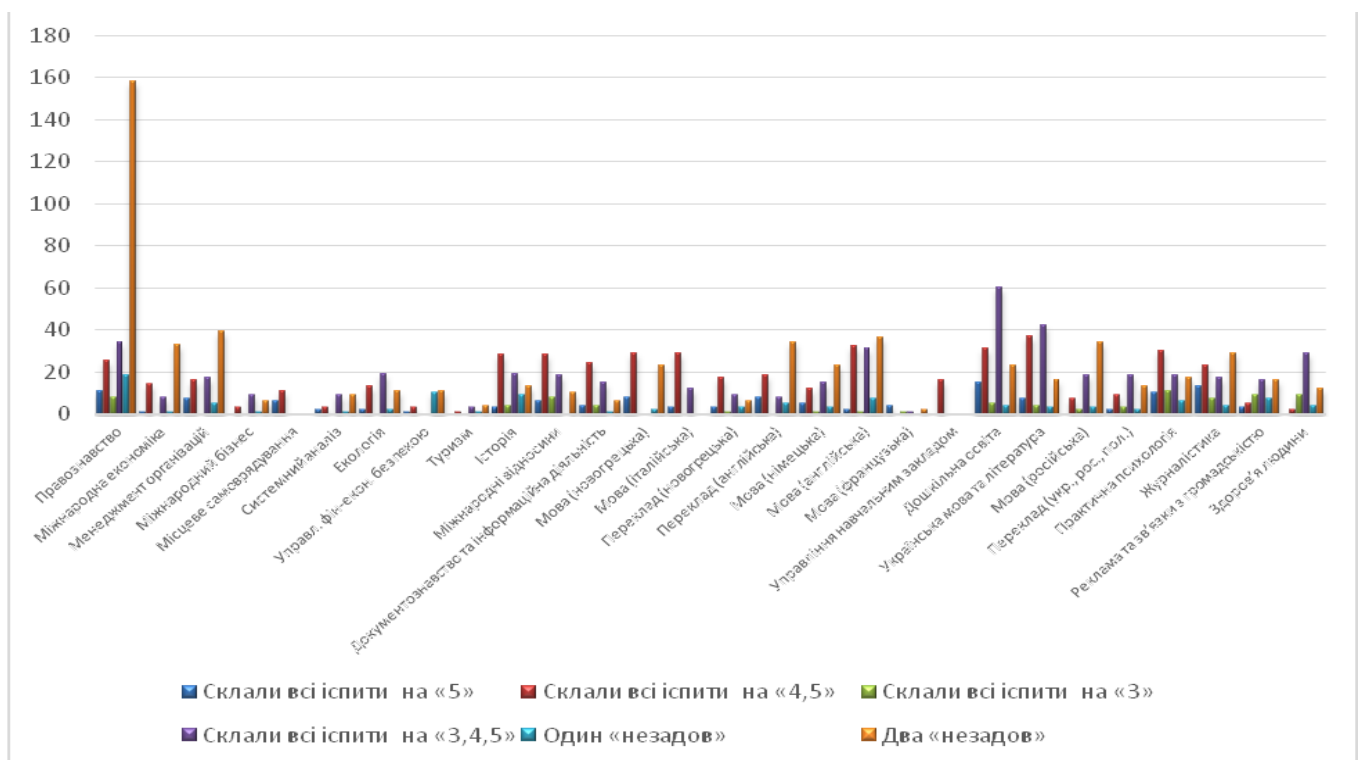

Рис. 2.7 Відомості про підсумки літньої екзаменаційної сесії 2014-2015 н.р.
(денна форма навчання)

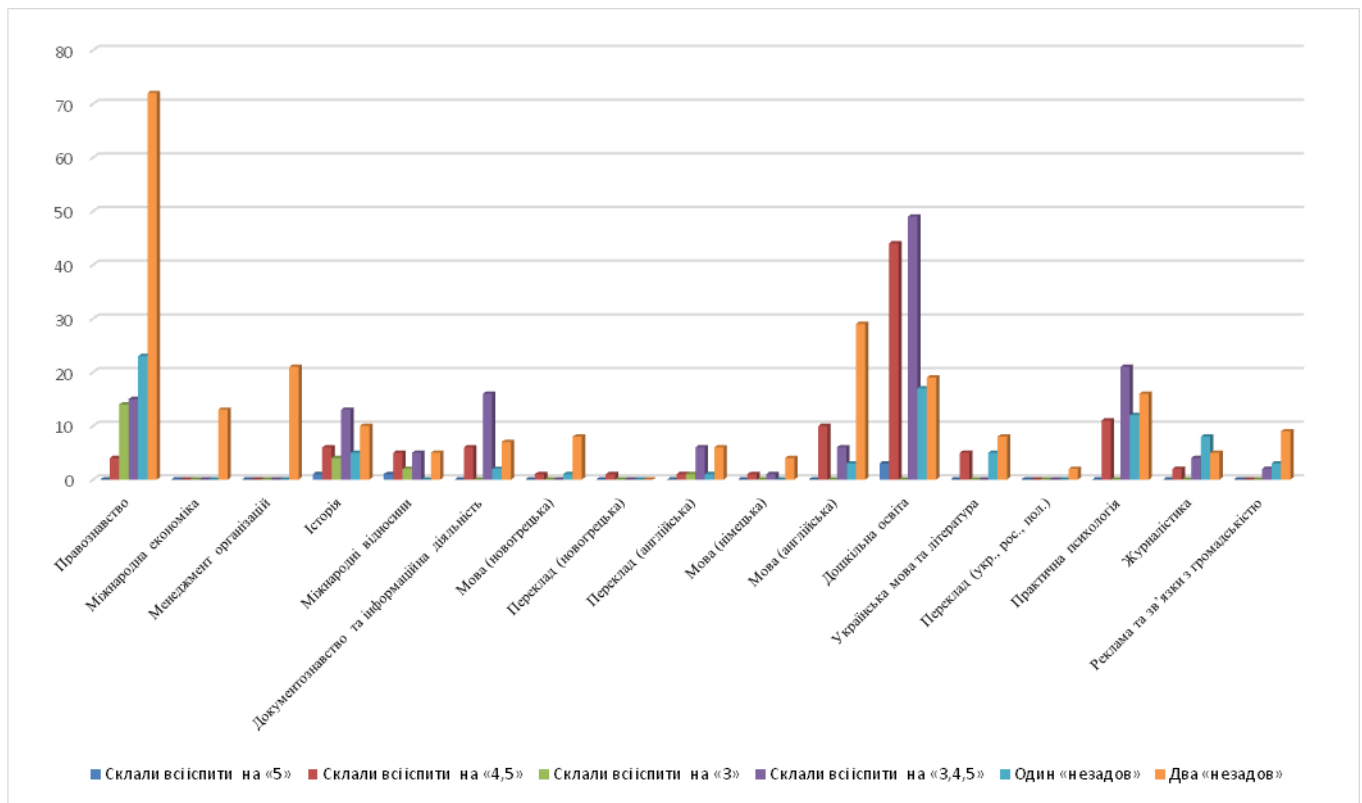

Рис. 2.8 Відомості про підсумки літньої екзаменаційної сесії 2014-2015 н.р.
(заочна форма навчання)

Завершальним етапом навчального процесу в університеті є державна атестація, яка здійснюється Екзаменаційною комісією згідно з Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної Комісії у Маріупольському державному університеті.

Екзаменаційні комісії здійснюють комплексну перевірку й оцінку науково-теоретичної та практичної фахової підготовки студентів-випускників (бакалаврів, спеціалістів, магістрів) з метою встановлення відповідності їх кваліфікаційного рівня вимогам стандартів вищої освіти, освітніх програм, навчальним планам і програмам підготовки, вирішують питання про присвоєння випускникам відповідної кваліфікації та видачу диплома (звичайного зразка чи з відзнакою).

У 2015 р. в університеті працювало 40 державних екзаменаційних комісій, з них 13 – за ступенем бакалавра, 12 – за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста, 15 – за ступенем магістра.

В цілому, у 2014-2015 навчальному році здобули вищу освіту за відповідним рівнем та отримали дипломи державного зразка **1066** студентів (Таблиці 2.7. – 2.10.).

Таблиця. 2.7

Показники випуску фахівців в Маріупольському державному університеті, 2015 р.

Освітньо-кваліфікаційний рівень	Всього випускників			Дипломи з відзнакою			Рекомендовані до аспірантури		
	Всього	Денна	Заочна	Всього	Денна	Заочна	Всього	Денна	Заочна
Бакалавр	466	276	190	19	19	-	-	-	-
Спеціаліст	325	174	151	20	20	-	10	9	1
Магістр	264	201	63	72	68	4	15	14	1
Разом Спеціаліст та Магістр	589	375	214	92	88	4	25	23	2
Усього по університету	1055	651	404	111	107	4	25	23	2

Таким чином, у 2015 р. університетом проводилася системна робота щодо імплементації Закону України «Про вищу освіту», вдосконалення науково-методичного забезпечення освітнього процесу, подальшого розвитку системи моніторингу і контролю якості освіти та підготовки фахівців відповідно до вимог чинного законодавства; організації навчання студентів з використанням сучасних дидактичних методів та інформаційно-комунікаційних технологій.

2.4. Працевлаштування випускників університету

Важливе значення для успішного працевлаштування за фахом має практична підготовка студентів, оскільки певна частка студентів МДУ забезпечується першим робочим місцем вже на етапі проходження практики. Наразі база договорів про практичну підготовку студентів МДУ нараховує 81 позицію, у тому числі протягом 2015 р. додатково було укладено 20 угод на проведення практики, серед яких угоди з закладами освіти та культури, туристичними агенціями, банківськими та юридичними установами, представництвами ЗМІ м. Маріуполя.

Не дивлячись на кризові явища, що охопили ринок праці регіону протягом 2015 року, а саме зростання навантаження на 10 вільних робочих місць (на фоні зниження цього ж показника по Україні загалом) Маріупольський державний університет продовжує цілеспрямовану та системну роботу щодо забезпечення випускників першим робочим місцем. Зокрема, 76% випускників ОКР «Магістр» 2015 року випуску, які навчалися за рахунок коштів бюджету, на сьогодні забезпечені робочим місцем. Рівень працевлаштування випускників-магістрів контрактної форми навчання становить 62%. Середній відсоток працевлаштування випускників МДУ ОКР «Магістр» 2015 року випуску знаходиться на рівні 69%. Стабільно високі (80-100%) показники працевлаштування демонструють спеціальності «Журналістика», «Зв'язки з громадськістю», «Управління навчальним закладом», «Дошкільна освіта», «Місцеве самоврядування», «Переклад (англійська)», «Міжнародна економіка», «Документознавство та інформаційна діяльність» тощо.

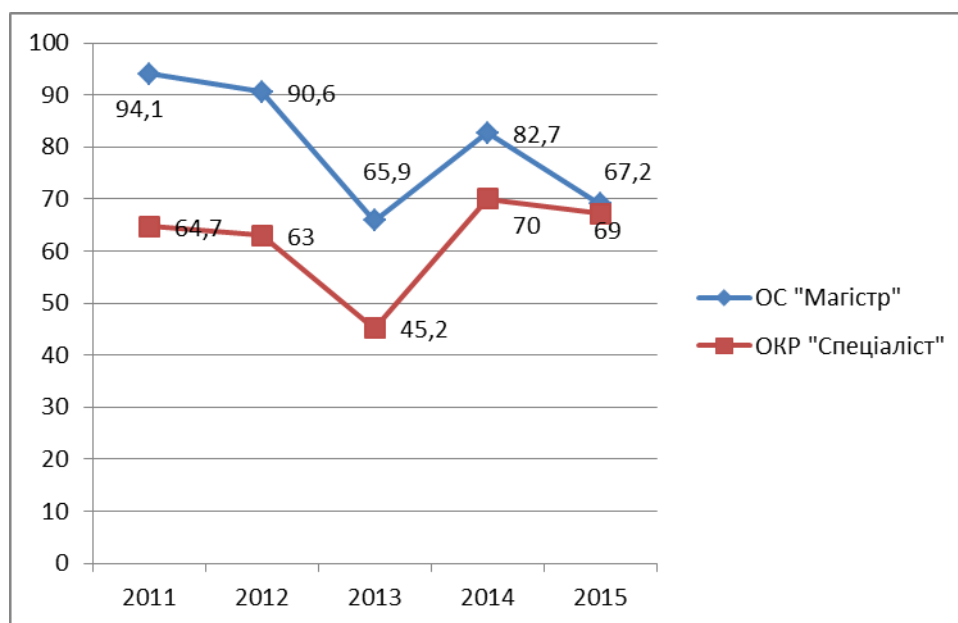

Рис. 2.9 Динаміка працевлаштування випускників МДУ ОС «Магістр» та ОКР «Спеціаліст» денної форми навчання 2011-2015 рр. (у %)

Середній показник працевлаштування випускників МДУ ОКР «Спеціаліст» у 2015 р. склав 67,2%. Порівняно з рівнем працевлаштування випускників ОКР «Спеціаліст» 2014 р.в. падіння склало 2,8%. Зниження попиту на випускників МДУ ОКР «Спеціаліст» пояснюється загальною переорієнтацією ринку праці на

випускників-магістрів. Високі (понад 90%) показники рівня працевлаштування випускників-спеціалістів демонструють спеціальності «Журналістика», «Реклама», «Переклад (англійська)», «Переклад (новогрецька)».

Протягом звітного періоду була продовжена системна робота щодо укладення договорів про співробітництво, які передбачають працевлаштування студентів та випускників, або їх зарахування до кадрового резерву підприємств, установ та організацій. Загальна кількість діючих договорів про співробітництво на сьогодні нараховує 41 позиції, у тому числі 6 угод, які було укладено протягом 2015 р. Серед них угоди з ТОВ «ХІА Юкрейн», ТОВ «Здравниця Плюс», Маріупольським міським ліцеєм, Маріупольським міським технологічним ліцеєм, ЗОШ І-ІІІ ст. №63 та №68 тощо.

Протягом 2015 р. в ході листування з організаціями, підприємствами та установами м. Маріуполя та презентацій потенційних роботодавців студенти та випускники МДУ отримали пропозиції працевлаштування в Управлінні Служби безпеки України в Донецькій області, ПАТ «МК «Азовсталь», ПАТ «ММК ім. Ілліча», ПАТ КБ «ПриватБанк», ПрАТ «Філіп Морріс Україна», Іллічівському районному суді м. Маріуполя, Управлінні Пенсійного фонду України в Жовтневому районі, Консалтинговій фірмі «Агенство ДІС Інвест» тощо. Протягом лютого-квітня 2015 р. 5 студентів МДУ мали змогу пройти стажування у структурних підрозділах Маріупольської міської ради. За результатами стажування вони були зараховані до кадрового резерву міськради.

Важливим напрямком роботи відділу з організації практик та працевлаштування випускників МДУ протягом 2015 р. було проведення профорієнтаційної, консультаційної та методичної роботи.

Важливим вектором діяльності відділу є постійний пошук вакансій для студентів та випускників МДУ у загальноукраїнських базах «Труд», «Rabota.ua», «Jobs.ua» та ін. Відповідна інформація розсилається на випускові кафедри, розміщується на офіційному сайті МДУ тощо. У 2015 р. відділ з організації практик та працевлаштування випускників МДУ також почав співпрацювати з рекрутинговим сервісом «GetBetterJob».

Таким чином, не дивлячись на кризові явища на ринку праці та в економіці України загалом, складну військово-політичну ситуацію в регіоні, злагоджена та систематична робота адміністрації університету, відділу з організації практик та працевлаштування випускників, випускових кафедр демонструє стабільні показники працевлаштування студентів та випускників, а також постійне підвищення рівня практичної підготовки студентів.

Завдання на 2016 рік:

- трансформація навчальних планів, освітньо-професійних та освітньо-наукових програм підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до нових стандартів, що ґрунтуються на компетентнісному, студентоцентрованому підходах;
- здійснення необхідних заходів для акредитації освітніх програм та спеціалізацій у Національному агентстві із забезпечення якості вищої освіти, у т.ч. проходження планової акредитації зі спеціальності «Міжнародні відносини» (бакалавр, спеціаліст, магістр);
- подальший розвиток внутрішньоуніверситетської системи управління якістю, вдосконалення процедур моніторингу якості освіти;
- реалізація академічної автономії університету через подальший розвиток науково-методичного забезпечення освітнього процесу, імплементацію положень Закону України «Про вищу освіту»;
- створення єдиного інформаційно-освітнього середовища МДУ, розширення напрямів впровадження технологій дистанційного навчання в освітньому процесі та удосконалення інформаційно-комунікативної компетенції науково-педагогічних працівників університету;
- продовження системної роботи щодо зміцнення двосторонніх відносин між МДУ та роботодавцями на рівні університету, факультетів, кафедр, посилення інформаційно-роз'яснювальної роботи зі студентами, випускниками та роботодавцями з питань організації та проведення практик, працевлаштування, стажувань тощо.

III. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

3.1. Аналіз основних результатів наукових досліджень і проведення науково-практичних конференцій

Науково-дослідна робота завжди є одним із головних напрямів діяльності в університеті. Їй надаються пріоритети і створюються умови для ефективного, сталого розвитку. Розвиток НДР в університеті визначається і регламентується Законами України «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», «Про інноваційну діяльність», Статутом МДУ, наказами та інструктивними листами МОН України, рішеннями вченої ради, наукової ради, науково-методичної ради університету, нарад, семінарів, конференцій з наукових питань.

У наукових дослідженнях викладачів університету важливе місце посідають тематичні планові дослідження. Науково-дослідна робота в МДУ проводиться в рамках 4 пріоритетних тематичних напрямів:

- розвиток і впровадження новітніх технологій у неперервній професійній освіті;
- правові науки;
- світове господарство та міжнародні економічні відносини;
- розробка та впровадження новітніх технологій соціальних комунікацій.

У 2015 році в університеті виконувалось **25** науково-дослідних робіт (НДР), з них:

- *за видом фінансування*: **3** НДР за рахунок бюджетних коштів, **22** НДР – за рахунок власних і залучених коштів;
- *за видом роботи*: **15** фундаментальних (у т.ч. **3** – бюджетне фінансування), **10** прикладних.

За рахунок власних і залучених коштів виконувалось **22** НДР (з них **12** фундаментальних, **10** прикладних).

Закінченими у 2015 році є 5 НДР: за рахунок держбюджетного фінансування – 2 НДР (з них 2 фундаментальні), за рахунок власних і залучених коштів – 3 (з них 3 прикладних).

Закінченими за звітний період фундаментальними НДР є:

1. «Правове забезпечення та імплементація європейських стандартів у сфері надання освітніх послуг в Україні» (державний реєстраційний №0112U005927, науковий керівник – Баймуратов М.О., доктор юридичних наук, професор; період виконання 2013-2015 роки, *бюджетне фінансування*).

2. «Конституційна реформа в Україні і впровадження сучасних стандартів в сфері прав людини в контексті європейських інтеграційних та глобалізаційних процесів» (державний реєстраційний №0112U005928, науковий керівник – Баймуратов М.О., доктор юридичних наук, професор; період виконання 2013-2015 роки, *бюджетне фінансування*).

Закінченими за звітний період прикладними НДР є:

1. «Компаративний аспект опису мов та літератур» (державний реєстраційний №0110U007581, науковий керівник – Гусева О.І., кандидат філологічних наук, доцент; період виконання 2011-2015 роки, власні кошти).

2. «Формування механізму реалізації та захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання та громадян в Україні» (державний реєстраційний №0112U000133, науковий керівник – Ніколенко Л.М., доктор юридичних наук, професор; період виконання 2012-2015 роки, власні кошти).

3. «Грецький мовно-літературний простір» (державний реєстраційний №0112U000136, науковий керівник – Кутна Ю.Б., кандидат філологічних наук, доцент; період виконання 2012-2015 роки, власні кошти).

У 2016 році Українським інститутом науково-технічної та економічної інформації зареєстровано 8 нових НДР, з них 2 НДР виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету (наказ МОН України № 4 від 11.01.2016 «Про затвердження переліків проектів фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок»), 6 НДР виконуватимуться за рахунок власних і залучених коштів.

Тематика НДР, розробка яких розпочнеться у 2016 році:

- «Південно-східний регіон України в умовах суспільно-політичної кризи» (фундаментальна НДР, науковий керівник Балабанов К.В., д.політ.н., проф.; **бюджетні кошти**);
- «Повсякденне життя мешканців Північного Приазов'я в контексті соціокультурного розвитку регіону (кінець XVIII – початок XX ст.)» (фундаментальна НДР, науковий керівник Романцов В.М., д.і.н., проф.; **бюджетні кошти**);
- «Формування механізмів збалансованого природокористування та охорони навколишнього середовища у контексті реалізації екологічної політики України» (фундаментальна НДР, науковий керівник Надежденко А. О., к.н. з держ. упр., доц. без вч. зв. «доцент»);
- «Компаративний опис мов і літератур: лінгвокультурологічний аспект» (фундаментальна НДР, науковий керівник Гусєва О.І., к.філол.н., доц.);
- «Філософська аналітика індивідуального й соціального буття людини: проблеми та рішення» (фундаментальна НДР, науковий керівник Ємельянова Н.М., д.філос.н. проф.);
- «Захист прав за національним та європейським правом: теоретико-прикладний аспект» (фундаментальна НДР, науковий керівник Іванюта Н.В., к.ю.н., доц.);
- «Проблеми та перспективи розвитку національної правової системи України в умовах європейської міждержавної інтеграції» (фундаментальна НДР, науковий керівник Годованик Є.В., к.ю.н., доц.)
- «Грецький лінгвокультурний простір» (прикладна НДР, науковий керівник Лабєцька Ю.Б., к.філол.н., доц.).

Станом на 01.01.2016 р. розробляються **3** фундаментальні НДР, фінансування яких здійснюється за рахунок бюджетних коштів і **25** фундаментальних і прикладних НДР за рахунок власних і залучених коштів:

Таблиця 3.2

**Науково-дослідні роботи в МДУ
(станом на 01.01.2016р.)**

№	Фундаментальні дослідження	Науковий керівник
1	2	3
1	«Розвиток організаційно-економічних моделей міжрегіонального співробітництва в умовах поглиблення європейської інтеграції» державний реєстраційний №0115U003043	Булатова О.В., д.е.н., проф., бюджетні кошти 170,0 тис.грн.
2	«Південно-східний регіон України в умовах суспільно-політичної кризи» державний реєстраційний №0116U000055	Балабанов К.В., д.політ.н., проф., бюджетні кошти 280,0 тис. грн.
3	«Повсякденне життя мешканців Північного Приазов'я в контексті соціокультурного розвитку регіону (кінець XVIII – початок XX 42ау.)» державний реєстраційний №0116U000054	Романцов В.М., д.і.н., проф., бюджетні кошти 262,3 тис. грн.
4	«Формування механізмів збалансованого природокористування та охорони навколишнього середовища у контексті реалізації екологічної політики України» державний реєстраційний №0116U000052	Надежденко А. О., к.н. з держ. упр., доц. без вч. зв. «доцент»
5	«Компаративний опис мов і літератур: лінгвокультурологічний аспект» державний реєстраційний №0116U000051	Гусева О.І., к.філол.н., доц.
6	«Філософська аналітика індивідуального й соціального буття людини: проблеми та рішення» державний реєстраційний №0116U000053	Ємельянова Н. М., д.філос.н.проф.
7	«Захист прав за національним та європейським правом: теоретико-прикладний аспект» державний реєстраційний №0116U000049	Іванюта Н.В., к.ю.н., доц.
8	«Проблеми та перспективи розвитку національної правової системи України в умовах європейської міждержавної інтеграції» державний реєстраційний № 0116U000048	Годованик Є.В., к.ю.н., доц.
9	«Специфіка перекладу нормованої літературної мови та діалектів новогрецької мови», державний реєстраційний №0115U003037	Воєвутко Н.Ю., к.пед.н., доц.
10	«Актуальні проблеми мовознавства, літературознавства та лінгводидактики у сучасній парадигмі гуманітарного знання» державний реєстраційний №0115U003035	Гутнікова А.В., к.філол.н., доц.
11	«Прийняття рішень в умовах невизначеностей в технічній, соціально-економічній і освітній галузях діяльності людини» державний реєстраційний №0115U003034	Коляда Ю.Є., д.фіз-мат.н., проф.
12	«Розвиток конкурентоспроможності підприємств сфери послуг в умовах євроінтеграції», державний реєстраційний №0115U003040	Омельченко Г.П., к.е.н., доц.
13	«Інформація та культура як онтологічна основа сталого розвитку людства» державний реєстраційний №0115U003038	Батичко Г.І., к.н. з мистецтвознавства, доц.
14	«Засоби масової комунікації та новітні соціально-комунікаційні технології: моніторинг, діагностика, проектування» державний реєстраційний № 0112U005931	Безчотнікова С.В., д.філол.н., проф.

1	2	3
15	«Маріупольський повіт на шляхах суспільної модернізації (1860 – 1923 р.р.)» державний реєстраційний № 0112U005929	Коробка В.М., к.і.н., доц.
16	«Актуальні проблеми історіографії історії України» державний реєстраційний № 0112U005930	Романцов В.М., д.і.н., проф.
17	«Актуальні проблеми української філології» державний реєстраційний №0114U003025	Хорошков М.М., к.філол.н., доц.
18	«Управління фінансово-економічною безпекою держави та шляхи запобігання зовнішнім і внутрішнім загрозам» державний реєстраційний №0114U00302	Чентуков Ю.І., д.е.н., проф.
19	«Формування мовної особистості в умовах полікультурного суспільства» державний реєстраційний №0114U003023	Соколова І.В., д.пед.н., проф.
Всього: 19 НДР фундаментального характеру, у т.ч. 3 – за рахунок бюджетних коштів		
	Прикладні дослідження	Науковий керівник
1	«Грецький лінгвокультурний простір» державний реєстраційний № 0116U000050	Лабецька Ю.Б., к.філол.н., доц.
2	«Середземномор'я у сучасних регіональних та глобальних процесах» державний реєстраційний №0115U003039	Балабанов К.В., д.політ.н., проф.
3	«Теоретичні і методичні засади формування освітньо-професійних і освітньо-наукових програм у магістратурі вищого навчального закладу» державний реєстраційний №0115U003041	Соколова І.В., д.пед.н., проф.
4	«Теоретико-методичні засади професійної підготовки педагогів дошкільної освіти в умовах європейського вибору» державний реєстраційний №0115U003033	Косенко Ю.М., к.пед.н., проф.
5	«Психолого-педагогічні умови навчання іноземної мови професійного спрямування майбутніх фахівців гуманітарної та соціально-економічної підготовки», державний реєстраційний №0115U003032	Павленко О.Г., к.філол.н., доц.
6	«Італійська мова, література та культура: історичні традиції та сучасний стан» державний реєстраційний №0115U003031	Сабадаш Ю.С., д.культурології, проф.
7	«Сучасні проблеми фізичного виховання та формування загальнолюдських цінностей студентської молоді», державний реєстраційний №0115U003042	Осіпцов А.В., к.пед.н., доц.
8	«Особливості життєдіяльності особистості в сучасному просторі соціальних змін», державний реєстраційний №0115U003036	Горбань Г.О., д.психол.н., проф.
9	«Мовні одиниці різних рівнів сучасних германських, слов'янських та новогрецької мов: когнітивний, комунікативний, порівняльний аспекти» державний реєстраційний № 0112U005932	Шепітько С.В., к.філол.н., проф.
	Всього: 9 НДР прикладного характеру	
	Разом: 28 НДР, з них 19 фундаментальних (у т.ч. 3 – бюджетне фінансування), 9 прикладних	

Виконання зазначених розробок здійснюється індивідуально та колективами (тематичними групами), до складу яких входять науково-педагогічні працівники, докторанти, аспіранти та студенти.

Науково-дослідна робота здійснюється в умовах зростаючої конкуренції, підвищення вимог до якості і ефективності її результатів, необхідності відповідати потребам суспільства. Розвиток науково-дослідної роботи в МДУ базується на таких основних принципах:

- 1) надання переваг у розвитку організаційним науковим формам у вигляді наукових шкіл та наукових центрів;
- 2) підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів переважно у власних наукових школах, а за їх відсутністю – в установах НАН України, інших ВНЗ за цільовим замовленням;
- 3) розвиток фундаментальних і прикладних досліджень переважно за державними та регіональними науковими пріоритетами і програмами;
- 4) всебічна підтримка ініціативи викладачів і науковців у виконанні НДР за пріоритетними напрямками;
- 5) стимулювання досягнення високих результатів та здобутків у НДР;
- 6) постійне зростання якості результатів НДР та збільшення результатів світового рівня;
- 7) постійна підтримка талановитої молоді з числа студентів, аспірантів та молодих учених;
- 8) безперервна інтеграція наукових результатів у навчальний процес та гармонізація наукової, навчальної та методичної роботи;
- 9) сприяння модернізації матеріально-технічної, наукової та лабораторної бази;
- 10) сприяння модернізації наукової інформаційної бази;
- 11) максимальне сприяння інноваційній діяльності;
- 12) регулярна популяризація та маркетинг власних наукових здобутків та результатів;

13) максимальне сприяння міжнародним науковим зв'язкам та міжнародним науковим проектам;

14) сприяння співпраці з науковими установами, іншими ВНЗ та органами державної і місцевої влади;

15) взаємна відповідальність усіх керівників, викладачів та науковців за досягнення високих наукових результатів та наукового іміджу університету;

16) відкритість, прозорість та колегіальність прийняття рішень щодо науково-дослідної роботи;

17) пошук грантів на підтримку та проведення науково-дослідних робіт, наукових проектів, наукових і освітніх стажувань та стипендій;

18) підсилення патентно-ліцензійної роботи та забезпечення підтримки діючих охоронних документів (патентів на винахід та корисну модель);

19) спрямування додаткових зусиль на підготовку спеціалістів вищої кваліфікації;

20) активізація участі науковців університету у державних цільових і регіональних програмах;

21) активізація участі представників університету в конкурсах науково-технічних розробок, які оголошуються Міністерством освіти і науки України та іншими установами і відомствами.

На жаль, погіршення військово-політичної ситуації в регіоні, скорочення економічної активності суб'єктів господарювання суттєво вплинули на обсяги залученого фінансування та комерціалізацію наукових розробок.

Дотримання базових принципів розвитку НДР дає свій позитивний результат. Так, за звітний період найвагомішими результатами наукових досліджень є наступні:

– удосконалено конституційно-правовий механізм забезпечення європейських стандартів в області прав людини в умовах конституційної реформи в Україні шляхом визначення юридичного змісту правового механізму проведення конституційної реформи в Україні, під яким слід розуміти як систему правових норм, що закріплює порядок та умови внесення змін до Конституції шляхом її

часткової або повної трансформації, так і безперервний процес, що складається з визначення напрямів реформування, вибору моделі, розроблення змісту змін з урахуванням європейських стандартів та чинних міжнародних договорів, зокрема в сфері прав людини, впровадження цих змін та контроль над приведенням у відповідність до них національного законодавства (*наукова тема «Конституційна реформа в Україні і впровадження сучасних стандартів в області прав людини в контексті європейських інтеграційних і глобалізаційних процесів»* (науковий керівник – Баймуратов М.О., доктор юридичних наук, професор).

– визначено основні функціональні елементи та напрями впровадження європейських освітніх стандартів, удосконалено методологічні підходи щодо визначення сучасних тенденцій забезпечення європейських стандартів у сфері надання освітніх послуг в Україні, надано практичні рекомендації щодо методики визначення наслідків імплементації європейських освітніх стандартів до національно-правової системи України та встановлення оптимальних шляхів удосконалення правового механізму забезпечення європейських стандартів у сфері надання освітніх послуг в Україні. (*наукова тема «Правове забезпечення та імплементація європейських стандартів в сфері надання освітніх послуг в Україні»* (науковий керівник – Баймуратов М.О., доктор юридичних наук, професор).

– обґрунтовано та запропоновано алгоритм формування інтегрального показника потенціалу розвитку інтеграційних процесів, використання якого доцільно для комплексного компаративного аналізу потенціалу розвитку інтеграційних процесів з урахуванням інтенсивності впливу багатьох факторів (як внутрішніх, так і зовнішніх). (*наукова тема «Розвиток організаційно-економічних моделей міжрегіонального співробітництва в умовах поглиблення європейської інтеграції»* (науковий керівник – Булатова О.В., доктор економічних наук, професор).

У 2015 році у рамках роботи із захисту авторського права зареєстровано авторські права на твори наукового характеру науково-педагогічних працівників університету і отримано **8** свідоцтв :

Службові твори, майнові права на які належать МДУ:

– Навчальний посібник «Теорія літератури. Навчальний посібник для студентів ОКР «Магістр» (спеціальності «Мова і література (англійська)»)).
Автори: Ткаченко А.О., Бумбур Ю.М. *Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 61245 від 14.08.2015 р.;*

– Твір наукового характеру «Анотування та реферування текстів новогрецькою мовою. Навчальний посібник-довідник». Автор: Воевутко Н.Ю.
Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 61246 від 14.08.2015р.;

– Твір наукового характеру «Методика написання наукової статті для студентів спеціальності «Переклад (новогрецька)». Автор: Воевутко Н.Ю.
Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 61247 від 14.08.2015р.;

– Наукове електронне видання «Повсякденність українських селян в умовах радянської дійсності (1950-1960-ті рр.): Монографія». Автор: Лисак В.Ф.
Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 63004 від 17.12.2015р.;

Твори, майнові та немайнові права на які належать авторам:

– Навчальний посібник «Доказування в господарському судочинстві. Навчальне електронне видання». Автор: Ніколенко Л.М. *Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 58931 від 16.03.2015 р.;*

– Книга «Забезпечення позову в господарському судочинстві. Наукове електронне видання». Автор: Іванюта Н.В. *Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 59044 від 27.03.2015 р.;*

– Навчальний посібник «Розкриття вбивств. Особливості розслідування нерозкритих убивств минулих років». Автор: Польщиков В.В. *Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 61558 від 07.09.2015 р.;*

– Навчальне електронне видання «Господарське процесуальне право України: Підручник». Автори: Ніколенко Л.М., Іванюта Н.В. *Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 61970 від 02.10.2015 р.*

Отримано Свідоцтво на знак для товарів і послуг № 197407 від 25.03.2015 р.
та Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру

видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції № ДК 4930 від 07.07.2015 р.

За результатами наукових досліджень викладачами університету протягом 2015 р. опубліковано **1409** наукових статей та науково-методичних розробок. Результати досліджень викладачів знайшли втілення у **85** статтях у зарубіжних виданнях, **137** статтях у наукометричних базах (Scopus, Copernicus та ін.)

Протягом 2015 року науковцями університету опубліковано **10** монографій, **56** підручників та навчальних посібників.

Таблиця 3.3

Публікації викладачів МДУ

Публікації	2011	2012	2013	2014	2015
Опубліковано: монографій, всього одиниць	19	13	33	15	10
Підручників, всього одиниць	2	5	6	3	5
Навчальних посібників, всього одиниць	66	51	71	49	51
Кількість статей у фахових виданнях України, всього одиниць	313	253	325	248	297
В іноземних виданнях, всього одиниць	28	34	114	95	85
В наукометричних базах, всього одиниць	-	-	67	117	137

Рис. 3.2 Публікації викладачів МДУ

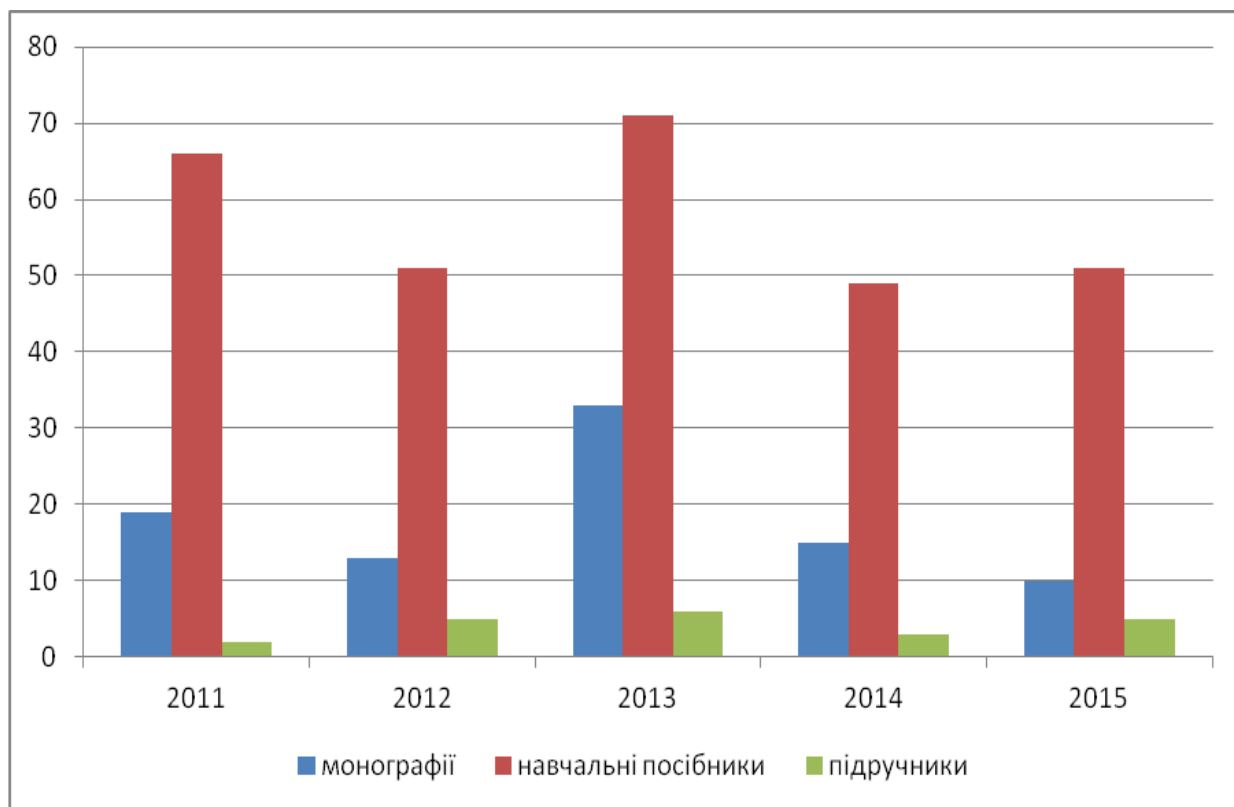

Рис. 3.3 Монографії, навчальні посібники, підручники

Показники публікаційної активності професорсько-викладацького складу свідчать про вагомий доробок на науковій та навчально-методичній ниві.

Успішне здійснення науково-дослідної роботи забезпечує науковий рівень змісту і методів викладання навчальних дисциплін, дотримання державних стандартів підготовки фахівців, впровадження наукових розробок викладачів у навчальний процес як необхідної умови підготовки конкурентоспроможних фахівців.

В університеті сформовані власні наукові школи, розвиваються нові, прогресивні форми наукового співробітництва, у тому числі й міжнародного, що врешті решт сприяє більш ефективному використанню наукового потенціалу вищої школи.

У МДУ успішно діють наукові школи: з *теорії міждержавного та регіонального співробітництва* (рік заснування – 1996 р., керівник наукової школи – ректор МДУ, член-кореспондент НАПН України, д. політ. н., професор Балабанов К.В.); з *дошкільної освіти* (рік заснування – 2001 р., керівник наукової школи – завідувач кафедри дошкільної освіти, к.пед.н., професор Щербакова К.Й.);

з історіографії історії України (рік заснування – 2006 р., керівник наукової школи – завідувач кафедри історичних дисциплін, д.і.н., професор Романцов В. М.); з проблем інформаційної політики та соціального інжинірингу (рік заснування – 2009 р., керівник наукової школи – Заслужений журналіст України, член Спілки письменників України, д.філол.н., професор Почепцов Г.Г.); з фундаментальних досліджень у сфері глобальних та регіональних інтеграційних процесів — (рік заснування – 2012 р. керівник наукової школи – д.е.н., професор Булатова О.В.); з неперервної освіти (керівник наукової школи декан, д.пед.н., професор Соколова І.В.).

Наукові дослідження викладачів університету проходять апробацію на різноманітних науково-практичних конференціях. У МДУ за **2015** рік було організовано та проведено **16** науково-практичних конференцій, серед яких **5** міжнародних та **7** всеукраїнських, у тому числі традиційними стали:

Міжнародні науково-практичні конференції:

- «Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір»

- «Інформація та культура в забезпеченні сталого розвитку людства»

Всеукраїнські науково-практичні конференції:

- «Сучасні технології управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом»

- «Україна і світ: проблеми історії»

- Інтернет-конференція «Тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин та світового політичного простору»

Щорічні підсумкові конференції викладачів та студентів МДУ:

- «Актуальні проблеми науки та освіти»

- «Декада студентської науки»

В університеті продовжується випуск наукових видань, зокрема:

- Вісник Маріупольського державного університету за серіями:

Філологія (фахове видання з філологічних наук (літературознавство); включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International»).

Філософія, культурологія, соціологія (включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International»).

Право (фахове видання з юридичних наук; включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International»).

Історія. Політологія (фахове видання з політичних та історичних наук; включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International»).

Економіка (фахове видання з економічних наук; включено до міжнародних наукометричних баз даних «Index Copernicus International», RePEc).

- Збірник наукових праць «Гілея (науковий вісник)», Маріупольське відділення (фахове видання з філософських, політичних та історичних наук).

- Збірник наукових праць «*Vox philologi*»

Продовження співпраці з міжнародними наукометричними базами даних, електронними бібліотеками, зокрема Index Copernicus, Cyberleninka надало можливість просувати «Вісник Маріупольського державного університету» у відкриті міжнародні репозиторії наукової інформації: Google Scholar, OCLC WorldCat, Соционет, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Registry of Open Access Repositories (ROAR), The Directory of Open Access Repositories (OpenDOAR), Research Papers in Economics (RePEc).

З 2015 року усі серії Вісника Маріупольського державного університету включені до Каталогу періодичних видань Ulrich's Periodicals Directory американського видавництва Bowker. Каталог є найбільшою базою даних, що описує світовий потік серіальних (періодичних і продовжуваних) видань по всіх тематичних напрямках життєдіяльності.

Таблиця 3.4

**Рейтинг наукової якості серій «Вісника МДУ» за версією
Index Copernicus International**

Назви серій	ISSN	Показник
Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філологія [Bulletin of Mariupol State University. Series: Philology]	2226-3055	38,82
Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія [Bulletin of Mariupol State University. Series: History. Politology.]	2226-2830	39,66
Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка [Bulletin of Mariupol State University. Series: Economics]	2226-2822	42,87
Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право [Bulletin of Mariupol State University. Series: Law]	2226-3047	37,32
Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філософія, Культурологія, Соціологія [Bulletin of Mariupol State University. Series: Philosophy, Cultures Studies, Sociologi]	2226-2849	33,64

Оприлюднення результатів наукової та навчально-методичної роботи викладачів університету через друковані видання залишається так само пріоритетним, як і забезпечення доступу до них через електронні джерела.

Всебічна підтримка організації видавничої діяльності забезпечує оприлюднення і популяризацію результатів наукової та навчально-методичної роботи професорсько-викладацького складу МДУ. Входження наукових видань МДУ до міжнародних наукометричних баз даних свідчить про їх відповідність високим міжнародним вимогам, забезпечує подальшу інтеграцію вітчизняної науки до світової, відповідно підвищує ступінь міжнародного визнання університету в різних сферах діяльності.

Широке залучення викладачів до видавничої діяльності, а обдарованої молоді до науково-дослідної роботи, розробки актуальних проектів, проведення наукових експериментів сприяє виявленню, розвитку і використанню творчого потенціалу для розв'язання проблемних завдань науки, розробці перспективних напрямів наукових досліджень.

Маріупольський державний університет продовжував співпрацю з науковими установами НАН та відповідними галузевими академіями наук України: Інститутом держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Інститутом математики НАН України, Інститутом проблем виховання НАПН України, Інститутом історії України НАН України, Інститутом археології НАН України, Інститутом політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, Інститутом соціології НАН України, Інститутом педагогіки НАПН України, Інститут проблем виховання НАПН України, Інститутом психології ім. Г.С. Костюка НАПН України тощо. МДУ та наукові установи НАН України, відповідно до укладених договорів про наукову співпрацю, продовжують проведення спільних досліджень актуальних проблем розвитку університетської освіти та якості професійної підготовки фахівців у контексті Болонського процесу; беруть участь у рецензуванні дисертацій та авторефератів дисертацій на здобуття наукових ступенів; здійснюють обмін науковою інформацією, беруть участь у науково-практичних конференціях, круглих столах, реалізації спільних міжнародних наукових і видавничих проектів.

У 2015 році 4 науковців МДУ увійшли до складу Наукової ради МОН України та беруть участь у засіданнях секцій за фаховими напрямками: з економіки (Булатова О.В., д.е.н., професор); педагогіки, психології, соціології, українознавства, проблем освіти науки, молоді та спорту (Соколова І.В., д.п.н., професор); філософії, історії та політології (Лисак В.Ф., д.і.н., професор); літературознавства, мовознавства, мистецтвознавства та соціальних комунікацій (Безчотнікова С.В., д.філол.н., професор).

В рамках співпраці із Департаментом освіти і науки Донецької обласної державної адміністрації 22 лютого 2015 року на базі Маріупольського державного університету пройшов II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідних робіт учнів-членів Малої академії наук України, який проводиться щорічно під егідою Міністерства освіти і науки України.

Традиційною є співпраця між МДУ та Управлінням освіти Маріупольської міської ради, в рамках якої викладачі університету сприяють розвитку роботи з

обдарованою молоддю міста (проводять Всеукраїнські учнівські олімпіади з базових дисциплін, беруть участь у засіданнях Малої академії наук, здійснюють експертизу наукових робіт учнів і т.д.). Щорічно проводиться спільно з Управлінням освіти та Департаментом економіки Маріупольської міської ради міський конкурс учнів 10-11 класів «Мій Маріуполь: реалії та перспективи економічного розвитку», метою якого є розвиток творчого та наукового потенціалу молоді міста. Започатковано щорічний конкурс молодих журналістів «Маріуполь: факти, події, люди», основними завданнями якого є популяризація професії журналіста та сприяння розвитку творчого потенціалу молоді міста.

В МДУ проводиться робота щодо розвитку співпраці з органами місцевого самоврядування, провідними підприємствами м. Маріуполя, банківськими установами, організаціями: Маріупольська міська рада, ПАТ «ММК ім. Ілліча», ПАТ «МК «Азовсталь», ПАТ «Азовмаш», Маріупольський державний морський торговельний порт, Перший український міжнародний банк (ПУМБ), АКБ Укрсоцбанк, Маріупольське відділення Донецької торговельно-промислової палати та ін. Провідних фахівців цих підприємств та організацій залучено до навчального процесу в МДУ, науковці та студенти університету проводять свої дослідження на виробничих базах цих установ, впроваджують результати у виробничу діяльність тощо.

Продовжено практику використання комплексу заходів регуляторної політики, спрямованих на покращення економічного та правового середовища, що включено до Програм соціально-економічного розвитку м. Маріуполь. Надалі впроваджується інноваційний науково-освітній проект «Інформаційна складова розвитку системи місцевого самоврядування», який здійснюється за угодою між Маріупольською міською радою та Маріупольським державним університетом, за сприянням комісії Маріупольської міської ради з питань депутатської діяльності і етики, регламенту і засобів масової інформації, Маріупольського відділення Спілки журналістів України, при інформаційній підтримці ЗМІ міста (ТРК «ТБ-7», ТОВ «Маріупольський час», ЧАО «Газети «Приазовский рабочий», ТОВ ТРО «Маріупольське телебачення», газети «Іллічівець», ТРКК «Сигма»). Метою

проекту є оперативне висвітлення діяльності органів місцевого самоврядування в електронних медіа ресурсах, формування позитивного іміджу органів місцевого самоврядування, вихід на новий рівень відносин з громадськістю за допомогою інформаційного діалогу. Кафедра соціальних комунікацій стала координатором даного проекту.

Незважаючи на труднощі військово-політичного, економічного характеру, які вплинули на результативні показники 2015 року, Маріупольський державний університет у своїй діяльності досяг певних конкретних результатів в цей складний рік своєї роботи.

Враховуючи потребу громади міста невідкладно вирішувати комплекс проблем соціально-економічного характеру, пов'язаних з особливостями організації роботи в умовах проведення АТО, у співпраці з *Маріупольською міською радою* та її управліннями з 2014 року і по теперішній час основна увага приділяється роботі з внутрішньо переміщеними особами, для чого проводяться відповідні практичні заняття, тренінги для співробітників органів державного та місцевого самоврядування; впроваджуються психологічні методики з питань організації надання допомоги особам з числа внутрішньо переселених осіб різної вікової категорії, особлива увага приділяється роботі з дітьми дошкільного віку. У дошкільних навчальних закладах Маріуполя на регулярній основі проводиться робота щодо підвищення емоційного стану дітей-переселенців із зони АТО. Розроблено та впроваджено методи індивідуальної і групової роботи з дітьми, направлені на запобігання переростанню травматичних переживань у травматичний синдром.

Безпосередньо в МДУ у рамках реалізації проекту соціально-психологічного супроводу постраждалих у зоні терористичних нападів організовано діяльність консультаційного пункту з надання психологічних консультацій і психологічної підтримки переселенцям з Донбасу, роботу спрямовано на відновлення їх психологічного стану, підтримку в ситуації різких життєвих змін, стабілізацію емоційних переживань, побудову найближчих і віддалених перспектив життєзабезпечення, управління життєвою ситуацією тощо.

Продовжено діяльність юридичної клініки МДУ, у рамках якої на постійній основі налагоджено надання регулярних правових консультацій, правової допомоги. Активними отримувачами послуг даної клініки були сім'ї, які з різних причин опинилися у складних життєвих обставинах, досить вагому допомогу надано членам сімей переселенців із зон, де неможливе проживання через тривалі воєнні дії. Здійснювався подальший розвиток співпраці з міським центром позашкільної роботи з метою формування правової культури громадян.

У рамках наукового співробітництва МДУ з регіональними і місцевими органами реалізується апробація матеріалів наукових досліджень у навчально-виховному процесі та в практичній діяльності; здійснюється обмін інформацією та матеріалами (періодичні видання, законодавство, матеріали конференцій, виставок-ярмарок тощо) щодо новин в м. Маріуполі, Донецькому регіоні та Україні.

У цілому, у процесі організації наукової діяльності робота науково-педагогічних працівників університету була направлена на подальшу інтеграцію освіти і науки, підсилення впливу науки на вирішення завдань освіти і виховання, збереження і зміцнення визначального характеру науки в розвитку суспільства, культури, економіки. Загалом активний курс університету на інтеграцію в європейський освітній та культурний простір має на меті подальшу оптимізацію навчання та викладання, розкриття нових можливостей для студентів та професорсько-викладацького складу університету.

3.2. Науково-дослідна робота студентів

Науково-дослідна робота студентів є важливою складовою їх професійної підготовки, що передбачає навчання студентів методології і методики дослідження, а також систематичну участь у дослідницькій діяльності, озброєння технологіями і вміннями творчо підходити до досліджень певних наукових проблем. НДРС також є першим етапом у підготовці наукових кадрів.

На сьогодні в МДУ сформовано систему науково-дослідної роботи студентів як складової професійної підготовки, яка спрямована на формування і реалізацію творчих здібностей майбутніх фахівців. Науково-дослідна робота

студентів в університеті здійснюється за трьома основними напрямками: науково-дослідна робота у навчальному процесі; науково-дослідна робота студентів у позанавчальний час; науково-організаційні заходи: конференції, конкурси, олімпіади, круглі столи тощо. Науково-дослідна робота студентів передбачає участь у роботі предметних наукових гуртків; проблемних груп; участь у виконанні держбюджетних або госпрозрахункових наукових робіт; проведення досліджень у межах творчої співпраці кафедр, факультетів; роботу в студентських інформаційно-аналітичних і культурологічних центрах, рекламну діяльність; написання статей, тез доповідей, інших публікацій.

Науково-дослідна робота студентів МДУ включає: науково-дослідну роботу, яка включена в графік навчального процесу (курсіві, дипломні роботи, практичні, лабораторні заняття, виробнича практика з елементами дослідницького характеру); роботу, що індивідуально виконується поза графіком навчального процесу. Координує науково-дослідну роботу студентів Рада з науково-дослідної роботи студентів, аспірантів та молодих учених.

В університеті створено розвинуту систему студентських наукових товариств, гуртків, проблемних груп тощо, основним завданням яких є формування у студентів здібностей до творчого мислення. Усього в університеті працює **54** наукових гуртки, у роботі яких беруть активну участь понад **1600** студентів.

Діяльність студентських наукових товариств сприяє оволодінню спеціальністю, розширенню теоретичного кругозору і наукової ерудиції майбутніх спеціалістів, ознайомленню студентів зі станом розробки наукових проблем у різних галузях науки, техніки, культури, формуванню здібностей застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності, прищепленню студентам навичок ведення наукових дискусій тощо.

Маріупольський державний університет є базовим закладом з проведення II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з новогрецької мови і літератури, а також Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук (з соціальних комунікацій).

Таблиця 3.5

**Залучення студентів до науково-дослідної роботи
в студентських наукових товариствах**

	Кількість					Кількість залучених студентів				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Наукові товариства	45	45	48	52	54	1133	1282	1608	1636	1585
Проблемні групи	-	2	2	2	-	-	20	20	20	-
Всього:	43	47	50	54	54	1133	1302	1628	1656	1585

Переможцями Всеукраїнських олімпіад у 2015 році стали **4** студентів МДУ:

I місце за спеціальністю «Новогрецька мова і література» - Олійник В.;

II місце за спеціальністю «Журналістика. Реклама і зв'язки з громадськістю»
- Кліменко Т.;

III місце за спеціальністю «Італійська мова» - Ахремцева А.;

III місце за спеціальністю «Документознавство та інформаційна діяльність»
- Караберова З.

Переможцями Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, який щорічно проводиться Міністерством освіти і науки України стали **5** студентів МДУ:

I місце за галуззю «Соціальні комунікації» - Свергун С.;

II місце за галуззю «Історичні науки» - Джеломанов В.;

II місце за галуззю «Маркетинг, управління персоналом і економіка праці» -
Горлакова А.;

III місце за галуззю «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» - Шарапова Я.;

III місце за галуззю «Соціальні комунікації» - Головня Т.

Високих показників наукової творчості досягли студенти МДУ в інших наукових заходах:

Диплом III ступеня у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт «Мальовнича Україна – туристичний край» отримала студентка спеціальності «Менеджмент організацій і адміністрування» Чабаненко В.

Диплом III ступеня у XI Всеукраїнському конкурсі з орфографії польської мови отримала магістрантка спеціальності «Переклад (українська, російська, польська) Грузнова М.

Команда студентів спеціальностей «Реклама та зв'язки з громадськістю» і «Журналістика» завоювала I місце в IX Міжнародному студентському конкурсі рекламних та PR-проектів «Золотий компас» (Балабі М., Хрипченко Ю., Охріменко А., Руденко О., Малафєєва К., Котіхова А., Річик Ю., Бородкіна К., Данилків В.)

Команда студентів спеціальності «Менеджмент» завоювала III місце у П'ятому всеукраїнському студентському фестивалі виставкових технологій «ЕКСПО-ЗІРКА» (Дворніченко Ю., Дзюба Г., Камойлікова К.)

За підсумками Міжнародного конкурсу наукових та реферативних робіт з новогрецької мови та літератури серед молодих вчених, який відбувся на базі МДУ, переможцями стали Церахто Катерина (1 місце, магістр спеціальності «Мова та література (новогрецька) та Нікіфаренко Наталія (2 місце, студентка спеціальності «Переклад (новогрецька)»).

21 травня 2015 року були підведені підсумки Міжнародного конкурсу науково-дослідних і проектно-творчих робіт «Наука і творчість: діалог та розвиток», переможцями стали 4 студентів за 3 напрямками:

1 місце (серед магістрантів) - Литвиненко В.;

2 місце (за напрямом «Історія країн Євразійського континенту») - Джеломанов В.;

3 місце (за напрямом «Економічні рішення міжнародної взаємодії в умовах глобалізації та регіональної інтеграції») - Хоцька Я.;

4 місце (за напрямом «Економічні рішення міжнародної взаємодії в умовах глобалізації та регіональної інтеграції») - Шарапова Я.

Перемогу у Міжнародному творчому конкурсі для молоді «Моя країна в європейський дім» отримала Матвієнко Т., студентка спеціальності «Мова та література (німецька)».

Студентка III курсу спеціальності «Переклад (новогрецька)» Ганна Бойцова завоювала I місце в конкурсі творчих робіт «Ларнака - візитна картка Кіпру».

За підсумками Міжнародного конкурсу на отримання грантів Уряду Італії на навчання та дослідження в італійських ВНЗ у 2015/2016 н.р. 2 студентки спеціальності «Мова та література (італійська)» (Ахремцева А., Антоненко К) отримали стипендії на навчання, розмір кожної з яких становить близько 2000 €. У 2016 році планується 3-місячні стажування вищезазначених студенток в Університеті для іноземців м. Сієна.

Рис. 3.4 Переможці II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади, II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук

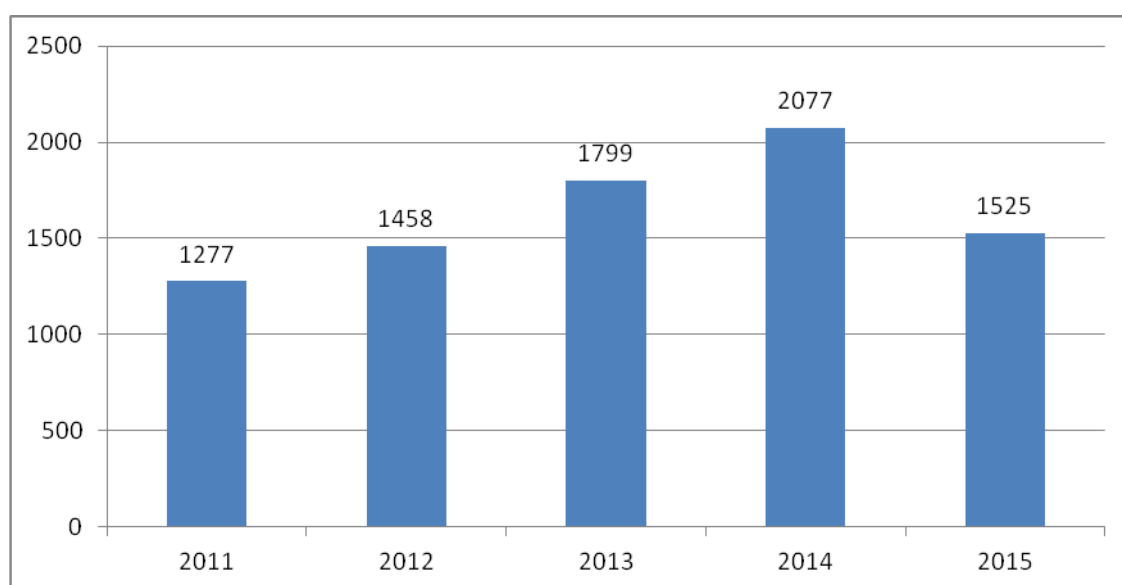

Рис. 3.5 Кількість опублікованих статей, тез доповідей студентів

За результатами участі у науково-практичних конференціях студенти МДУ за 2015 рік опублікували понад **1500** статей та тез наукових доповідей.

Традиційно студенти МДУ беруть активну участь у науково-практичних конференціях, круглих столах, семінарах різного рівня. Результати своїх наукових досліджень студенти презентують під час Декади студентської науки, яка щорічно проходить в університеті.

3.3. Розвиток наукової бібліотеки

Важливим напрямком діяльності університету є розвиток його наукової бібліотеки. У звітному році діяльність бібліотеки була спрямована на інформаційне та документальне забезпечення освітньо-наукових та виховних процесів університету, а також на створення електронного та документального інформаційного середовища як ефективної складової інфраструктури університету, на забезпечення доступу користувачів бібліотеки до власних, вітчизняних та світових електронних інформаційних ресурсів.

Пріоритетними напрямками діяльності бібліотеки є: бібліотечне та інформаційно-довідкове забезпечення навчально-виховної, наукової діяльності університету; впровадження та використання новітніх інформаційних технологій; розвиток власних інформаційних ресурсів; надання інформаційно-бібліотечних послуг; сприяння інтеграції науки університету до світової інформаційної наукової комунікації; виховання інформаційної культури у студентській молоді; культурно-просвітницька діяльність; науково-дослідна діяльність; корпоративна діяльність та співробітництво з бібліотеками, установами та організаціями зарубіжжя і країни.

Бібліотека має розвинуту структуру, до складу якої входять 5 відділів з секторами, 2 абонементи, 4 читальні зали з комп'ютеризованими читацькими місцями на 204 посадочних місця. Все це дає можливість оперативно та якісно задовольняти інформаційні та документальні потреби студентів, аспірантів, викладачів та науковців університету.

Документальний фонд бібліотеки має універсальний характер та комплектується вітчизняними, іноземними виданнями відповідно до

спеціальностей та наукових досліджень університету. Протягом звітної року фонд поповнився близько 3 тис. примірників нових видань й на початок 2016 року складає близько 160 тис. примірників нової навчальної, наукової, довідкової та художньої літератури. Загальний фонд періодичних видань бібліотеки нараховує 386 назву, з них наукових – 267. Пріоритетними напрямками комплектування фонду бібліотеки залишилися комплектування науковими виданнями (до 50 % від загальної кількості нових надходжень) та комплектування виданнями українською мовою (понад 90 % від загальної кількості нових надходжень). Протягом року науковці, викладачі, аспіранти та студенти відвідали бібліотеку більше 100 тис. разів.

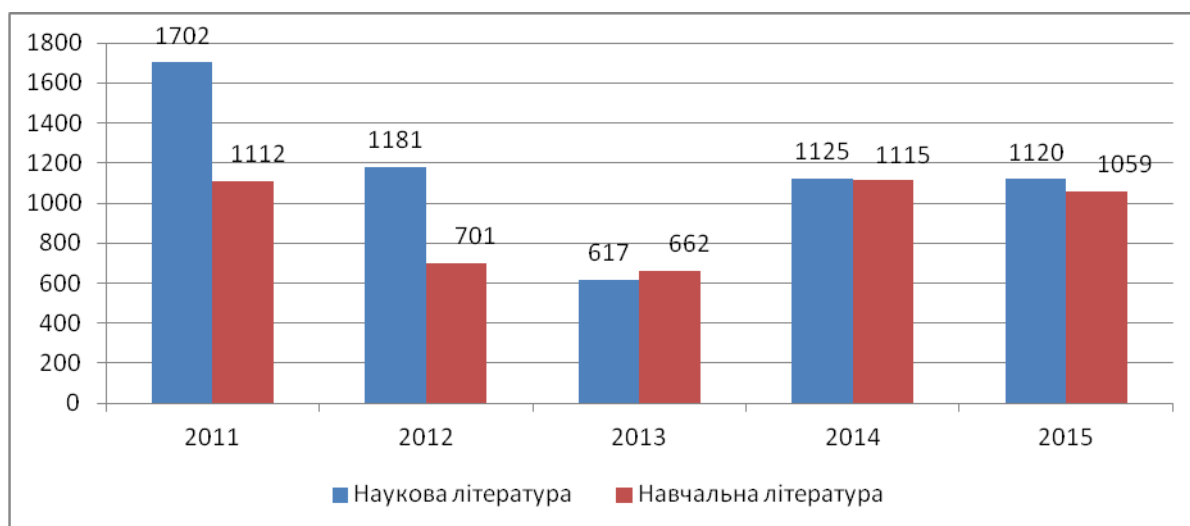

Рис. 3.6 Надходження наукової та навчальної літератури до наукової бібліотеки МДУ (2011-2015 рр., прим.)

З метою удосконалення інформаційного забезпечення навчальної та наукової діяльності університету бібліотека активно працює над створенням та подальшим розвитком власних електронних інформаційних ресурсів на основі використання інформаційно-бібліотечної програми ІРБІС-64. Їх обсяг за звітний рік збільшився на більш ніж 10 тис. записів і на початок 2016 року становить 133 тис. Зараз власні електронні ресурси бібліотеки складаються з Електронного каталогу, Електронної картотеки статей, Електронної бібліотеки, баз даних «Праці викладачів МДУ», «МДУ у засобах масової інформації» та ін.

Рис. 3.7 Власні електронні ресурси наукової бібліотеки МДУ (тис. записів)

Інформаційному забезпеченню навчальної та наукової діяльності університету сприяє веб-сайт бібліотеки, на якому представлені документальні та інформаційні ресурси бібліотеки, послуги, різні види бібліографічної та аналітичної інформації. Сторінка сайту «На допомогу науковцю» дає огляд найвідоміших реферативних баз даних Інституту наукової інформації (ISI) Web of Sciences, Web of Knowledge, реферативної бази даних Scopus видавництва Elsevieri, Index Copernikus (IC) та ін., містить інформацію про заходи з підвищення наукометричних показників праць авторів. Також однією з дійових форм надання інформації з питань наукової, науково-дослідної діяльності є сторінки бібліотеки соціальних мережах.

Завдяки використанню у своїй роботі новітніх інформаційних технологій значно збільшився спектр інформаційно-бібліотечних послуг, серед яких електронна доставка документів, вільний доступ до світових інформаційних ресурсів, цілодобовий доступ до електронних ресурсів бібліотеки. Протягом року бібліотекою надавався науковцям, викладачам та студентам університету доступ до повнотекстових баз даних провідних наукових видавництв, бібліотек, світових електронних інформаційних ресурсів, таких як «Центр учбової літератури», «Наукова періодика», бібліотека Іллінойського університету, Європейська

бібліотека, eLIBRARY.RU, електронна бібліотека Ebook Library, ScienceDirect, JournalTOCs, Polpred.com, IPRbooks, ibooks.ru, IQLib та ін.

Протягом звітнього року для викладачів університету бібліотекою проводився науково-методичний семінар «Рекомендації з пошуку журналів у міжнародних наукометричних базах даних», а також проводилися практичні та теоретичні заняття з молодими науковцями за темами «Вимоги до написання наукової роботи», «Науково-дослідна робота – перший крок до професорської мантиї», «Пошук інформації в системі IPBIS», «Бібліографічний опис документів». Бібліотекою здійснювалися інформаційні супроводи науково-практичних конференцій, семінарів, що проводилися університетом та кафедрами, надавалися шифри УДК до наукових праць викладачів і студентів. У звітному році розпочато роботу зі збору інформації про наукові профілі науковців МДУ у пошуковій системі Google Scholar з подальшим наданням до Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського в рамках проекту «Бібліометрика української науки».

Бібліотекою здійснювалася значна робота з інтеграції серій «Вісника Маріупольського державного університету» до світового наукового інформаційного простору, з відстеження їх імпакт-факторів та індексів цитування вчених університету за статтями. Упродовж року була продовжена співпраця з міжнародною наукометричною базою даних Index Copernicus, а також з «Електронною бібліотекою» (Cyberleninka), що надало можливість інтеграції «Вісника Маріупольського державного університету» у відкриті міжнародні репозитарії наукової інформації: Google Scholar, OCLC WorldCat, Соционет, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Registry of Open Access Repositories (ROAR), The Directory of Open Access Repositories (OpenDOAR), Research Papers in Economics (RePEc). З метою подальшої інтеграції університетської науки до світової наукової комунікації бібліотекою у звітному році розпочата робота зі створення інституційного репозитарію (електронного архіву праць викладачів). Також бібліотекою була продовжена співпраця з Національною бібліотекою України ім. В.І. Вернадського у формуванні бази даних

«Наукова періодика України», участь у проектах «Придніпровський корпоративний каталог», «Електронний каталог періодичних видань м. Маріуполя.

Науково-дослідна робота бібліотеки була спрямована на проведення досліджень з питань організації та використання фонду, бібліотечної журналістики, інформаційної діяльності та краєзнавства. Фахівці бібліотеки працювали над створенням бібліографічних покажчиків серій «Праці вчених МДУ», «Публікації кафедр МДУ», «Фонд рідкісної та цінної книги наукової бібліотеки МДУ», «Маріупольський державний університет: інформ-моніторинг ЗМІ». Бібліотека стала організатором міської науково-практичної конференції «Бібліотеки вищих навчальних закладів Маріуполя: сучасні тенденції розвитку» та співорганізатором науково-практичної конференції «Бібліотеки Маріуполя: оцінюючи минуле, бачити майбутнє».

Значна увага приділялась культурно-просвітницькій роботі, яка була спрямована на виховання гармонійної, свідомої свого громадянського обов'язку, відкритої до творчого розвитку особистості, на формування поваги до історії, культурної спадщини світу та свого народу. Було проведено 11 заходів, які у значній мірі визначені замовленнями кафедр та уподобаннями студентів. Це – брейн-ринг «По сторінках історії», дискусія стосовно молодіжних субкультур «Персонажі паралельної реальності: хто вони?», медіа-вернісаж «Майстер лікуючих красок», присвячений творчості А. Куінджи, пізнавальна програма «Англомовні письменники», квест «Острів скарбів», вечори історії «Розповіді про невідомих героїв» та ін. За звітний рік було організовано більше 100 книжково-ілюстративних виставок: тематичних, персоналій, до пам'ятних дат світової, вітчизняної історії та культури. Завдяки використанню новітніх технологій стало можливим проведення заходів з елементами комп'ютерної гри, віртуальні виставки, віртуальні екскурсії містом не тільки у стінах університету, а й поза його межами за проханнями бібліотек, установ та шкіл міста. Для учасників програми міжнародних резиденцій Architecture Ukraine було проведено пішохідну екскурсію вулицями старої частини Маріуполя.

На цей час наукова бібліотека університету є однією з найбільших книгосховищ Маріуполя, яка задовольняє не тільки навчально - виховну та наукову діяльність університету, але й різноманітні інформаційні потреби мешканців міста.

3.4. Інформаційна діяльність МДУ

Інформаційна діяльність Маріупольського державного університету відіграє важливу роль у забезпеченні доступу населення до відомостей стосовно роботи ВНЗ та сприяє формуванню позитивного іміджу університету і вітчизняної вищої школи в цілому. Вона передбачає використання низки дієвих способів інформування широкої громадськості, у тому числі:

- співпрацю із засобами масової інформації;
- розвиток офіційного сайту університету;
- збільшення присутності й активності університету у соціальних мережах.

У рамках забезпечення прозорості діяльності ВНЗ протягом 2015 року проводилася велика робота з розміщення інформації відповідно до вимог, які містяться у нормативних документів Кабінету Міністрів України та МОН України. Крім того, університет звертав увагу на критерії оцінювання контенту офіційних сайтів вищих навчальних закладів, розроблені фахівцями аналітичного центру «CEDOS» та Інституту розвитку регіональної преси (ІРРП).

За підсумками моніторингу відкритості веб-сайтів вітчизняних ВНЗ, який проводив Інститут розвитку регіональної преси за підтримки Міністерства освіти і науки України, Маріупольський державний університет посів друге місце серед 101 вишу з коефіцієнтом інформаційної відкритості 61,72% (середній показник склав 38,97%).

За 2015 рік за участі ректора МДУ Костянтина Балабанова відбулося 6 прес-конференцій; загалом із залученням журналістів було проведено близько 40 університетських заходів. За підсумками роботи з регіональними, міськими, всеукраїнськими та зарубіжними ЗМІ у телевізійний ефір вийшло понад 65 відеосюжетів і програм, які висвітлювали діяльність університету, більш ніж 200

матеріалів опубліковано у друкованих та інтернет-ЗМІ, зокрема у газеті «Освіта України», а також на офіційному сайті МОН України.

З метою поширення актуальної інформації про університет за допомогою мережі Інтернет створено офіційний сайт МДУ (www.mdu.in.ua). Наразі працюють україномовна, англomовна та російськомовна версії сайту, що допомагає задовольнити потреби користувачів з різних країн. Керівництво університету приділяє велику увагу модернізації та інформаційному наповненню офіційного інтернет-ресурсу, який щодня відвідує в середньому 360 користувачів мережі (рахуються індивідуальні IP-адреси).

85% переглядів сторінок сайту припадає на українських користувачів. Також інтернет-ресурс відвідують громадяни зарубіжних країн: США, Росії, Ісландії, Німеччини, Китаю, Польщі, Греції та інших. Серед найбільш популярних розділів: «Для абітурієнта», «Віртуальний тур «Наш МДУ», «Факультети», «Міжнародна діяльність», «Вісник МДУ».

Головна сторінка сайту містить стрічку новин, яка регулярно оновлюється. Загалом у 2015 році на офіційному сайті МДУ розміщено 185 інформаційних повідомлень, майже всі – у супроводі фото- або відеоматеріалів.

Інтерактивність сайту забезпечують наявні форми «Зворотній заявok» і «Питання до ректора», за допомоги яких у 2015 році до ВНЗ надійшло більше 80 звернень, у тому числі 7 листів від іноземних громадян. Усі отримані звернення були доведені до відома керівництва університету, а їх автори у найкоротший термін отримали відповідь від прес-служби або профільного структурного підрозділу.

Окрема увага приділяється формуванню позитивного іміджу університету через поширення відповідної інформації у соціальних мережах. На сьогоднішній день МДУ має офіційні сторінки у соцмережі «ВКонтакте», «Facebook», «Twitter», «YouTube». Використання можливостей, народжених технологіями Веб 2.0, дозволяє організувати активний діалог з цільовою аудиторією, своєчасне сповіщення широкого кола зацікавлених осіб й оперативне реагування на їх запити. Цей ефект досягається за рахунок постійного оновлення інформації у стрічці

новин, створення тем для обговорення, проведення опитувань, надання можливості залишати коментарі і надсилати особисті повідомлення. Зважаючи на зростаючу популярність цих форм поширення інформації й організації зворотнього зв'язку, університет вдосконалює стратегію інформаційної поведінки у даних умовах.

Таким чином, враховуючи сучасні тенденції розвитку інформаційного суспільства, МДУ забезпечує максимальну прозорість своєї діяльності та здійснення ефективного діалогу з аудиторією з метою вивчення її потреб та підвищення якості надання науково-освітніх послуг, своєчасно вживати заходів щодо вдосконалення управління університетом. До того ж успішна інформаційна діяльність сприяє формуванню позитивного іміджу університету, Маріуполя та України за кордоном. *Інформація висвітлюється з урахуванням вимог Закону України «Про захист персональних даних», що відповідає п. 14 ч. 6 Контракту.*

Результативність наукової діяльності науковців університету, в тому числі їх впровадження у реальний сектор національної економіки, навчальний процес, розвиток наукового співробітництва з університетами та науковими установами не тільки України, а й зарубіжних країн, свідчать про виконання п.п. 5-8 ч. 6 Контракту.

В університеті створюється наукове середовище, яке сприяє формуванню і розвитку у студентів науково-дослідницьких умінь, залученню їх до активної самостійної діяльності, а організація науково-дослідної роботи студентів поєднує провідну роль науково-педагогічних співробітників МДУ у плануванні та методичному керівництві НДРС з максимальною самостійністю студентів у процесі безпосереднього проведення наукових досліджень, *що сприяє якісному виконанню п. 8 ч. 6 Контракту щодо застосування нових наукових знань під час підготовки кадрів з вищою освітою.*

Розвиток наукової бібліотеки університету сприяє якісному забезпеченню навчально-виховного процесу, створює умови для розвитку наукової роботи викладачів і студентів, що дозволяє звітувати про виконання п.п. 4, 9 Контракту.

Завдання на 2016 рік:

– забезпечити зростання інтернаціоналізації університетської освіти і науки шляхом участі у спільних наукових міжнародних проектах та програмах, підвищення публікаційної активності науковців МДУ у виданнях України та інших країн, які включено до міжнародних наукометричних баз даних (Scopus та ін.);

– забезпечити підвищення якості та ефективності виконання науково-дослідних робіт (НДР) як бюджетного, так і позабюджетного фінансування, НДР, які зареєстровані в УКРІНТЕІ, та НДР, що виконуються в межах робочого часу викладачів; забезпечити впровадження їх результатів у навчальний процес та реальний сектор української економіки;

– постійний моніторинг за об'єктами інтелектуальної власності, їх своєчасне виявлення і належне оформлення; забезпечення комерціалізації результатів наукової діяльності науково-педагогічних працівників університету;

– розвиток бібліотечного та інформаційно-ресурсного забезпечення навчально-виховної та наукової діяльності університету, у тому числі через збільшення електронного фонду наукових та науково-методичних праць викладачів університету, створення інституційного репозитарію (електронного архіву праць викладачів) та літературного блогу.

IV. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

4.1. Співробітництво з міжнародними організаціями, установами, університетами

Одним із пріоритетних напрямків діяльності Маріупольського державного університету є міжнародні зв'язки, що постійно розширюються. Розвиваючи існуючі контакти з міжнародними партнерами і встановлюючи нові, МДУ вирішує комплекс завдань, пов'язаних із навчально-методичною, науково-дослідною роботою, зміцненням кадрового потенціалу, розвитком матеріально-технічної бази університету. Названі напрямки роботи є своєрідною рекламою діяльності університету, переваг вітчизняної системи вищої освіти, які сприяють покращенню іміджу України, підвищенню якості підготовки спеціалістів та рівня викладання.

За роки свого існування МДУ розробив власну модель міжнародної діяльності, що передбачає комплексне співробітництво з міністерствами освіти, міністерствами закордонних справ, дипломатичними представництвами, обласними адміністраціями, меріями, провідними університетами, фондами, державними та громадськими організаціями зарубіжних країн. Зацікавленість закордонних партнерів у діяльності Маріупольського державного університету свідчить про ефективну роботу, спрямовану на забезпечення якісної підготовки студентів, розширення освітніх, наукових та культурних зв'язків та позиціонування університету у країнах-партнерах як перспективного та авторитетного ВНЗ, що динамічно розвивається.

Яскравим свідченням ефективної реалізації моделі міжнародної співпраці, інтеграції у європейський освітній простір є той факт, що МДУ постійно відвідують іноземні делегації, представники яких, читають лекції для студентів та викладачів університету, проводять майстер-класи, беруть участь у різних заходах, що проходять у МДУ. На жаль, у 2015 році через нестабільну військово-політичну ситуацію в регіоні кількість візитів іноземних делегацій зменшилась. Сьогодні географія міжнародних зв'язків МДУ досить широка і виходить за рамки європейського континенту. У звітному році університет відвідали **21** офіційна

іноземна делегація загальною чисельністю **29** осіб. Станом на 2015 рік університетом підписано **100** угод про співробітництво з іноземними партнерами. Динаміку візитів іноземних делегацій до МДУ можна прослідкувати з наступних графіків.

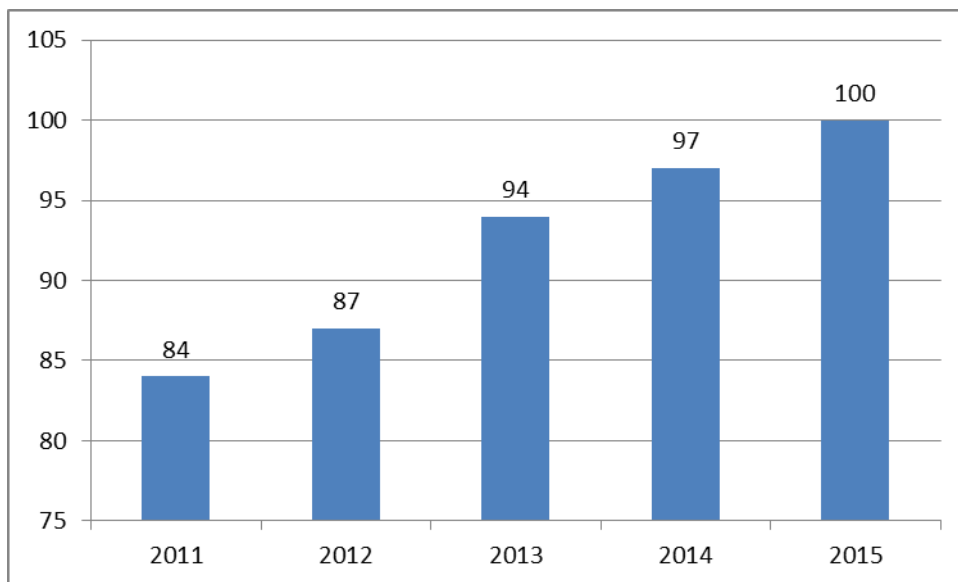

Рис. 4.1 Кількість угод про співпрацю з іноземними партнерами (накопичувальний залишок)

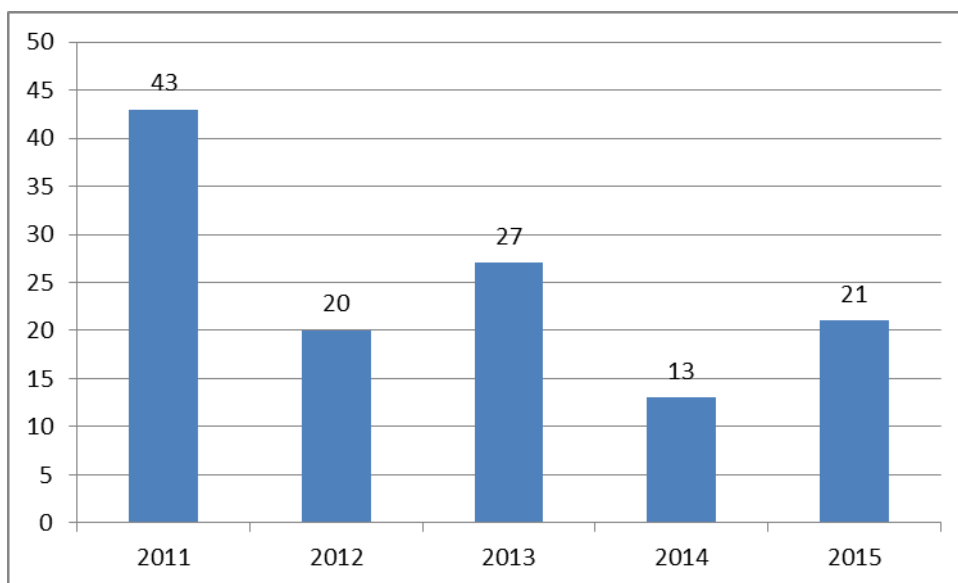

Рис. 4.2 Динаміка офіційних та ділових зарубіжних делегацій у МДУ (осіб)

Університет є членом численних міжнародних організацій – Європейської асоціації університетів, Європейської організації публічного права, Асоціації юридичних ВНЗ країн СНД, Мережі Середземноморських університетів, Асоціації ректорів педагогічних університетів Європи.

На базі університету традиційно відбуваються міжнародні семінари, круглі столи, науково-практичні конференції за участі представників вищих навчальних закладів, дипломатичних установ, громадських організацій та фондів. Так, наприклад, у вересні 2015 року відбулася Міжнародна науково-практична заочна конференція «Міжнародна діяльність університетів як фактор інноваційного розвитку вищої школи». Співорганізаторами конференції виступили Міністерство закордонних справ Грецької Республіки, Міністерство освіти і культури Республіки Кіпр, Європейська організації публічного права (Грецька Республіка), Фонд «Анастасіос Г. Левендіс» (Республіка Кіпр), Янінський університет (Грецька Республіка), Університет Базилікати (Італійська Республіка). Високий рівень конференції підтверджується широким представництвом учасників із зарубіжних країн: Італії, Греції, Литви, Польщі, Білорусі, Парагваю, Молдови, Казахстану та інших.

У листопаді 2015 року пройшла Міжнародна науково-практична конференція «Інформація та культура у забезпеченні сталого розвитку суспільства». Цей науковий захід об'єднав понад 200 учасників з України, Польщі, Литви, Білорусії. У грудні у МДУ пройшла II Міжнародна науково-практична конференція «Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір». У цьогорічній конференції взяло участь більше 100 молодих вчених з вищих навчальних закладів Молдови, Грузії, Польщі та України.

Протягом 2015 року університет активно працював з **італійськими партнерами**. На сьогоднішній день МДУ є одним з провідних ВНЗ України щодо співпраці з Італійською Республікою, реалізуючи співпрацю в межах угод з Університетом Калабрії, Університетом для іноземців м. Перуджі, Університетом «Коре» м. Енна, Римським університетом «Тор Вергата», Спілкою «Данте Аліг'єрі» тощо.

У травні 2015 року МДУ відвідала офіційна італійська делегація, у складі якої прибули видатний італійський юрист, вчений, поет, державний і громадський діяч, Почесний президент Державної Ради Італійської Республіки, доктор Коррадо Калабро, дружина Надзвичайного і Повноважного Посла Італії в Україні Фабріціо

Романо – Нансі Мілезіс Романо, Радник Посла, професор Нікола Франко Баллоні. Під час їх візиту пройшло урочисте засідання членів вченої ради, викладачів та студентів з нагоди присвоєння Коррадо Калабро звання Почесного професора МДУ. Рішенням вченої ради пан Калабро був удостоєний цього звання «за високі досягнення у галузі літератури, культури, гуманітарних і соціальних наук, а також за значний особистий внесок у зміцнення дружби і співробітництва між Італійською Республікою та Україною». Також отримали найвищу нагороду університету – медаль «За заслуги перед МДУ» – дружина Посла Італії в Україні Нансі Мілезіс Романо, директор Італійського інституту культури в Україні, Почесний професор МДУ Нікола Франко Баллоні і помічник Посла Італії в Україні Семен Кумуржи.

У рамках 15-го Тижня італійської мови у світі університет відвідав Радник Надзвичайного і Повноважного Посла Італійської Республіки в Україні, Почесний професор МДУ Нікола Франко Баллоні. Він провів майстер-клас з удосконалення професійних умінь викладачам вузу і прочитав студентам спеціальності «Мова та література (італійська)» лекції з італійської мови та культури «Урок італійської мови від справжнього італійця» та «Історія італійської музики 60-х».

У грудні 2015 року МДУ відвідали Надзвичайний і Повноважний Посол Італійської Республіки в Україні Фабріціо Романо, його дружина Нансі Мілезіс Романо і радник Посла Нікола Франко Баллоні. Пані Нансі Романо провела для студентів міні-лекцію «Музичне бароко від Рима до Венеції», а професор Баллоні підготував майстер-клас, спрямований на вдосконалення навичок володіння італійською мовою.

У кінці 2015 року на запрошення італійських партнерів декан факультету грецької філології МДУ, професор Світлана Шепітько, доцент кафедри італійської мови, літератури і культури МДУ Ганна Рудницька, старший викладач кафедри італійської мови, літератури і культури МДУ Олена Гавенко і студентка 4 курсу спеціальності «Італійська мова та література» Єлизавета Стасенко відвідали Університет Базиликати для зміцнення двосторонніх відносин та розвитку співробітництва у галузі освіти і науки. У ході візиту викладачі МДУ провели для

студентів і професорсько-викладацького складу Університету Базилікати історико-культурні семінари на теми: «Українська культура в європейському контексті» і «Грецьке походження Маріуполя і присутність італійців у Приазов'ї». Студенка МДУ протягом тижня отримала можливість відвідувати лекції італійських професорів в Університеті Базилікати з метою вдосконалення професійних знань з італійської мови, літератури та культури. Результатом проведених зустрічей і переговорів стала взаємна згода двох університетів взяти участь у проекті Еразмус + спільно з грецькими партнерами. Цей проект буде об'єднувати університети у рамках ідеї руху мов у світі і передбачатиме обміни студентами та викладачами, проходження практик на базі університетів-учасників і університетів-партнерів проекту, проведення спільних наукових досліджень.

Одним з найбільш важливих стратегічних напрямків комплексної міжнародної роботи МДУ є співпраця з **Республікою Кіпр**. Активно розвивається багаторічне ефективне співробітництво з Фондом «Анастасіос Г. Левендіс», за підтримки якого збагачується фонд бібліотеки елліністичних студій «Костянтинос Левендіс», надаються стипендії студентам та представникам професорсько-викладацького складу МДУ для проходження програм стажувань на Кіпрі. Крім того, фонд «Анастасіос Г. Левендіс» встановив стипендії для переможців Всеукраїнської олімпіади з новогрецької мови, яка проводиться на базі МДУ, і ці стипендії щорічно вручаються переможцям олімпіади.

Завдяки плідній співпраці на найвищому рівні студенти, аспіранти та викладачі МДУ мають можливість проходити практику в держустановах зарубіжних країн. Так, у травні-червні 2015 р. аспіранти Маріупольського державного університету, викладачі кафедри соціальних комунікацій Аліна Безчотнікова і Олексій Бурлаков проходили стажування в прес-службі Міністерства внутрішніх справ Республіки Кіпр. Вони проводили наукові дослідження в галузі інтернет-комунікацій та інформаційного менеджменту.

Яскравим прикладом дипломатичного співробітництва є зустріч у грудні 2015 року ректора К. Балабанова і проректора з науково-педагогічної роботи (міжнародні зв'язки) М. Трофименка з Президентом Республіки Кіпр Нікосом

Анастасіадісом в м. Київ. Під час зустрічі Президент Кіпру відзначив велику роботу, яку проводить Маріупольський державний університет та Почесне консульство Кіпру у Маріуполі щодо розвитку дружби та співробітництва між країнами.

Стабільно розвиваються зв'язки МДУ з **Грецькою Республікою**. Так, у вересні 2015 року спільно із проректором з міжнародних зв'язків Миколою Трофименко відвідано Грецію на запрошення першого заступника міністра закордонних справ Греції, директора Європейської організації публічного права (ЕОПП), професора Спиридона Флогаїтіса та за сприяння Надзвичайного і Повноважного Посла України в Грецькій Республіці Володимира Шкурова. Адміністрація МДУ провела більше 20 зустрічей на найвищому рівні. Важливою подією поїздки стала зустріч з Президентом Грецької Республіки Прокопісом Павлопулосом, який відзначив великий внесок університету у розвиток дружби та співробітництва між Україною і Грецією, а також активну участь в євроінтеграційних процесах, популяризацію вивчення грецької мови, історії та культури.

Під час зустрічей із ректорами низки університетів Греції, мером м. Зографу було обговорено та досягнуто нових домовленостей щодо конкретних проектів у освітній, науковій, культурній сферах.

У липні 2015 року на острові Калімнос проходила програма з вивчення грецької мови і культури, організована Комітетом з міжнародних зв'язків та культурного обміну на чолі з головою Марією Теодоріду. Україну представляли чотири студентки факультету грецької філології. Також у програмі взяли участь представники Сербії, Італії, Єгипту, Тунісу та ін. По закінченню терміну програми учасники склали іспити і отримали відповідні дипломи.

Протягом звітного року університет неодноразово відвідували співробітники Генерального консульства Греції в Маріуполі: Генеральний консул Греції у Маріуполі Михаліс Стаматіс, віце-консул Грецької Республіки в Маріуполі Георгіос Толіопулос, координатор з питань грецької освіти країн Центральної та Східної Європи, доктор Хриса Тамісоглу, які брали участь у численних тематичних

заходах на базі університету (святкування Дня Незалежності Греції, Дня факультету грецької філології, участь у святковій церемонії вручення дипломів, святкування національного свята «Охі», Дні Греків Приазов'я).

У березні 2015 року у Кишиневі відбулося розширене засідання Координаційної Ради САЕ Периферії країн колишнього СРСР за участі доцента кафедри грецької філології МДУ Юлії Жарікової. На засіданні зібралися активісти громадського руху греків Вірменії, Азербайджану, України, Узбекистану, Киргизії, Казахстану, Грузії. У рамках з'їзду пройшли вибори до Координаційного комітету молоді. До нового складу Комітету увійшли 11 осіб, у тому числі Юлія Жарікова, яка була обрана представником від України на посаду секретаря та відповідальної з питань освіти.

У жовтні у м. Салоніки проходив Всесвітній з'їзд понтійської молоді під егідою Вселенського Патріарха Святійшого Варфоломея та Президента Грецької Республіки Прокопіса Павлопулоса. У роботі з'їзду взяли участь магістранти і викладачі факультету грецької філології МДУ. Делегацію МДУ очолювала доцент кафедри грецької філології Юлія Жарікова, яка представляла Україну у складі Оргкомітету Всесвітнього з'їзду. Загалом захід зібрав понад 500 учасників з 23 країн світу (США, Канади, Австралії, країн Європи та пострадянського простору тощо). Головна мета з'їзду полягала в об'єднанні всіх молодих греків діаспори.

Триває робота з реалізації існуючих та підписання нових угод з організаціями та установами Грецької Республіки, серед яких Яннінський університет, Салонікський університет ім. Аристотеля, Інститут неоелліністичних досліджень, Академія інститутів та культур.

Поглиблюються зв'язки з організаціями та установами **Федеративної Республіки Німеччина**. Триває співробітництво у сфері реалізації ініціативи Генерального консульства ФРН у Донецьку з місцерозташуванням у Дніпропетровську з розробки та впровадження Майстер-плану «Чисте повітря для Маріуполя», який фінансується за рахунок коштів Міністерства закордонних справ Німеччини. В рамках цієї ініціативи МДУ активно співпрацювало з Генеральним

консулом ФРН в Донецьку Д. Вольтером, та продовжує започатковану співпрацю з нинішнім Генеральним консулом ФРН в Донецьку В. Мьоссінгером.

В рамках співробітництва з Академією української преси та Фондом Фрідріха Науманна за Свободу у лютому 2015 року відбувся семінар «Світові стандарти журналістики» для студентів спеціальності «Журналістика», а також її випускників – кореспондентів міських ЗМІ. На семінарі виступали відомі українські медіаексперти та керівник представництва Фонду Фрідріха Науманна в Україні та Республіці Білорусь Міріам Космель. Програма семінару торкалась журналістської етики та суспільної ролі журналіста, вимоги до інформації, правила роботи з чутками, відокремлення фактів від коментарів, взаємини журналіста і влади, особливості роботи ЗМІ у період виборів. Така освітня модель дає можливість випускникам МДУ успішно працювати як в Україні, так і за кордоном. За підсумками участі у проекті студенти отримали спеціальні сертифікати Фонду Фрідріха Науманна.

У рамках співробітництва з Гете-Інститутом в Україні шість викладачів кафедри німецької філології факультету іноземних мов МДУ взяли участь у міжнародному онлайн-проекті «B2-Prüfungen des Goethe-Instituts» з підготовки учнів до складання міжнародних іспитів на рівень B2. Протягом чотирьох місяців викладачі кафедри опановували вміння та навички, необхідні для дистанційного навчання німецької мови, надзвичайно популярної сьогодні форми навчання у ВНЗ. За підсумками навчання викладачі отримали сертифікати, що підтверджують високій рівень їх компетентності.

З вересня по грудень 2015 року на кафедрах німецької філології та грецької філології МДУ викладав професор німецького університету Фрайбург Афанасіос Мустакас, який працює в рамках освітньої програми організації DAAD (Німецька академічна служба обміну). Його наукові дослідження ґрунтуються на діалектології взагалі та на діалектах грецьких національних меншин зокрема.

Активно розвивається співробітництво МДУ з організаціями та установами **Великої Британії**. Співробітництво реалізовується в межах угод про співпрацю, підписаних між МДУ та організаціями та установами Великої Британії, серед яких

Коледж Фрізбі, Університет м. Данді, Лондонський Королівський Коледж, Університет Східного Лондона тощо.

Так, у червні 2015 року завдяки міжнародній неурядовій організації Великобританії Integrity Action, яка співпрацює з урядами різних країн, бізнес-елітою, науковими колами та інститутами громадянського суспільства з метою поширення практичних знань і навичок, необхідних для боротьби з корупцією, зміцнення демократії та сприяння соціальній справедливості, у Кишиневі (Молдова) пройшов семінар «Навчання добросовісності». Аспекти викладання сумлінного управління обговорили представники 20 вузів і 5 громадських організацій. Учасниками семінару були викладачі вузів Великобританії, Ізраїлю, Вірменії, України, Молдови. МДУ представляла перший проректор, професор Олена Булатова, яка взяла активну участь в обговоренні актуальних питань добросовісного менеджменту й обмінялася досвідом з іноземними колегами. Під час семінару розглядалися методи антикорупційної боротьби і нові підходи до підготовки сумлінних управлінців, а також стратегії побудови добросовісності на місцевому рівні та перспективи долучення до цього процесу ініціативного студентства.

Протягом звітнього періоду активно розвивається співробітництво МДУ із організаціями та установами **Республіки Польща**. У 2015 році в Маріупольському державному університеті активно працював Польський культурний центр, на базі якого студенти та викладачі університету, мешканці Маріуполя мають змогу вивчати польську мову, культуру, історію. Польські партнери МДУ (Посольство Республіки Польща в Україні, Генеральне консульство Республіки Польща в Харкові, польські університети, фонди) постійно поповнюють бібліотеку та покращують матеріально-технічну базу Центру. Завдяки активній співпраці з Сілезьким університетом в Катовіцах студенти МДУ мають можливість удосконалювати знання польської мови, спілкуючись з її безпосередніми носіями.

Студенти МДУ активно брали участь у програмі «Польський Еразмус для України», в рамках якої проходили стажування на базі вищих навчальних закладах Польщі.

У цьому році Полонійна академія в Ченстохові виділила 10 стипендій для навчання на бюджетній основі за освітньо-кваліфікаційними рівнями «Бакалавр» та «Магістр» студентам МДУ. Ця можливість надана у рамках реалізації проекту «Подвійний диплом» завдяки підписаній у цьому році угоді про співпрацю між університетами. Запровадженню програми подвійних дипломів передувало порівняння та зведення навчальних програм двох вузів, а також домовленість щодо взаємного визнання результатів, отриманих під час навчання, яка буде підкріплюватися відповідним протоколом погодження. Участь у даній програмі відкриє нові наукові та освітні можливості для мариупольських студентів, сприятиме підвищенню їх рівня мобільності та конкурентоспроможності. Освітняни двох країн упевнені, що, вивчивши закордонний досвід, дипломовані фахівці зможуть привнести позитивні зміни у різні сфери української економіки, науки, освіти і культури.

Триває розширення наукових зв'язків з установами **Литовської Республіки**. У квітні 2015 року у складі литовської делегації МДУ відвідали депутат місцевого самоврядування Шяуляйського повіту Литовської Республіки Андріус Алманіс, його дочка – студентка Котрина Алманіте і журналіст інтернет-порталу «15min.lt» Альвідас Януцевичус. Громадяни Литви прибули до Маріуполя з благодійною місією. Спілкування проходило у форматі круглого столу на тему «Україна - Литва: відкритий діалог». У центрі уваги були питання стосовно воєнно-політичної ситуації на Південному Сході України та ролі європейських інституцій у вирішенні конфлікту на Донбасі. По завершенні круглого столу у МДУ відбулося відкриття юних вихованців класу образотворчого мистецтва Школи-студії міста Новий Акмяне (Литовська Республіка). Результатом плідної співпраці було подання спільної заявки проекту «Від серця до серця» на отримання гранту від МЗС Литовської Республіки.

Розвивається співробітництво з **Республікою Словенія**. У 2015 році доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики МДУ, кандидат політичних наук Сергій Пахоменко провів ряд зустрічей зі співробітниками Посольства України у Словенії, словенськими журналістами та лідерами української громади.

У Посольстві України в Республіці Словенія, у Люблянї, мариупольський викладач провів лекції на теми української державності, сучасної ситуації в Україні, причин і перебігу військового конфлікту на Донбасі. Нині українська діаспора у Словенії веде активне громадське й культурне життя, активно допомагає переселенцям зі Сходу України, організовує лікування у Словенії військових-учасників АТО.

Крім того, Сергій Пахоменко відвідав **Хорватію**, де зустрівся з журналістами провідних хорватських ЗМІ, давши інтерв'ю газеті «Vecernij list» і порталу політичних новин «H-Alter». Таким чином, за участі вчених МДУ відбувається обмін інформацією, який сприяє кращому розумінню ситуації на Сході зарубіжними партнерами України і водночас зміцненню міжнародних зв'язків університету.

У цьому році наукові зв'язки були встановлені також з **Канадою**. Професор Марта Дичок разом з викладачами та студентами МДУ обговорила проблему впливу медіа на сучасне суспільство. Професор університету Західного Онтаріо, науковий співробітник Центру Європейських, Російських та Євразійських студій при університеті Торонто Марта Дичок вже багато років займається проблемою еволюції суспільної ролі медіа - як канадських, так і українських. У ході обміну думками розглядалися загальносвітові тенденції розвитку ЗМІ, роль громадського телебачення, впливу політичних та економічних еліт на роботу медіа, питання таблоїдизації.

Варто відзначити візит до МДУ у березні 2015 року делегації **Представництва ЄС в Україні** у складі радника з політичних питань Пера Енеруда і прес-аташе Давіда Стуліка. Вони провели зустріч зі студентами щодо умов запровадження безвізового режиму, способів підтримки малого і середнього бізнесу, ефективності спрямованих проти Росії санкцій та багато інших.

У жовтні цього року Маріупольський державний університет відвідала делегація **послів країн-членів Європейського Союзу**. У її складі прибули Посол, Глава Представництва ЄС в Україні Ян Томбінські, Посол Франції Ізабель Дюмон, Посол Греції Вассіліс Пападопулос, Посол Кіпру Васос Чамберлен, Посол Чехії Іван Почух. Основною метою візиту дипломатичних представників європейських

країн було відкриття 21-го Інформаційного центру ЄС на базі університету. Його діяльність буде спрямована на розвиток співпраці між ЄС та Україною шляхом забезпечення вільного доступу громадськості і наукової спільноти до онлайн-інформації та публікацій про Європейський Союз. Крім того, подібні центри надають допомогу у виконанні наукових досліджень з питань європейської інтеграції, займаються організацією інформаційно-просвітницьких заходів.

4.2. Міжнародні наукові проекти

Протягом 2015 року Маріупольський державний університет брав участь у розробці та реалізації наукових і освітніх проектів:

Програма ЕРАЗМУС: розробка програми «подвійних» магістерських дипломів. В межах реалізації цієї програми у 2015 році рішенням керівництва Полонійної академії в Ченстохові (Польща) було виділено 10 стипендій для навчання на бюджетній основі за освітньо-кваліфікаційними рівнями «Бакалавр» та «Магістр» студентам МДУ. Ця можливість надана у рамках реалізації проекту «Подвійний диплом» завдяки підписаній у цьому році угоді про співпрацю між університетами.

Програма прикордонного співробітництва Чорного моря проекту АЛЕКТОР, яка передбачає розвиток спадкового туризму в Україні за рахунок розробки туристичного маршруту «Греки Приазов'я: історія, традиції, звичаї» в рамках міжнародного проекту з перспективою залучення вітчизняних та іноземних туристів. Учасники проекту: Греція, Туреччина, Болгарія, Румунія, Грузія та Україна. Проект фінансується Європейською Комісією. Термін реалізації: 2015-2016.

Майстер-план «Чисте повітря для Маріуполя». Учасники проекту: Донецька обласна державна адміністрація, Маріупольська міська рада, компанія «Систем Кепітал Менеджмент», німецька компанія «Тюф Норд», Маріупольський державний університет, Брандербурзький університет, Генеральне консульство ФРН у Донецьку, а також низка німецьких фахівців. Мета проекту – підвищення рівня екологічної освіти населення міста Маріуполя, а також проведення роботи з

метою зменшення шкідливих викидів у атмосферу міста Маріуполя. Фінансування проекту здійснюється за рахунок коштів Міністерства закордонних справ Німеччини.

Програма Фонду розвитку ЗМІ Посольства США в Україні на поширення мирної риторики. У 2015 році МДУ і ТРК «Євростудія» виграли грант Фонду розвитку ЗМІ Посольства США в Україні на поширення мирної риторики. Проект триватиме з вересня 2015 року по січень 2016 року і сприятиме підвищенню якості інформування населення. Регенеруючим фактором для взаєморозуміння і конструктивного вирішення проблем, що виникли у результаті конфлікту, повинна стати збалансована і перевірена інформація, подана у форматі діалогу різних гілок влади і груп населення. Проект передбачає тренінги відомих зарубіжних та українських фахівців у галузі медіа; створення соціальної реклами, програм у ЗМІ, присвячених мирній риторичі, а також програм діалогічного характеру, побудованих на принципах суспільного мовлення. Планується робота з громадськими організаціями міста, для координації та розвитку різних форм волонтерської діяльності, спрямованої на досягнення миру і злагоди у суспільстві.

Вже на початку 2016 року МДУ подав 3 заявки на участь у програмах ЕРАЗМУС разом з українськими та іноземними партнерами.

4.3. Міжнародні центри МДУ

Інститут українсько-грецької дружби та елліністичних досліджень

До складу Інституту входять науково-дослідні відділи українсько-грецької дружби, історії еллінізму країн Причорномор'я, історії та культури греків України. На базі інституту проводяться наукові дослідження з історії та культури греків, науково-практичні семінари та круглі столи з участю представників закордонних університетів. Так, 13 березня 2015 р. на базі Центру українсько-грецької дружби та елліністичних досліджень відбувся конкурс Науковий дебют «Мовна, літературна та культурна спадщина греків Приазов'я» для старшокласників, що вивчають новогрецьку мову, та студентів 1 курсу спеціальності «Мова та література (новогрецька)». 22 квітня було проведено Науково-практичну

конференцію студентів за підсумками проведення Міжнародного конкурсу наукових та реферативних робіт з новогрецької мови та літератури серед молодих учених (в режимі он-лайн). 19 травня було проведено круглий стіл «Актуальні проблеми лінгвістики, літератури та художнього перекладу». У вересні 2015 року на базі інституту успішно працювала наукова секція «Актуальні проблеми загального та художнього перекладу» Міжвузівського круглого столу «Актуальні проблеми міжкультурної комунікації, перекладу та порівняльних студій». Також на базі інституту регулярно проводяться науково-методичні семінари викладачів кафедри грецької філології.

Представництво Європейської організації публічного права в Україні

МДУ є членом Ради директорів Європейської організації публічного права (ЄОПП), і на базі університету функціонує представництво цієї організації в Україні, науково-методичні матеріали для якого надаються ЄОПП. На базі центру проходять Літні академії європейського права, до організації та проведення якої залучено ЄОПП, Європейську арбітражну палату та Асоціацію юридичних вузів країн СНД. Слухачам Академії читають лекції провідні професори українських і зарубіжних університетів. За підсумками Академії слухачі традиційно отримують відповідні сертифікати міжнародного зразка.

Італійський культурний центр та представництво міжнародної Спілки «Данте Аліг'єрі»

Продовжують успішну діяльність на базі МДУ Італійський культурний центр та представництво Спілки «Данте Аліг'єрі». Основними напрямками діяльності цих структур залишаються вивчення італійської мови й популяризація італійської культури. Щоденно оновлюються інформаційні сторінки ІКЦ у соціальних мережах з метою поширення й популяризації італійської мови, літератури та культури. За участі ІКЦ кращі студенти та викладачі отримали стипендії Міністерства закордонних справ Італії на навчання в університетах Італії у 2016 р. (ст. викл. Гавенко О.С., студентки 4 курсу Ахремцева А., Антоненко К.).

Також у приміщенні Центру відбувається показ художніх фільмів мовою оригіналу, а також надається можливість перегляду італійського телебачення для всіх бажаючих. Італійський культурний центр МДУ входить до складу комітету Premio Strega – однієї з найпрестижніших італійських премій у галузі літератури.

Польський культурний центр

В МДУ стабільно розвивається Польський культурний центр, на базі якого працює бібліотека польськомовної літератури з історії, культури Польщі, проводяться дні мови, історії, культури Польщі. У 2015 році тривало вдосконалення технічного оснащення центру, збагачення бібліотеки центру підручниками, посібниками з електронними носіями завдяки підтримці фондів «SemperPolonia», «Допомога полякам на сході», а також Міністерства науки та культури Польщі. Продовжує функціонувати сайт Центру польської культури (<http://centrumpl.in.ua>), створений на виконання гранту Фонду «SemperPolonia», що значно посилює можливості центру завдяки інтерактивності та розширенню навичок студентів, необхідних для сучасного фахівця з філології та перекладу, а також дає можливість проводити наукові форуми в онлайн режимі. Сайт містить інформацію з лінгвокраїнознавства Польщі (історія, культура, географія), про стажування у ВНЗ Республіки Польща, умови та форми отримання сертифікатів з польської мови, а також методичні розробки та завдання з курсу «Практичний курс польської мови та переклад». На базі центру проходять заняття з польської мови та літератури, курси польської мови для студентів МДУ та громадян міста. Студентами спеціальності «Переклад (українська, російська, польська)» розроблюється тема «Зіставне вивчення польської, української та російської мов». Польський культурний центр МДУ був залучений до проведення IV Інтернет-конференції «Актуальні проблеми славістики», круглого столу ««Думка і мова»: система наукової поетики О.О.Потебні». У роботі конференції та круглого столу взяли участь студенти та викладачі польських ВНЗ. Окрім наукового напрямку функціонування центру, на його базі проходять і культурно-просвітницька робота зі студентами: перегляд відомих кінострічок польського кінематографу, щорічний

конкурс «ПереКЛАДач», святкування Дня Незалежності Польщі (11 листопада, 2015), святкування польських Анджейок (3 грудня, 2015). Використання Центру польської культури, який створено з урахуванням усіх сучасних форм навчання іноземній мові, інноваційних форм роботи зі студентами спеціальностей, які вивчають польську мову та є майбутніми перекладачами з польської мови, дає можливість підготувати конкурентоспроможних спеціалістів для сучасної викладацької, наукової та бізнесової сфер діяльності.

Ізраїльський культурний центр

За активної підтримки Ізраїльського культурного центру у місті Дніпропетровськ та Посольства Держави Ізраїль в Україні на базі МДУ здійснює діяльність Ізраїльський культурний центр, на базі якого всі охочі студенти та викладачі МДУ та мешканці Маріуполя можуть вивчати іврит, історію, культуру Ізраїлю. Завдяки співпраці з Ізраїльським культурним центром у м. Дніпропетровськ створено бібліотеку навчальної та художньої літератури та періодичних видань, яка зараз містить більше 200 примірників.

Китайський культурний центр

В університеті функціонує також культурний центр, діяльність якого спрямована на вивчення китайської мови, історії та культури. Навчально-методичні матеріали для роботи центру забезпечують партнери МДУ з КНР – Цицикарський університет, Янченський університет та ін., від яких було отримано значну кількість навчально-методичної літератури, посібників та підручників для забезпечення потреб викладання китайської мови за різними рівнями. Завдяки діяльності китайського культурного центру МДУ активно співпрацює з Асоціацією україно-китайської співдружності, в рамках угоди з якою до університету прибувають на навчання студенти з КНР.

Центр гендерних досліджень та освіти

На базі МДУ активно працює Центр гендерних досліджень та освіти. На базі центру проводяться тренінги, здійснюється консультаційна допомога жителям регіону. Центр гендерних досліджень та освіти став співорганізатором фотовиставки «Жінки та конфлікт в Україні», яка проходила з 04.12.2015 р. по 15.12.2015 р. Також розвивається студентська наука, проводиться робота з написання кандидатських і докторських дисертацій з гендерної проблематики, розроблені і читаються студентам університету спецкурси «Гендерна безпека», «Гендерна політика в міжнародних відносинах», «Правове регулювання гендерних питань», «Гендерна освіта в сім'ї та в дошкільних навчальних закладах», «Проблеми гендерної освіти», «Гендерні студії» та ін.

Міжнародний центр з навколишньо-природного середовища

У 2015 році на базі центру проводяться відео-конференції, майстер-класи з екологічної освіти. Маріупольський державний університет бере активну участь у реалізації ініціативи Генерального консульства ФРН у Донецьку з місцерозташуванням у Дніпропетровську з розробки та впровадження Майстер-плану «Чисте повітря для Маріуполя», який фінансується за рахунок коштів Міністерства закордонних справ Німеччини. Учасниками проекту також стали: Донецька обласна державна адміністрація, Маріупольська міська рада, компанія «Систем Кепітал Менеджмент», німецька компанія «Тюф Норд», а також низка німецьких фахівців. Мета даного проекту – підвищення рівня екологічної освіти населення міста Маріуполя, а також проведення роботи з метою зменшення шкідливих викидів у атмосферу міста Маріуполя. Засідання та збори учасників проекту з метою аналізів результатів впровадження майстер-плану та розробки його подальших етапів проводились протягом 2015 року на базі МДУ.

Навчальна телестудія «MDU-media»

У 2015 році на базі філологічного факультету Маріупольського державного університету активно функціонувала сучасна відеостудія під назвою «МДУ-

МЕДІА», створена ще у 2011 році завдяки гранту отриманому МДУ у вищезазначеному проекті, який фінансувався Посольством США в Україні. У навчальній лабораторії, оснащній сучасною професійною технікою, створені всі умови для навчальної практики студентів, підготовки бакалаврських робіт, виробництва циклів відеолекцій, моделювання виробничих ситуацій під час навчальних занять. Навчальна телестудія дозволяє запроваджувати інтерактивні методи навчання на основі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, моделювати робочі ситуації. Вона допомагає майбутнім фахівцям у галузі журналістики й реклами та зв'язків з громадськістю вдосконалювати практичні навички дикторської майстерності, відео-монтажу, редагування відеоматеріалу. На базі телестудії проходять тренінги, майстер-класи, семінари провідних міських та відомих українських журналістів. У 2015 році МДУ і ТРК «Свростудія» виграли грант Фонду розвитку ЗМІ Посольства США в Україні на поширення мирної риторики. Термін реалізації проекту – півроку. Даний проект передбачає тренінги відомих зарубіжних та українських фахівців у галузі медіа; створення соціальної реклами, програм у ЗМІ, присвячених мирній риториці, а також програм діалогічного характеру, побудованих на принципах суспільного мовлення.

Бібліотека елліністичних студій «Костянтинос Левендіс»

Бібліотека елліністичних студій «Костянтинос Левендіс», найбільша в Україні бібліотека грецької літератури з фондом більш 15 тисяч примірників. Початок формування бібліотеки елліністичних студій «Костянтинос Левендіс» було покладено у 2005 році, коли МДУ відвідали Президент благодійного Фонду «Анастасіос Г. Левендіс» Анастасіос Пол Левендіс та Директор Фонду, Почесний професор МДУ Васос Карайоргис. На момент відкриття фонд бібліотеки нараховував 6285 примірників. З них: 4786 – книги загального фонду Маріупольського державного університету; 1499 – книги з фонду «Анастасіос Г. Левендіс». За 2015 рік фонд бібліотеки збільшився на 500 видань переважно з історії, мовознавства, методики викладання, педагогіки, літератури, також були отримані підручники з новогрецької мови. За останні роки бібліотеку відвідали

представники вищих навчальних закладів Києва, Петербургу, Москви, Донецька, Одеси, Симферополя, Львова, Афін, Салонік та Яніни (Греція). Неодноразово з візитом до бібліотеки приїздили директори фонду «Анастасіос Г. Левендіс» Васос Карайоргіс і Хараламбос Бакірдіс. Також, бібліотеку відвідали Генеральний Консул Греції в Маріуполі Софія Маллі, Дімітріс Папандреу, письменник Стеліос Еллініадіс, поет Міхаліс Пієріс, президент Грецької Республіки Каролос Папуліас, а також представники делегацій з багатьох країн Європи.

Інформаційний центр Європейського Союзу

21 жовтня 2015 року на базі історичного факультету Маріупольського державного університету відкрився 21-й Інформаційний центр ЄС в Україні. Його діяльність спрямована на розвиток співпраці між ЄС та Україною шляхом забезпечення вільного доступу громадськості і наукової спільноти до онлайн-інформації та публікацій про Європейський Союз. Крім того, центр надає допомогу у виконанні наукових досліджень з питань європейської інтеграції, займається організацією інформаційно-просвітницьких заходів. Так, у грудні 2015 року в рамках інформаційної кампанії «Будуймо Європу в Україні» від Представництва ЄС в Україні на базі центру пройшла лекція-обговорення на тему енергозбереження. Учасникам заходу була презентована інформація про групові та індивідуальні практики з енергозбереження, про найкращі європейські стратегії з підвищення енергоефективності з метою втілення і поширення цих ідей в Україні.

4.4. Міжнародні стажування викладачів і студентів

Важливою, дієвою і перспективною формою міжнародного співробітництва в МДУ вважаються *міжнародні стажування* студентів і викладачів. Серед програм, пов'язаних зі студентськими обмінами, можна виділити три основні типи: навчальні, наукові та культурні. Всі ці програми мають професійну зорієнтованість і сприяють покращенню фахової підготовки випускників університету, розвитку наукового потенціалу студентів та викладачів. Тривалість програм коливається від

одного місяця до повного навчального року. У них беруть участь кращі студенти і викладачі університету.

Динаміку стажувань ілюструють такі цифри. Протягом останніх п'яти років 1074 студентів та викладачів МДУ взяли участь у навчальних, наукових та культурних стажуваннях у різних країнах світу.

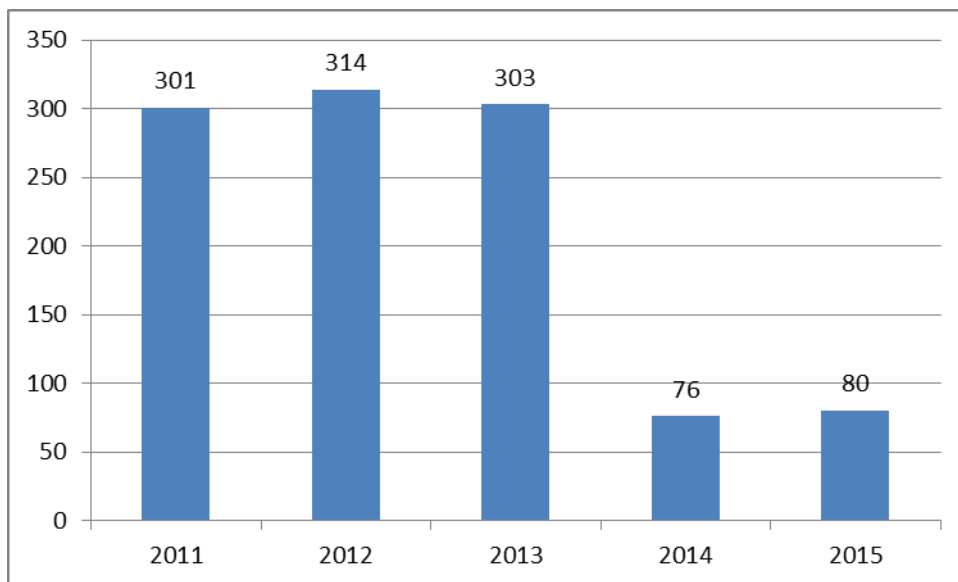

Рис. 4.3 Кількість студентів і викладачів, які брали участь у закордонних стажуваннях (осіб)

Найчастіше представники Маріупольського державного університету відвідують Грецію, Італію, Польщу, Кіпр, США, Великобританію, Німеччину, Іспанію, Францію, Словаччину, Естонію, Молдову, Грузію та ін.

Традиційно студенти брали участь у різних програмах у Греції, незважаючи на гострі фінансові проблеми цієї країни. Серед таких програм варто назвати: ФІЄСПА (Афінський національний університет ім. Каподистрії); Літня школа з вивчення новогрецької мови на о. Калімнос.

Традиційно студенти та викладачі МДУ беруть участь у програмах на Кіпрі, завдяки Фонду «Анастасіос Г. Левендіс», Кіпрському університету, Міністерству закордонних справ, Прес-службі Уряду Республіки Кіпр. Так у 2015 році аспіранти МДУ проходили стажування в прес-службі Міністерства внутрішніх справ Республіки Кіпр. Вони проводили наукові дослідження в галузі інтернет-комунікацій та інформаційного менеджменту.

Традиційною практикою співпраці з Республікою Кіпр є організація літнього відпочинку та оздоровлення школярів з різних областей України на Кіпрі. Незважаючи на складну економічну і військово-політичну обстановку, робота в цьому напрямку триває. Влітку 2015 року школярі з Донецької, Київської, Одеської областей оздоровилися в Міжнародному дитячому таборі в Продромосі. Усього ж за останні п'ять років на Кіпрі побували близько 150 українських дітей.

Також ефективним результатом розвитку італійського вектору співробітництва є отримання стипендій на навчання, стажування та дослідження в італійських навчальних і науково-дослідних закладах від Міністерства закордонних справ Італійської Республіки студентами і викладачами університету. Ця програма реалізується у рамках українсько-італійської Угоди про співробітництво у галузі культури, освіти та науки. У період з січня по вересень 2015 року стипендіати з Маріупольського державного університету: Валерій Бриштен, Ганна Рудницька та Анна Титова пройшли тримісячний курс навчання в університетах для іноземців міст Сієни та Перуджи. Кожен з учасників програми отримав стипендію у розмірі близько 2000 євро. Протягом навчання стипендіати мали можливість вдосконалити знання мови, ближче познайомитися з культурою провідної європейської країни, а також скористатися потужною науково-технічною базою для проведення власних наукових досліджень та вдосконалення професійних навичок.

Значна кількість студентів проходить виробничу практику, навчається та працює за кордоном завдяки участі в програмах Work and Travel USA, Camp Counselors, AuPair, DAAD та ін.

Яскравим прикладом розвитку міжнародної співпраці є отримання міжнародних грантів викладачами МДУ. Так, у 2015 році професор кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Пономарьова Ірина Семенівна в межах програми «Чорне море і його портові міста з 18 ст. по 20 ст. Розвиток, конвергенція та зв'язки зі світовою економікою» проводила наукові дослідження в Греції. Доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Пахоменко Сергій отримав грант на проведення семінарів в Словенії та Хорватії для місцевих

журналістів та співробітників Посольства України з метою поширення інформації про ситуацію на Сході України. Також він взяв участь у міжнародній науковій конференції «Російськомовні на пострадянському просторі: порівняльні підходи», яка проходила на базі Тартуського університету. Ця можливість була отримана завдяки міні-гранту Центра центрально- та східноєвропейських студій (CRCEES) Університету Глазго (Шотландія), який виступив співорганізатором форуму.

Студенти та викладачі МДУ є активними учасниками міжнародних семінарів та конференцій за кордоном. Так, у листопаді 2015 року в Жешувському університеті (Польща) проходила Міжнародна наукова конференція «Революція, еволюція та довговічність у англійській мові і англomовній літературі та культурі». Маріупольський державний університет представила Анастасія Єрьоміна, асистент кафедри англійської філології.

Студентка МДУ спеціальності «Політологія» Кондратенко Ірина мала можливість представити Україну у міжнародному освітньому проєкті «Herbstakademie», який проходив на початку грудня 2015 року в м. Берлін, Німеччина.

Велика кількість викладачів та студентів беруть участь у різних культурних та пізнавальних програмах і турах, позитивним моментом яких є професійна складова (мовна практика, екскурсії на підприємства, відвідування університетів, участь у наукових конференціях та ін.).

Загалом, варто зазначити, що протягом звітнього періоду Маріупольський державний університет успішно продовжив розширення міжнародного співробітництва, довівши ефективність власної моделі міжнародної співпраці, яка передбачає комплексну взаємодію на культурному, науковому, освітньому рівнях з посольствами, меріями, обласними адміністраціями та університетами зарубіжних країн.

4.5. Підготовка іноземних громадян у Маріупольському державному університеті

Маріупольський державний університет має ліцензію на підготовку іноземних громадян за акредитованими напрямками підготовки (спеціальностями) та на підготовку іноземних громадян до вступу у вищі навчальні заклади. Термін

дії ліцензії – 2010 – 2015 рр. У 2014 році Маріупольський державний університет збільшив ліцензований обсяг з підготовки іноземних громадян за акредитованими напрямками (спеціальностями) з 50 до 200 осіб.

Протягом цього періоду у МДУ навчалось відповідно по академічних роках наступна кількість іноземних громадян:

2011 – 2012 н.р. – 20 осіб;

2012 – 2013 н.р. – 44 особи;

2013 – 2014 н.р. – 130 осіб;

2014 – 2015 н.р. – 140 осіб;

2015 – 2016 н.р. – 99 осіб.

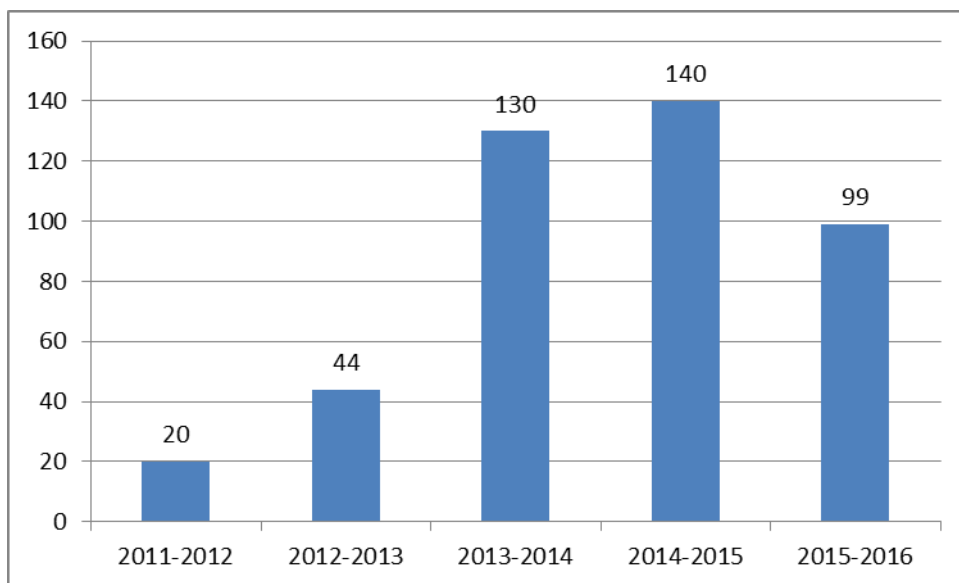

Рис. 4.4 Кількість іноземних громадян, що навчаються у МДУ, осіб

Варто зазначити, що протягом 2011 – 2015 років МДУ закінчили 2 студенти з числа іноземних громадян, які отримали державні стипендії передбачені міжурядовими угодами (громадяни Молдови та Грузії). Зараз продовжує навчання 1 студент, що навчається за квотою МОН України (громадянин Узбекистану).

Загалом, можна прослідити значний зростання кількості іноземних осіб, що здобувають освіту у МДУ, що є результатом плідної роботи адміністрації університету щодо набору іноземного контингенту. Іноземні студенти МДУ показують високій рівень професійної підготовки, прагнення до знань і беруть активну участь у науковому та громадянському житті університету.

Університет у важких умовах зберіг контингент іноземців та планує його збільшення за активного сприяння міської, обласної влади, іноземних посольств та партнерів.

Таким чином, результати міжнародної співпраці університету сприяють удосконаленню навчально-виховного процесу, створюють умови для розвитку наукової діяльності викладачів і підвищення їх кваліфікації, розширюють джерела фінансування МДУ за рахунок активного залучення іноземних ресурсів, *що сприяють зміцненню фінансово-економічного стану університету і розвитку його матеріально-технічної бази та забезпечують якісне виконання п.п. 1-3, 5-9, 11.*

Завдання на 2016 рік:

- активізація участі у програмах міжнародної технічної допомоги Європейського Союзу, США, Великої Британії, Федеративної Республіки Німеччини тощо;
- проведення спільно з іноземними партнерами заходів задля популяризації та залучення коштів на діяльність університету;
- активізація участі у програмі Еразмус+ з іноземними ВНЗ задля розвитку академічної мобільності;
- активізація діяльності міжнародних наукових, освітніх та культурних центрів університету;
- збереження та збільшення контингенту іноземних студентів;
- встановлення контактів із фірмами контрактерами, задля збільшення контингенту студентів;
- розробка та впровадження нових програм подвійних дипломів, розвиток вже існуючих;
- сприяння участі представників науково-педагогічного колективу і студентства у програмах обміну, стипендіальних міжнародних програмах, грантах та стажування закордоном.

V. ВИХОВНА РОБОТА ЗІ СТУДЕНТАМИ. РОЗВИТОК СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Виховна робота в університеті органічно поєднується із процесом навчання студентської молоді, оволодінням основами наук, багатством національної і світової культури. Позааудиторна виховна робота спрямована на формування і всебічний розвиток творчої, соціально активної особистості майбутніх конкурентоспроможних фахівців і здійснюється через організаційно-виховну, культурно-освітню роботу зі студентами, яка проводиться на рівні університету, факультетів, академічних груп.

Впровадження системи виховної роботи в університеті забезпечує підготовку студентської молоді до самостійної, активної та творчої життєдіяльності в нових соціальних і культурних умовах, сприяє формуванню особистості майбутнього фахівця сучасного типу і свідомого громадянина України. Керівництво університету надає пріоритетне значення виховної діяльності як невід'ємної складової освітнього процесу.

Виховна робота, що проводиться в університеті, забезпечує актуалізацію теоретичних знань студентів, спрямовує їх у практичну площину, звертає увагу молоді на найгостріші соціальні проблеми сьогодення, формує їх соціальну зрілість, здійснюється як в умовах навчального процесу, так і в умовах цілеспрямовано організованої позааудиторної життєдіяльності студентів, має системний характер.

Реалізація завдань виховної роботи передбачає пріоритетні напрями національного виховання, зокрема, **національно-патріотичне, морально-правове, художньо-естетичне, трудове, фізичне, екологічне** і здійснюється за такими аспектами:

- організаційно – методологічне забезпечення;
- культурно-просвітницька робота та організація студентського дозвілля;
- соціально-виховна робота;
- робота органів студентського самоврядування.

Зусилля факультетів, кафедр спрямовуються на відпрацювання структури і змісту виховної діяльності згідно з чинним законодавством, нормативними документами Міністерства освіти і науки України, Статутом університету.

З метою забезпечення результативності виховної роботи ректорат, деканати, кафедри, органи студентського самоврядування постійно здійснюють контроль за реалізацією планів виховної роботи.

Протягом навчального року здійснювався аналіз і обговорювалися плани та питання виховної роботи на засіданнях ректорату, Вченої ради університету, ради з виховної роботи університету.

Організаційно-методична робота у 2015 році була спрямована на підбір і підготовку інформаційних матеріалів з питань теорії і методики виховної роботи для заступників деканів з виховної роботи, кураторів груп.

У рамках **культурно-просвітницької роботи** була проведена значна кількість загальноуніверситетських заходів, серед яких найбільшого значення набули:

- посвята у студенти МДУ першокурсників;
- фестиваль студентської творчості «Дебют першокурсника»;
- інтелектуальні ігри («Що? Де? Коли?», «Брейн-ринг», «Дебати»);
- тематичні вечори відпочинку «Українські вечорниці», «Різдвяні свята», «Масляна»;
- конкурсна програма «Сім кроків до успіху» (за участю студрад усіх факультетів університету та студради гуртожитку МДУ);
- фестиваль команд КВК «Давайте сміятися разом», тощо.

Організація різних культурно-масових заходів, акцій соціальної спрямованості збагачує дозвілля молоді та позанавчальне життя університету, сприяє розвитку творчого потенціалу, громадської активності студентів, згуртуванню студентського колективу, розвиває студентські університетські традиції.

Протягом двох місяців на початку навчального року в університеті проходив XIV Фестиваль студентської творчості «**Дебют першокурсника**», головною метою якого є виявлення і підтримка талановитої студентської молоді. Студенти-першокурсники брали участь у різноманітних заходах: танцювальному шоу «Студентський майданс», інтелектуальному турнірі «Що? Де? Коли?», огляді-конкурсі з жанрів (вокал, хореографія, конференс, інструментальний і оригінальний жанри). Підсумки фестивального марафону підводяться на заключному Гала-концерті переможців і лауреатів, який вже традиційно проводився в Міжнародний день студента. Також у рамках святкового заходу традиційно кращим студентам університету вручаються іменні стипендії ректора МДУ за досягнення в навчанні, науці та громадському житті.

Участь першокурсників у цілому комплексі різноманітних заходів, які проводяться в рамках Фестивалю, значно поліпшує період їх адаптації до університету, надає можливість розкрити свої творчі здібності, налагодити доброзичливі стосунки зі студентами старших курсів.

Студенти брали участь у тематичних вечорах, присвячених творчості видатних поетів, письменників. У рамках тура «Пліч-о-пліч» університет відвідав відомий український поет, прозаїк, есеїст **Сергій Жадан**.

Під час зустрічі Сергій читав вірші, які увійдуть до нової збірки. Поет відповів на численні питання аудиторії про джерела натхнення, про те, що письменники маніпулюють думками читачів, про співвідносність влади, суспільства та мистецтва, а потім радо фотографувався та роздавав автографи. Сергій Жадан окремо відзначив теплу атмосферу в університеті та дружній характер діалогу.

Так на історичному факультеті пройшла презентація нової книги авторитетного вченого, доктора історичних наук, провідного наукового співробітника, директора Науково-дослідного інституту козацтва при Інституті історії України НАН України **Тараса Чухліба** під назвою «Мечом и оралом. Донбасс – древняя земля Украины».

Презентація чергової книги одного з провідних вітчизняних фахівців з історії українського козацтва зібрала студентів старших курсів спеціальності «Історія» МДУ, викладачів і співробітників історичного факультету, а також маріупольських краєзнавців.

На факультеті філології на масових комунікацій МДУ відбулась зустріч студентів та викладачів із поетом, драматургом, сценаристом, перекладачем, есеїстом і громадським діячем **Олександром Ірванцем**. Митець відвідав університет у рамках презентації своєї книги вибраних поезій «Санітарочка Рая». Олександр Ірванець розповів про свій творчий шлях, прочитав вірші як з нової збірки, так і з минулих.

На честь 750-річчя від дня народження Данте Аліґ'єрі в Італійському культурному центрі Маріупольського державного університету відбувся літературний онлайн-марафон «Дантівські читання». В Україні урочисте відкриття свята з нагоди ювілейної річниці від дня народження поета відбулося за участі заступника Міністра освіти і науки України Максима Стріхи, Надзвичайного та Повноважного Посла Італії в Україні Фабріціо Романо і директора Італійського інституту культури в Україні Нікола Франко Баллоні.

До марафону читців «Божественної комедії», окрім почесних гостей, були запрошені лектори та студенти університетів Києва, Львова, Одеси, Маріуполя. Особливо приємно було вітати студентів університету міста Перуджі (Італія), які також радо приєдналися до проекту.

Маріупольські студенти з готовністю підтримали культурний захід, організований до Дня народження засновника літературної італійської мови. Перейнявши естафету, вони продемонстрували вільне володіння мовою оригіналу, гідно презентувавши аудиторії частини поеми Данте Аліґ'єрі - видатного італійця, який започаткував епоху Відродження у літературі.

Вже традиційним студентським заходом стало святкування Дня української писемності. У предметній аудиторії кафедри української філології відбувся захід **«Від давнини до сучасності: інтелектуально-мистецька імпреза»**. Його організаторами стали студенти спеціальності «Українська мова та література».

Свято почалося театралізованою міні-виставою «Молитва до мови», що дала змогу присутнім зануритися в чарівний і неповторний мовний простір. Логічним продовженням імпрези стала поетична сторінка, яка дозволила студентам показати майстерність у декламуванні найкращих віршів про мову.

Система виховної роботи в університеті, діяльність органів студентського самоврядування успішно сприяють розвитку різних форм волонтерського руху як способу формування активної життєвої позиції, розвиток у студентів гуманізму, почуття відповідальності.

Соціально-виховна робота. Сім років поспіль в університеті успішно діє *благодійний проект «З теплом у серці»*, у якому беруть участь студенти всіх факультетів. Діяльність студентів-волонтерів в рамках цього проекту направлена на: привертання уваги студентів до проблем дітей соціально незахищених категорій; формування у студентської молоді активної громадської позиції і почуття милосердя, бажання займатися благодійністю; створення, в рамках проекту необхідних умов для творчої самореалізації молоді.

Серед численних заходів, які проводилися командою благодійного проекту:

- збір коштів для надання матеріальної адресної допомоги важко хворим дітям і студентам МДУ;
- благодійні вечірки з метою збору коштів для цільової допомоги інтернатам міста;
- поїздки в інтернатні заклади міста;
- святкові театралізовані заходи за участю лялькового театру;
- благодійні акції «Ялинка бажань», «Мрії збуваються».

Слід зазначити, що у січні цього року студенти-волонтери МДУ взяли участь у роздачі гуманітарної допомоги, що проводилася на МКР «Східний», яка надійшла від країн Євросоюзу у рамках ініціативи «Повітряний шлях» ЄС.

Студенти неодноразово надавали допомогу вимушеним переселенцям: збирали для них теплі речі, продукти, медикаменти, дитячі іграшки та книги.

Відзначимо, що Маріупольський державний університет протягом тривалого часу активно співпрацює з різними організаціями Європейського Союзу та Організацією Об'єднаних Націй. Враховуючи складну ситуацію у регіоні, у рамках цієї співпраці МДУ виступив з ініціативою надання безкоштовної юридичної та психологічної допомоги постраждалим під час конфлікту на Донбасі.

В університеті активно розвивається **полікультурне виховання** молоді, з метою формування полікультурної особистості, ознайомлення з культурами іноземних держав та толерантного ставлення до культур різних країн світу. Це пов'язано зі збільшенням іноземного контингенту студентів МДУ. Цей напрям діяльності набуває стрімкого розвитку останніми роками, про що свідчить внесення до робочого календарного плану МДУ святкування Міжнародного дня інтернаціональної молоді, що включає цикл масових заходів, які проводяться в університеті.

Так, у листопаді в Центрі польської культури Маріупольського державного університету пройшов захід, присвячений 97-й річниці проголошення незалежності Республіки Польщі - «Znak białego orła». Його організаторами стали студенти та викладачі кафедри російської філології та перекладу МДУ.

В університеті при Молодіжному центрі працює мережа творчих об'єднань, колективів, серед яких: ансамбль народного танцю «Промінь», ансамбль грецького народного танцю «Еос», камерний хор.

Народний ансамбль танцю **«Промінь»** (художні керівники Тарас Куцик і Катерина Пупирєва) став володарем Гран-прі на IV Міжнародному фестивалі-конкурсі **«Зимові візерунки»**.

У Міжнародному конкурсі **«Жар-Птиця Приазов'я»** народний ансамбль танцю МДУ став кращим одразу у декількох номінаціях й отримав низку нагород:

- диплом 1-го ступеня у номінації «Сольний танок» (Тарас Куцик, «Соло Остапа із балету «Тарас Бульба»);
- диплом 1-го ступеня у номінації «Мала форма» (Юлія Мезікова і Тарас Куцик, «Макова стежка»);

- диплом 1-го ступеня у номінації «Маріуполь - це Україна (жіночий склад ансамблю, «Полтавський казачок»));
- ГРАН-ПРІ у номінації «Eurodance» (жіночий склад ансамблю, «Грузинський танок»).

«Промінь» та вокалісти Маріупольського державного університету взяли участь у **X Середземноморському фестивалі фольклорного танцю**, який проходив з 11 по 14 вересня 2015 на Кіпрі у містах Гері і Ларнака. Організатором фестивалю виступила Асоціація культурної спадщини Нікосії.

Цього року масштабний культурний проект об'єднав учасників з Вірменії, Болгарії, Румунії, Словаччини, Словенії, Литви, Латвії, Єгипту, Грузії, України та Республіки Кіпр. **«Промінь»** був єдиним українським колективом.

Ця поїздка стала важливою формою заохочення колективу, який гідно представляв за кордоном не тільки українське хореографічне мистецтво, але і свій університет, місто, нашу країну.

Студенти та викладачі університету, беручи участь у закордонних освітніх, наукових та культурних програмах, виступають провідниками української культури та духовності, зміцнюють позитивний імідж України за кордоном.

У Маріупольському державному університеті особлива увага приділяється **фізичному вихованню** студентів, що здійснюється упродовж усього періоду навчання і реалізується у різноманітних формах (навчальні заняття, масові оздоровчі, фізкультурні та спортивні заходи).

В університеті сформовані збірні команди з таких видів спорту: баскетбол; легка атлетика; настільний теніс; міні-футбол; волейбол. У збірних командах налічується: діючих майстрів спорту міжнародного класу – 1, майстрів спорту – 7, кандидатів у майстри спорту – 18.

Протягом 2015 року збірні команди МДУ (108 студентів) взяли участь у таких заходах:

- Міській Спартакіаді студентів ВНЗ III-IV рівня акредитації з баскетболу (взяли участь 15 студентів МДУ, з них один посів II місце);

- Міській Спартакіаді студентів ВНЗ III-IV рівня акредитації з настільного тенісу (взяли участь 10 студентів МДУ, з них один посів II місце);
- Міській Спартакіаді студентів ВНЗ III-IV рівня акредитації з волейболу (взяли участь 18 студентів МДУ, з них один посів I місце);
- Легкоатлетичному кросі в програмі Спартакіади студентів ВНЗ (взяли участь 20 студентів МДУ, з них один посів II місце);
- Міській легкоатлетичній естафеті, присвяченій Дню Перемоги на призи газети «Приазовский рабочий» (взяли участь 20 студентів МДУ, з них один посів II місце);
- Міській Спартакіаді студентів ВНЗ з футболу (взяли участь 25 студентів МДУ, з них один посів II місце).

Залучення студентів до занять фізичною культурою, до участі у спортивних змаганнях сприяє зміцненню здоров'я студентів, удосконаленню їх фізичної і спортивної підготовки, упровадженню здорового способу життя і спорту в побут і відпочинок студентів, що забезпечує оптимальну безперервність і ефективність фізичного виховання.

Національно-патріотичного виховання в Маріупольському державному університеті в 2015- році було спрямовано на:

- формування якостей та ціннісних ставлень особистості до суспільства та держави, самої себе та інших людей, природи, праці, мистецтва;
- відзначення пам'ятних дат і ювілеїв, що стосуються національно-патріотичного виховання. (14.10.1942 р. утворення Української Повстанської Армії, День Збройних Сил України та День Українського козацтва; 9.11. День української писемності та мови; 22.11. День Гідності та Свободи; 22.01. День Соборності України).
- проведення тижнів правової освіти, спрямованих на розвиток у молоді почуття власної гідності, усвідомлення своїх прав і місця у суспільстві, можливості реалізації своїх прав у поєднанні з виконанням обов'язків. (Важливим чинником є феномен Майдану). Були організовані перегляди та обговорення зі студентами

вітчизняних художніх і документальних фільмів (*«Майдан», «Формула перемоги»* та ін...).

- організація науково-дослідницької та освітньо- просвітницької роботи, яка передбачає пошук, охорону, збереження народної культурної спадщини України, відновлення історичної пам'яті про тривалі державницькі традиції України з проведенням фотовиставок, організацією книжкових виставок науковою бібліотекою МДУ

- активізація руху волонтерської допомоги (у рамках благодійного проекту студентської ради МДУ *«З теплом у серці»*)

- розширення тематики виховних годин для студентів *«Минуле, теперішнє та майбутнє у вчинках та діяннях українців»*; проведення лекцій, бесід, виховних заходів з метою утвердження у свідомості молоді переконань про єдність і соборність України (Сходу і Заходу). Так, у грудні відбувся перший в Маріуполі брейн-шторм серед молоді *«Розумна Нація»*, організатором якого виступили МДУ та Цивільний Корпус «Азов»(Маріуполь). У турнірі взяли участь команди від ОЗСП «АЗОВ», Маріупольського державного університету, Машинобудівельного коледжу, ПДТУ та Цивільного Корпусу «Азов» Маріуполь. Усі питання стосувалися історії України і значущих подій в політичному минулому нашої країни. Також **13 червня** студенти МДУ брали участь у **святкуванні Дня визволення Маріуполя від незаконних збройних формувань**. Окрім цього, в університеті вже стали традиційними зустрічі з військовими, мета яких є формування активної громадянської позиції та зміцнення патріотичного духу університетської молоді.

Розвиток студентського самоврядування МДУ.

В МДУ створено всі необхідні умови не тільки для успішного навчання і побуту студентів, але й виявлення потенційних лідерів, організаторів, повноцінного функціонування та ефективного розвитку органів студентського самоврядування. У 2015 році студентська рада Маріупольського державного університету відсвяткувала 10-річчя.

Представники студактиву беруть участь в управлінні навчально-виховним процесом в МДУ: входять до складу вченої ради, науково-методичної ради університету, стипендіальних комісій, комісії з перевodu студентів з контрактної форми на бюджетну форму навчання. Традиційним стало проведення зустрічей студентського активу університету з адміністрацією університету, метою яких є обговорення проблем організації навчально-виховного процесу та господарсько-побутової діяльності.

Студентська рада МДУ постійно та динамічно розширює свою діяльність. За останні роки за підтримки адміністрації ВНЗ було реалізовано декілька студентських ініціатив. Серед них:

- надання безкоштовної юридичної допомоги студентам університету в рамках спільного проекту студентської ради МДУ, кафедри господарського, цивільного та трудового права «Безоплатне юридичне он-лайн консультування студентів МДУ»;
- надання допомоги дитячо-молодіжній громадській організації центру реабілітації «Промінь майбутнього» в запису аудіо підручників для учнів 6-9 класів;
- розробка нових методик з профорієнтаційної роботи в рамках конкурсу «Моя спеціальність університету».

Студентська рада МДУ бере активну участь в роботі Маріупольської молодіжної координаційної ради, Всеукраїнської студентської ради при МОН України, плідно співпрацює з адміністрацією і профспілковим комітетом університету. Крім того, за погодженням з органами студентського самоврядування приймаються рішення про відрахування, поновлення, переведення, поселення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

Цього року члени президії студентської ради Маріупольського державного університету взяли участь у форумі лідерів студентського самоврядування і профспілкових організацій «*Студентська веселка*», який проходив з 18 по 20 вересня 2015 року у Святогірську. Організатором форуму виступила Донбаська державна машинобудівна академія спільно з управлінням у справах сім'ї та молоді

Донецької обласної державної адміністрації, відділом молоді та спорту Краматорської міської ради за підтримки профкому Донбаської державної машинобудівної академії, ради студентського самоврядування, волонтерській організації «СЛОН».

Представники студактиву університету беруть участь у Всеукраїнських науково-практичних конференціях, обласних форумах. Вже шостий рік поспіль за ініціативи президії студради університету в рамках декади студентської науки МДУ працює секція **«Студентське самоврядування: проблеми та перспективи розвитку»**, на засіданнях якої студентські лідери обговорюють актуальні проблеми студентського життя, шляхи їх вирішення, обмінюються досвідом роботи.

Керівництво університету підтримує студентські ініціативи, морально і матеріально заохочує студентів. За вагомий внесок у розбудову студентського самоврядного руху студентство МДУ та його лідери неодноразово були нагороджені грамотами, подяками Міністерства освіти і науки України, Донецької облдержадміністрації та Маріупольської міської ради.

Результативність виховної роботи зі студентами, що реалізується за різними напрямками, сприяє формуванню соціальної активності молоді, її гармонійному розвитку і відповідає п.п. 1, 2, 4, 9, 28 тощо Контракту.

Підводячи підсумки основних результатів з виховної роботи в Маріупольському державному університеті, слід зазначити, що, незважаючи на складні соціально-політичні та економічні умови в регіоні та Україні загалом, отримано значні позитивні результати.

Завдання на 2016 рік:

– формування стійкої громадянської позиції студентської молоді, патріотичної свідомості, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України;

- розвиток в колективі студентів і викладачів корпоративної культури, що передбачає безумовне дотримання моральних законів, принципів чесності і прозорості, довіри і доброзичливості серед учасників освітнього процесу;
- популяризація серед студентів здорового способу життя і проведення профілактики тютюнопаління, алкоголізму, наркоманії; розвиток екологічної культури;
- активне залучення органів студентського самоврядування до управління університетом за всіма напрямками його діяльності; співробітництво з органами студентського самоврядування інших вищих навчальних закладів, з громадськими організаціями;
- розвиток волонтерського руху, спрямованого на всебічну допомогу членам сімей військовослужбовців, переселенцям, постраждалим внаслідок АТО, людей з особливим потребами.

VI. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ, ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

Минулий рік з економічної точки зору був особливо важким для країни. Це не могло не накласти відбиток на фінансово-економічний стан університету. Першочерговим завданням стало вирішення проблем збільшення надходжень до загального та спеціального фондів університету.

Маріупольський державний університет для забезпечення якісного освітнього процесу, розвитку наукових досліджень використовує 5 навчальних корпусів (110 навчальних аудиторій, 47 з яких є предметними), спортивний комплекс, гуртожиток. Враховуючи той факт, що функціонування сучасного університету неможливе без продовження цілеспрямованої та системної роботи щодо забезпечення комфортних умов для навчання, праці та відпочинку. Наприкінці кожного навчального року відповідними службами університету здійснюється ретельне вивчення технічного стану усіх споруд та інфраструктури. Потім, на підставі виділених пріоритетів у господарській діяльності, а також наявних обсягів фінансування здійснюється планова та поетапна реалізація стратегії розвитку матеріально-технічної бази (переобладнання наявного аудиторного фонду, ремонт приміщень, будівель та споруд, а також придбання необхідного інвентарю та матеріалів тощо). Крім того, щорічно здійснюється аналіз витратної складової бюджету університету, зокрема, в частині, що стосується сплати за енергоносії, на підставі якого корегується та доповнюється діюча система заходів мінімізації витрат, спрямованих на раціональне використання бюджетних коштів. Своєчасно та в повному обсязі подається уся інформація Міністерству освіти і науки України та контролюючим органам про використання майна університету.

Характеризуючи стан забезпечення університету сучасною електронно-обчислюваною технікою, слід зазначити, що протягом 2015 року в МДУ було придбано техніки на загальну суму 550,1 тис. грн. Продовжувалася модернізація локальної мережі, забезпечення доступу співробітників та студентів до мережі

Інтернет, в тому числі з застосуванням технології бездротового доступу WiFi. Загальна кількість робочих комп'ютерних місць та комп'ютерів – 390.

Аналізуючи наведені вище показники, слід зазначити, що станом на сьогоднішній день університет в цілому забезпечено комп'ютерами в необхідному обсязі.

Університет створює умови для охорони результатів інтелектуальної діяльності працівників та студентів, захищає права інтелектуальної власності ВНЗ. У зазначеному напрямку була придбана необхідна кількість ліцензійного програмного забезпечення.

Особлива увага приділялась модернізації типографії університету. Придбане нове обладнання дозволило збільшити перелік поліграфічних послуг та підвищити якість типографської продукції. Отримано свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК 4930 від 07.07.2015р.

На факультетах університету функціонують спеціалізовані читальні зали з електронним каталогом літератури, які підключені до мережі Інтернет, що створює умови для якісного обслуговування читачів, інформаційного забезпечення навчально-виховного процесу й наукових досліджень, дає змогу повноцінно використовувати інформаційний потенціал як власної бібліотеки, так і світових інформаційних мереж і банків даних. Для потреб наукової бібліотеки придбано і встановлено 5 нових комп'ютерів.

За рахунок спеціального фонду утримуються в робочому стані всі системи, що забезпечують життєдіяльність навчального закладу: проводиться поточний ремонт будівель і споруд, аудиторій та кабінетів; утримуються в належному стані прилеглі території, багаторічні насадження, протипожежна та охоронна сигналізації. Постійна увага приділяється питанням охорони праці, протипожежної безпеки, цивільного захисту, екологічної безпеки.

У 2015 році на обладнання та технічне забезпечення навчального процесу, на забезпечення життєдіяльності університету було витрачено на 33% більше ніж у 2014 році. Разом з тим проблема зміцнення матеріально-технічної бази не

знімається з порядку денного і поступово буде вирішуватись адміністрацією університету.

У 2015 році проводився поточний ремонт приміщень університету. На всіх навчальних корпусах була встановлена пожежна сигналізація.

Розвиток матеріально-технічної бази здійснювався, перш за все, завдяки підтримці Міністерства освіти і науки України та запровадженню енергозберігаючих технологій. Зменшення витрат енергоносіїв забезпечувалося у двох напрямках: планомірна заміна ламп накаливання на енергозберігаючі та заміна старих віконних блоків на металопластикові, що сумарно дозволяє зберігати тепло та зменшувати витрати на оплату теплоносіїв приблизно на 30 %. Лише у 2015 році було придбано та встановлено 90 пластикових вікон.

Значна увага приділялася створенню належних умов для діяльності органів студентського самоврядування. Для організації дозвілля студентів в університеті працює молодіжний центр, який має своє приміщення. В одному з навчальних корпусів є повністю обладнаний клас для занять хореографією. У розпорядженні студентів – спортивні та тренажерний зали, а у теплу пору року - спортивні майданчики філологічного факультету та факультету іноземних мов, які обладнані спортивними знаряддями та мають волейбольний, баскетбольний майданчик, футбольне поле та поле для гри в ручний м'яч, а також бігову доріжку.

Навчальні корпуси та спортивний комплекс МДУ мають медичні пункти, які обслуговуються медсестрами й регулярно забезпечуються необхідними медикаментами. Всі медпункти відповідають сучасним медичним нормам та вимогам.

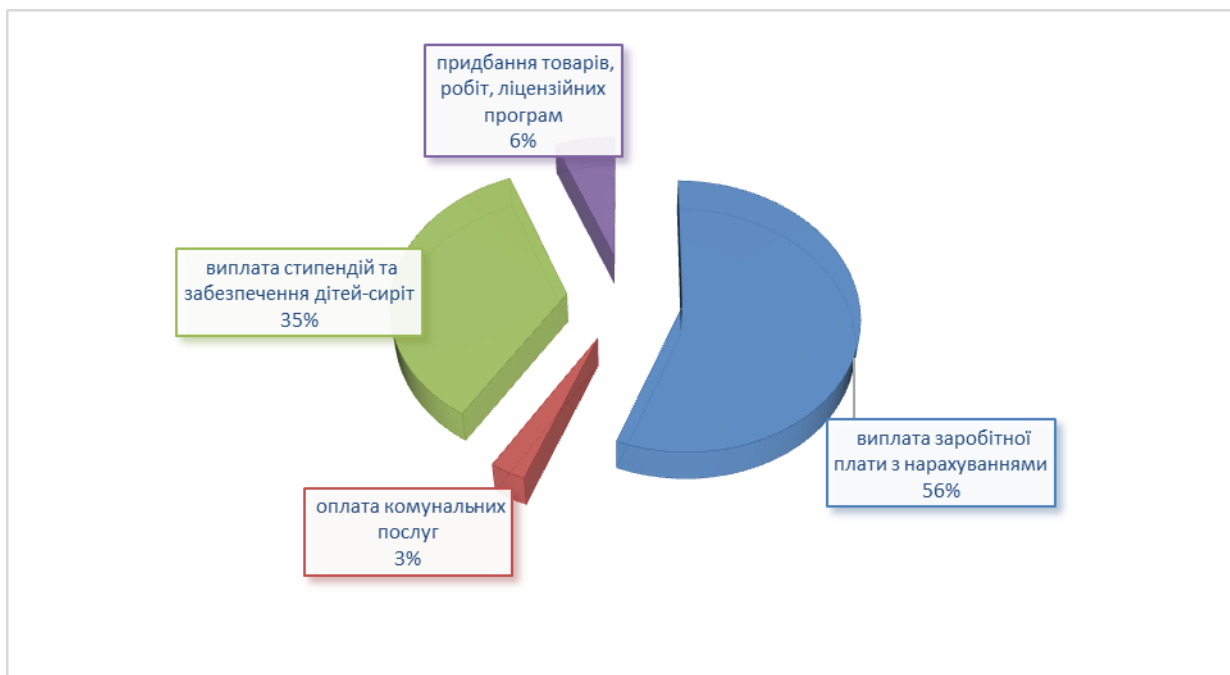
Територія біля корпусів повністю відповідає чинним санітарним нормам. Багато уваги приділяється її впорядкуванню. Навпроти входу до кожного корпусу розбиті клумби. Навколо корпусів висаджені багаторічні дерева та кущі, що дозволяє студентам та співробітникам університету відпочивати протягом перерв та після занять. Територія університету стала улюбленим місцем для прогулянок у гостей і жителів Маріуполя.

Обсяг фінансування університету у 2015 році склав 53346,9 тис. грн. По відношенню до 2014 року кошторисні призначення в цілому зросли на 10%: по загальному фонду зросли на 11% та по спеціальному – на 5%.

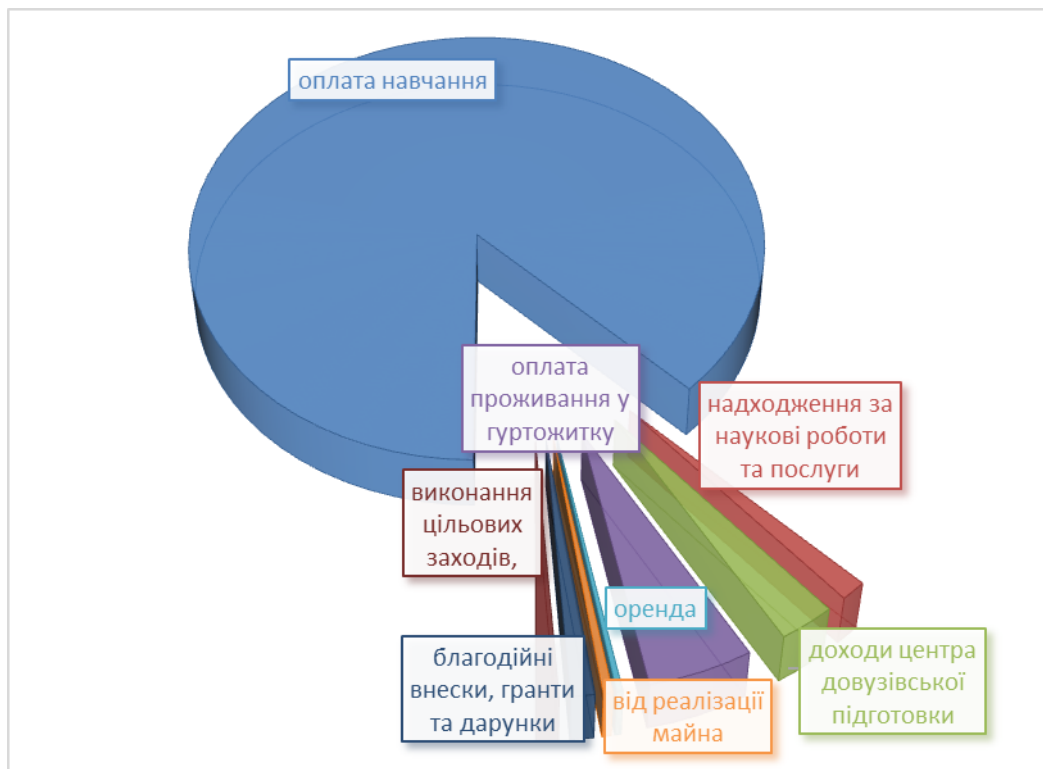
Фінансування загального фонду державного бюджету у 2015 році склало 37510,8 тис. грн., що на 3664,7 тис. грн. більше ніж у 2014 році та було спрямоване на:

- виплату заробітної плати з нарахуваннями - 20901,4 тис. грн.
- оплату комунальних послуг - 1132,1 тис. грн.
- виплату стипендій та забезпечення дітей-сиріт - 13108,0 тис. грн.
- придбання товарів, робіт, ліцензійних програм для навчального процесу - 2369,3 тис. грн.

Структура надходжень загального фонду у 2015 році

Загальна сума надходжень по спеціальному фонду у 2015 році склала 15836,1 тис. грн., що на 5% більше отриманих доходів у 2014 році. Структура надходжень спеціального фонду наведена нижче.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України № 65 від 01.03.2015р. «Про економію державних коштів та недопущення втрат бюджету» у штатному розписі університету було скорочено 15 ставок, а саме: за рахунок загального фонду – 8 ставок, за рахунок спеціального фонду – 7. У вересні 2015 року за результатами вступної компанії було скорочено 7 ставок професорсько-викладацького складу. За підсумками року університет скоротив свій штатний розпис на 22 ставки, що складає 3,2% від затвердженого на 01 січня 2015 року.

Потреби університету у фінансуванні заробітної плати професорсько-викладацького складу, навчально-допоміжного персоналу та адміністративно-обслуговуючого персоналу розраховані згідно з діючими державними нормами. Загальні витрати на заробітну плату з нарахуванням у 2015 році склали 34383,5 тис. грн., що на 485,3 тис. грн. більше ніж у 2014 році (33898,2 тис. грн.).

Заробітна плата за 2015 рік (у порівнянні з 2014 роком) збільшена у зв'язку зі:

1) змінами в якісному складі науково-педагогічного персоналу за рахунок одержання наукового ступеня та вченого звання значною кількістю науково-

педагогічних працівників;

2) підвищенням посадових окладів з 1 вересня 2015 року на 19 % та з 1 грудня 2015 року на 10% згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 1298 від 30 серпня 2002 року (зі змінами);

3) підвищенням розміру мінімальної заробітної плати з 1 вересня 2015 року (1378 грн.), відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік»;

4) збільшенням суми щомісячної індексації заробітної плати, згідно з постановою Кабінету Міністрів України № 1078 від 17.07.2003 р.

Таким чином, заробітна плата співробітників університету збільшилася (порівняно з 2014 роком) на 30,6 %.

За рахунок загального фонду за результатами сесії студентам нараховувалась і виплачувалась у повному обсязі стипендія. На виплату стипендії було використано 10958,6 тис. грн., що на 20% більше ніж у 2014 році (у 2014 році - 9110,2 тис. грн.) Зростання стипендіального фонду пов'язано зі зростанням розміру стипендій (мінімальна стипендія складала 730 грн., на сьогодні – 825 грн.), а також зі збільшення виплат для індексації.

Своєчасно і в повному обсязі забезпечувалась матеріальна підтримка студентів-сиріт та студентів, позбавлених батьківського піклування. За минулий рік, згідно з вимогами законодавства, 43 студентам цієї категорії було сплачено 2163,9 тис. грн. (у 2014 році – 1965,5 тис. грн.) Студентів цієї категорії звільнено від оплати за проживання в гуртожитку. Їм надається щомісячна допомога на харчування, своєчасно здійснюються усі види виплат, передбачені чинним законодавством.

Витрати на оплату комунальних послуг університету зменшились на 8% за рахунок проведення енергозберігаючих заходів та склали 1982,9 тис. грн.(у 2014 році – 2161,2 тис. грн.).

У 2015 році нам було надано фінансової допомоги на реалізацію окремих доручень на загальну суму 176,2 тис. грн.: на виплату іменних стипендій та

надання допомоги студентам-сиротам – 14,5 тис. грн., на розвиток матеріально-технічної бази університету – 161,7 тис. грн.

За звітний період університет отримав гуманітарну допомогу на суму 186,5 тис. грн., а саме: учбової літератури – на 11,9 тис. грн., меблів та обладнання – на 54,0 тис. грн., сценічних костюмів та державної символіки – на 7,9 тис. грн., комп'ютерної техніки – на 19,8 тис. грн., інших товарно-матеріальних цінностей – на 92,9 тис. грн.

У 2015 році університет перевірявся фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності Маріупольської виконавчої дирекції Донецького обласного відділення. За результатами контрольних заходів в актах перевірки констатувалося те, що в МДУ забезпечуються: своєчасне складання й ефективне виконання кошторисів доходів і видатків; своєчасне і повне внесення платежів до бюджету; раціональне використання фінансових та матеріальних ресурсів.

Питання соціального розвитку і захисту працівників та студентів завжди посідають важливе місце в діяльності адміністрації та профспілкового комітету. В університеті постійно здійснюється пошук нових шляхів розв'язання соціальних питань та реалізації законних трудових і соціально-економічних прав та інтересів його працівників. Адже наш університет – це насамперед люди. Тому адміністрація і профспілковий комітет одним із головних завдань своєї діяльності вбачають діалог, спілкування з кожним членом колективу. Саме тісне спілкування з людьми, яке є головною рисою соціальної політики нашого університету, допомагає спільними зусиллями вирішувати нагальні питання стосовно подальшого розвитку університету. Від того, наскільки сильним і конкурентоспроможним є наш університет, великою мірою залежить добробут і соціальний захист членів колективу.

В університеті велика увага приділяється розв'язанню питань захисту трудових прав і соціально-економічних інтересів членів профспілки та членів їхніх сімей шляхом соціального партнерства, соціального діалогу між адміністрацією та профспілковим комітетом, спільному регулюванню соціально-трудових відносин.

Робота адміністрації та профспілкового комітету МДУ щодо реалізації діючого законодавства в частині дотримання прав та гарантій працівників освіти базується на положеннях Конституції України, Кодексу законів про працю України, Законів України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», «Про колективні договори і угоди», «Про оплату праці», «Про відпустки», «Про охорону праці», «Про вищу освіту», Статуту Маріупольського державного університету, Статуту профспілки працівників освіти і науки України. На підставі вищезазначених документів було розроблено та затверджено на Конференції трудового колективу 23 березня 2015 року Колективний договір між адміністрацією та трудовим колективом, який головним чином регламентує їх взаємовідносини. Адміністрація та профспілковий комітет МДУ забезпечують систематичну перевірку виконання Колективного договору, результати якої обговорюються на засіданнях профкому та ректорату, зборах або конференціях трудового колективу.

Адміністрація та профком не обмежуються рамками соціального партнерства. Реалізуються не тільки проекти, спрямовані на підвищення престижу університету, але і на поліпшення умов праці та побуту, забезпечення життєдіяльності університету, реалізуються заходи, спрямовані на підвищення рівня комфортності наших працівників.

Одним з важливих зобов'язань адміністрації перед трудовим колективом є створення безпечних умов праці. Університетом щорічно впроваджуються нові стандарти з охорони праці та безпеки життєдіяльності. Неодноразово проводились навчання та атестація інженерно-технічних працівників, всі новоприйняті працівники в обов'язковому порядку проходять інструктаж з техніки безпеки. Періодично в структурних підрозділах проводяться теоретичні навчання та практичні заходи з охорони праці та пожежної безпеки. Значна увага приділяється зміцненню здоров'я членів колективу та їх дітей, адже здоров'я людини – це її найбільший скарб. Щороку науково-педагогічним працівникам виплачується матеріальна допомога на оздоровлення у розмірі посадового окладу до щорічної відпустки. На оздоровлення професорсько-педагогічному складу керівництвом

університету було виділено і виплачено матеріальної допомоги на загальну суму 877,3 тис. грн., а саме: за рахунок загального фонду в сумі 553,9 тис. грн., і за рахунок спеціального фонду в сумі 323,4 тис. грн.

Протягом року співробітники заохочувалися преміями, надавалася матеріальна допомога.

Матеріальна допомога малозабезпеченим та вразливим категоріям громадян здійснюється, виходячи з потреб та актуальності звернення працівників. У 2015 році у профспілковий комітет за наданням матеріальної допомоги (тяжке матеріальне становище, хвороба, лікування, смерть близьких) звернулось 108 членів профспілки. З них: 74 викладачів, співробітників та аспірантів; 34 студенти. На ці цілі було використано 43 тис. грн.

У 2015 році 11 співробітників мали можливість відпочити та покращити здоров'я за оздоровчими путівками. У заміських таборах за підтримки профспілки відпочило 9 дітей викладачів і співробітників університету. На жаль, цього року помітно зменшилася кількість дитячого оздоровлення, переважно за рахунок того, що Фонд соціального страхування у 2015 році не виділив жодної путівки на санаторно-курортне лікування.

На культурно-масову роботу та спортивні заходи у 2015 р. профспілковим комітетом витрачено 94 тис. 383 грн. Це проведення святкових заходів, привітання членів колективу з нагоди професійних свят (День вчителя, Новий рік, 8 березня, студентські заходи – Хеллоуїн, Майданс, Дебют, фінансова підтримка творчих колективів).

Адміністрація університету всебічно сприяє роботі профспілкового комітету в питаннях захисту трудових і соціально-економічних інтересів працівників, формування у членів колективу почуття єдиної родини.

Студенти, які потребують поселення у гуртожиток, забезпечені житлом на 100%. Зараз у гуртожитку проживають 357 студентів. За результатами перевірок профкому скарг на побутові умови не поступало. Активну роль у створенні колективу, налагодженню побуту відіграє студентська рада гуртожитку, яка є зв'язуючим ланцюжком між студентством та адміністрацією і профспілкою.

Особлива увага приділяється керівництвом університету студентам сиротам, та студентам соціально незахищених категорій, яких в університеті 210 осіб.

Щорічно профком інформує студентів пільгових категорій про розподілення путівок на літнє оздоровлення за рахунок коштів міського бюджету. В результаті швидкої та ефективної організації роботи студентських профбюро факультетів, профком першим в місті Маріуполі подав заявку на оздоровлення пільговиків у відділ у справах сім'ї та молоді, тому заявку МДУ задовольнили у повному обсязі. Цього року влітку 11 студентів з числа сиріт, позбавлених батьківської опіки, інвалідів, студентів з багатодітних та малозабезпечених сімей безкоштовно відпочивали в місті Бердянськ (база відпочинку «Молода гвардія»).

У 2015 р. профком вперше займався оздоровленням малочисельної категорії членів нашої профорганізації – аспірантів (було оздоровлено 2 аспірантів).

Профспілка постійно бере участь та надає допомогу у різноманітних заходах, які проходять в університеті та за його межами, такі як: змагання, конкурси, святкування професійних днів, конкурси на кращу кімнату гуртожитку, міські та закордонні культурні заходи і т.д.).

Слід відзначити, що адміністрація МДУ та профком завжди знаходять компромісні рішення, спільно вирішують питання щодо прав та інтересів студентства та забезпечують відповідний рівень соціального захисту співробітників та студентів.

У цілому, робота із соціального захисту працівників університету здійснюється на належному рівні. Адміністрація й профспілкова організація роблять все, щоб втримати ті соціальні стандарти й гарантії членів колективу, які існують сьогодні.

За результатами контрольних заходів контролюючими органами в актах ревізій та перевірок констатувалося те, що в МДУ забезпечуються: своєчасне складання й ефективне виконання кошторисів доходів і видатків; своєчасні розрахунки зі сторонніми організаціями (установами, банками тощо); своєчасне і повне внесення платежів до бюджету; раціональне використання фінансових та

матеріальних ресурсів, що дозволяє стверджувати про результативне виконання п.п. 15-18,20-23 та 25 п.6 Контракту.

Таким чином, розвиток матеріально-технічної бази, фінансове забезпечення та соціальний розвиток в МДУ дозволяє звітувати про ефективне використання майна, закріпленого за університетом, формування стабільного фінансового середовища, виконання умов Колективного договору, Статуту університету, що відповідає п.п. 4, 9,11-13, 17,19, 24 Контракту.

Завдання на 2016 рік:

- реалізація загальноуніверситетської програми енергоефективності та енергозбереження (в тому числі проведення модернізації систем опалення в 3, 4 навчальних корпусах, активізація роботи щодо залучення додаткових коштів (грантів) на реалізацію програм енергозбереження);
- удосконалення матеріально-технічної бази для забезпечення якісних освітніх послуг, а саме: придбання комп'ютерної техніки та ліцензійного програмного забезпечення;
- створення сприятливих умов для праці та навчання: продовження ремонтних робіт в навчальних корпусах та гуртожитку; підвищення безпеки освітньої діяльності Маріупольського державного університету за допомогою створення сучасних систем безпеки;
- модернізація майнового комплексу МДУ для забезпечення якісної освіти, наукових досліджень, відповідних вимогам інноваційного розвитку освіти і сучасним потребам суспільства;
- здійснення контролю за правильністю застосування систем оплати праці, нарахуванням заробітної плати та інших видів виплат компенсаційного і стимулюючого характеру, встановлених колективним, трудовими договорами; проведення індивідуальних консультацій з питань соціально-трудових прав та інтересів працівників, розгляд їх заяв і скарг;

- організація літнього оздоровлення та санаторно-курортного лікування співробітників та членів їх сімей;
- спільні дії профспілкового комітету та адміністрації університету щодо дотримання трудової дисципліни в колективі та щодо виконання комплексних заходів з охорони праці (інструктажі, бесіди, семінари, перевірки);
- надання матеріальної допомоги малозабезпеченим членам профспілки у разі їх звернення із заявою про матеріальну допомогу;
- здійснення контролю за виконанням Колективного договору щодо розв'язання соціальних питань та реалізації законних трудових і соціально-економічних прав та інтересів працівників;
- фінансування та проведення культурно-масових заходів з метою підвищення рівня комфортності в колективі та покращення міжособистісного клімату серед працівників.

VII. РОБОТА НАПРАВЛЕНА НА ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

Відповідно до вимог наказу Міністерства освіти і науки України № 1432 від 14.10.2013 року «Про утворення (визначення) підрозділу (особи) з питань запобігання та виявлення корупції», з метою підвищення ефективності здійснення заходів щодо запобігання і протидії корупції в університеті наказом ректора № 299 від 02.12.2013 року було створено Комісію з питань запобігання та виявлення корупції в університетів у складі:

- Чентуков Ю.І. – перший проректор;
- Коновалова А.М. – заступник начальника відділу кадрів;
- Мокрозуб О.С. – начальник юридичного відділу.

У зв'язку з кадровими змінами, що відбулись в університеті склад комісії був оновлений наказом ректора № 215 від 31.08.2015 року:

- Трофименко М.В. – проректор з науково-педагогічної роботи (міжнародні зв'язки);
- Трофименко Т.М. – заступник головного бухгалтера;
- Степанченко О.С. – начальник юридичного відділу.

Відповідно до листа МОН від 28.01.2016 р. № 1/11-742 кандидатуру Трофименка М.В. погоджено на призначення головою Комісії з питань запобігання та виявлення корупції Маріупольського державного університету.

Протягом 2015 року діяльність комісії була зосереджена на проведенні організаційної та роз'яснювальної роботи із запобігання, виявлення і протидії корупції в університеті загалом під час проведення нарад, у т. ч. відповідно до Плану заходів запобігання та протидії корупції в Маріупольському державному університеті на 2015-2017 роки, на ректоратах, зборах трудових колективів, вченій раді університеті, факультетів тощо. Що стосується заходів методичного характеру, комісією протягом 2015 року було розроблено та розповсюджено серед співробітників Маріупольського державного університету Попередження про

обмеження, спрямовані на запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів і одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними, дотримання вимог фінансового контролю.

Відповідно до вимог чинного законодавства та Плану заходів запобігання та протидії корупції в Маріупольському державному університеті на 2015-2017 роки в університеті постійно проводиться внутрішній аудит використання бюджетних коштів. Відповідно до графіку було проведено інвентаризацію основних засобів, нематеріальних активів, матеріальних цінностей, грошових коштів, документів та розрахунків.

09.12.2015 року Маріупольський міським управлінням юстиції був проведений семінар серед керівників уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання та виявлення корупції, на якому були присутні наступні співробітники Маріупольського державного університету: Трофименко Тетяна Миколаївна, заступник головного бухгалтера; Степанченко Олена Сергіївна, начальник юридичного відділу.

З метою забезпечення дотримання єдиного порядку заповнення Декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, недопущення помилок, а також вирішення певних спірних питань, що можуть виникнути під час заповнення та подання Декларації, працівниками Маріупольського державного університету членами комісії було розроблено «Методичні рекомендації щодо заповнення декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру співробітниками Маріупольського державного університету». За результатами проведеної перевірки фактів своєчасності подання Декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру співробітниками університету не було виявлення фактів порушення ст. 12 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» в частині декларування за 2014 рік.

Офіційно на адресу Комісії Маріупольського державного університету не надходило звернень та заяв щодо вчинення працівниками корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень.

Діяльність Комісії зосереджена на попередженні та недопущенні здійснення корупційних діянь співробітниками університету. З цією метою постійно проводиться роз'яснювальна робота, особливо перед початком заліково-екзаменаційної сесії та проведенням державної атестації.

На офіційному сайті університету розробляється окремий розділ «Боротьба з корупцією», в рамках якого будуть прийматися звернення співробітників, викладачів та студентів, які будуть розглядатися в установленому порядку.

VIII. БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

К. В. Балабанов – ректор Маріупольського державного університету. Почесний консул Республіки Кіпр у м. Маріуполь, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, доктор політичних наук, професор, член-кореспондент академічного Філологічного товариства «Парнас» (Греція) та Пелоританської академії (Італія), член наукового комітету Академії інститутів та культур (Грецька Республіка), член Ради директорів Європейської організації публічного права, член виконкому Маріупольської міської ради, голова ради з питань освіти і науки Маріупольської міської ради, заступник голови Федерації грецьких товариств України.

Фахівець з питань міжнародних відносин і зовнішньої політики, міжнародної інтеграції, розвитку українсько-грецьких і українсько-кіпрських відносин. Автор більше 200 наукових праць, виданих в Україні, Австралії, Греції, Італії, Польщі, на Кіпрі та в Росії. Член міжнародної редколегії журналу Європейської організації публічного права, наукового видання Академії інститутів та культур «Папірі» (Грецька Республіка), редколегії міжнародного українсько-грецького наукового журналу «Порівняльно-правові дослідження» (фахове видання з політичних та юридичних наук), збірника наукових праць «Гілея (науковий вісник)» (фахове видання з історичних, політичних та філософських наук), головний редактор «Вісника МДУ» (серії «Економіка», «Історія. Політологія», «Філологія», «Право» внесені до переліку наукових фахових видань) та включені в міжнародну наукометричну базу даних Index Copernicus (IC) (Польща). Член редколегії наукового щорічника «Україна дипломатична».

За оцінкою американського журналу «Time» (1997 р.) К. В. Балабанов — один з 8 найвидатніших греків зарубіжжя, які своєю діяльністю в галузі освіти, культури та економіки здобули світове визнання. Указом Президента України нагороджений високими державними нагородами:

орденом Ярослава Мудрого V ступеню, орденом «За заслуги» I, II, III ступенів. Нагороджений орденом Української православної церкви «Рівноапостольного князя Володимира» I та II ступенів, медалями «К.Д.Ушинського» і «Григорій Сковорода» Національної академії педагогічних наук України. За особистий внесок у розвиток міждержавних відносин відзначений високими державними нагородами Греції (орден «Слава і Честь») та Італійської Республіки (орденами «Зірка італійської солідарності», «Зірка Італії»). Має почесний міжнародний титул «Посланець еллінізму». К. В. Балабанов є почесним громадянином м. Асклепійон (Греція) і м. Маріуполь (Україна).

ІХ. ВИСНОВКИ ТА ЗАВДАННЯ КОЛЕКТИВУ УНІВЕРСИТЕТУ НА 2016 РІК

За результатами роботи колективу Маріупольського державного університету за всіма напрямками (навчальній, навчально-методичній та виховній роботі, науково-дослідній роботі, міжнародному співробітництву, матеріально-господарській, фінансовій та соціально-побутовій діяльності). Досягнуто конкретних позитивних змін та вирішено завдання, які були визначені пріоритетними на 2015 рік.

Головними завданнями колективу МДУ у 2016 році визначено:

➤ подальший розвиток системи управління в університеті у контексті імплементації базових принципів Закону України «Про вищу освіту» та забезпечення адміністративної автономії діяльності МДУ, оптимізація організаційної структури та штатного розпису університету;

➤ удосконалення системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти й подальше забезпечення прозорості діяльності університету за всіма напрямками, проведення внутрішнього моніторингу забезпечення якості надання освітніх послуг;

➤ розвиток номенклатури спеціальностей на основі постійного моніторингу ринку праці, оновлення змісту та стандартів освіти, формування власних освітніх та освітньо-наукових програм, програм післядипломної освіти, удосконалення інформаційних пакетів з усіх напрямів підготовки і спеціальностей університету, розміщення їх на сайті університету;

➤ запровадження стандартів якості освіти на компетентнісних засадах, що забезпечить практичну спрямованість підготовки фахівців, орієнтацію на потреби студентів та вимоги сучасності, високу конкурентоспроможність випускників на ринку праці;

➤ розширення можливостей упровадження технологій дистанційного навчання для здійснення професійної підготовки майбутніх фахівців та підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних працівників;

➤ розширення академічної мобільності викладачів і студентів (внутрішньої та зовнішньої), розвиток інтернаціоналізації освітньої та наукової діяльності університету через участь МДУ в програмах Європейського Союзу, діяльність в рамках міжнародних асоціацій та організацій тощо;

➤ модернізація матеріально-технічної бази університету та розширення фінансової автономії університету з використанням багатоканального фінансування (у тому числі із залученням коштів міжнародних фондів і організацій), що сприятиме розвитку фундаментальних і прикладних досліджень, розвитку його інфраструктури.

Звіт ректора був оприлюднений та обговорений на конференції трудового колективу МДУ (протокол № 1 від 18.02.2016). За підсумками обговорення, шляхом відкритого голосування, роботу ректора МДУ одностайно було визнано задовільною.

Ректор МДУ, професор

К.В. Балабанов